Bibliotek 1800

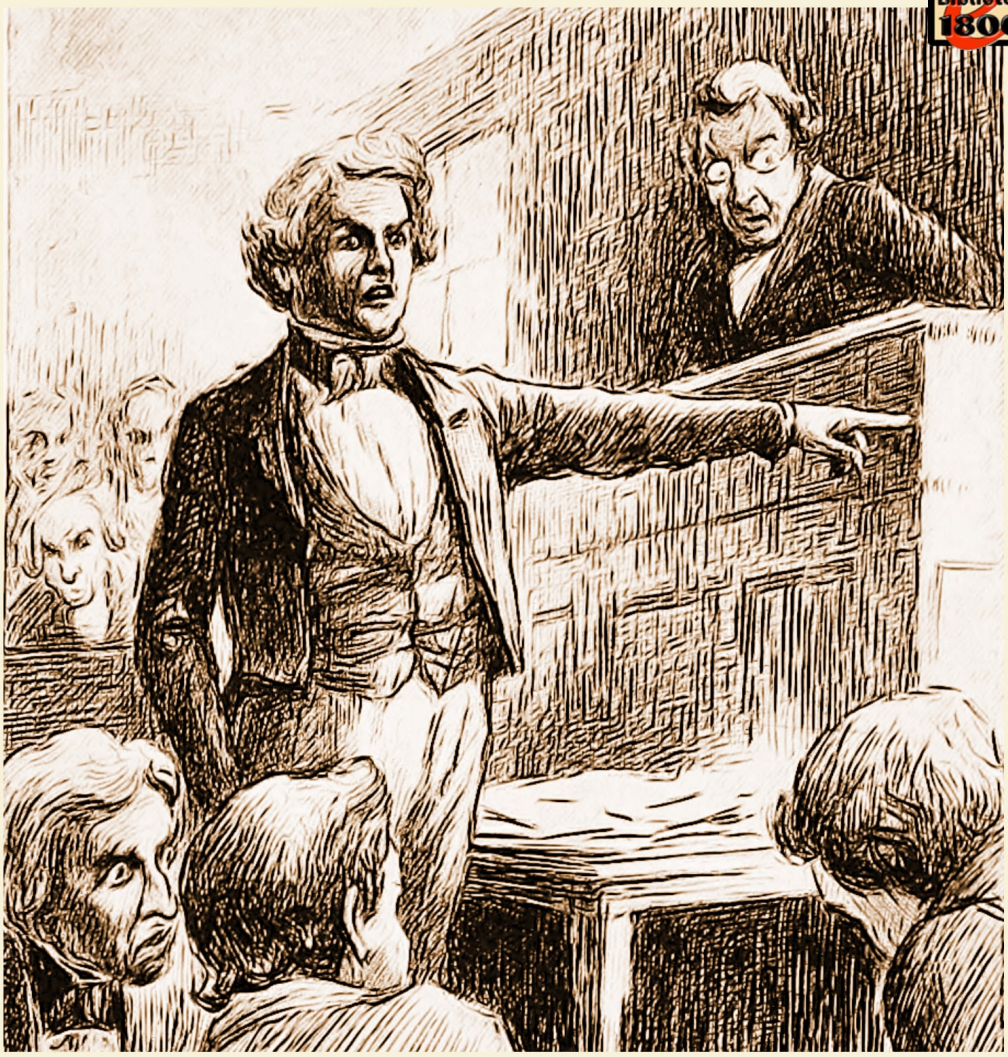

Mark Twain
FJOLLE-WILSON

Mark Twain

Fjolle-Wilson

eBibliotek 1800

2026

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Mark Twain: *Fjolle-Wilson* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Mark Twain: *Fjolle-Wilson* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

Forfatterens forord

Et menneske, der er ukyndig i gangen af retslige sager, er gerne tilbøjelig til at begå fejltagelser, når han vil forsøge at beskrive en retsscene; derfor havde jeg ikke videre lyst til at lade de kapitler i denne bog, der behandler retslige spørgsmål, gå i trykken uden først at lade dem omhyggeligt revidere af en kyndig jurist. De pågældende afsnit er dog nu aldeles korrekte i enhver henseende, da de flere gange er blevet gennemgået af mr. William Hicks, der i en række år virkede som sagfører i Syd-Missouri, men derfra tog over til Firenze for sit helbreds skyld, og der gennemså min bog.

Dette givet under min egen hånd og segl, den 2. januar 1893 på Villa Viviani, i landsbyen Settignano, tre mil fra Firenze.

Mark Twain.

1. Fjolle-Wilson får sit navn

Selv om en karakter er aldrig så god og hæderlig, kan den dog blive ødelagt, når den får latterlighedens stempel; så meget snarere kan en svag og letsindig karakter blive det. Læg f.eks. mærke til æslet; dets karakter er upåklagelig, det er det mest oprømte blandt de lavere dyr, men se blot, hvad den stadige spe og spot har gjort det til. I stedet for at føle os smigrede af at blive kaldt et æsel, er vi nu nær ved at have en anden mening om det.

Fjolle-Wilsons Kalender.

❧

Denne fortælling foregår i *Dawsons Landing* på Missouri-siden af Mississippi, en halv dagsrejse syd for St. Louis, i året 1830.

Byen bestod dengang af en net lille samling af beskedne en- og to-etagers småhuse, hvis hvidkalkede mure næsten skjultes af slyngroser, vedbend og vild vin. Foran ethvert af disse små nydelige hjem lå en lille have, indhegnet med et hvidmalet stakit og beplantet med stokroser, morgenfruer, balsaminer, levkøjer og andre lignende gammeldags planter. På solbænken under vinduerne stod der trækasser med roser og blomsterpotter med geranier, hvis ildrøde blomster lyste op som flammer mod slyngrosernes sartere farve. Var der en lille ledig plads indenfor kasserne og urtepotterne, kunne man være sikker på, at den – når solen skinnede varmt – var optaget af huskatten, der lå der og strakte sig velbehageligt, mens den varmede pelsen i solskinnet. En sådan kat er symbol og sikkert tegn på, at fred og glæde har til huse her; et hjem uden en kat –

og da især en rigtig fed, kælen og velplejet kat – kan måske nok være et godt hjem, men hvorledes kan det skilte med det?

På begge sider af gaden langs udkanten af gangstien var der plantet lindetræer, hvis stammer var beskyttet af træstativer; de bredte skygge om sommeren og deres blomster duftede sødt i forårstiden. Hovedgaden, der løb parallelt med floden i nogen afstand fra denne, var byens eneste forretningsgade. For øvrigt bestod den af 6 rækker huse, og i hver række knejsede 2 eller 3 med flere etager op over de lavere omgivelser. De på tagene anbragte vindfløje peb langt ned ad gaderne ved hvert vindpust, der rejste sig. En rød- og hvidstribet stang med et barberskilt på angav, at her residerede Dawsons Landings barber. På et hjørne var der plantet en anden høj umalet stang, der fra øverst til nederst var behængt med blikvarer, potter, pander og krus, og som, når det blot blæste en smule, tydeligt gjorde verden opmærksom på, at her boede blikkenslageren.

Den store flods klare bølger rullede tæt forbi den lille flække, der strakte sig jævnt opad mod højene bagved, som indesluttede den i en halvkreds, og som lige op til toppen var bevoksede med tæt skov.

Der forløb ikke en time, uden at der passerede en dampbåd forbi på sin vej op eller ned ad floden. De både, der tilhørte "Det lille Cairo"- eller "Det lille Memphis"-dampskibsselskab, anløb alle landingsstedet; hvorimod de store New-Orleans-dampere kun stoppede her i ny og næ, når der var en passager eller en smule fragtgods at sætte af; det samme var også tilfældet med enkelte forbipasserende både oppe fra de forskellige floder i Illinois, Missouri, Øvre Mississippi og flere andre større floder.

Indvånerne i Dawsons Landing holdt slaver, der arbejdede i det rige opland, hvor der produceredes meget korn og flæsk; selve byen var der ikke meget liv i; den lå der roligt og veltilfreds med sig selv, var kun et halvt hundrede år gammel, og befolkningen tiltog kun langsomt.

Den fornemste borger i byen var York Leicester Driscoll, dommer ved grevskabsretten og 40 år gammel. Han var meget stolt af sin gammelvirginske herkomst, og ved sin store gæstfrihed og sin en smule formelle, men statelige optræden vedligeholdt han de gamle traditioner i familien. Han var en dannet, retfærdig og godgørende mand, og hans livs store formål, som han altid havde for øje, og som var hans eneste religion, var at være en gentleman uden plet og lyde. Hele befolkningen agtede og ærede denne tillige velsituerede mand, der også stadig forøgede sin formue. Han og hans hustru levede meget lykkeligt sammen; kun en ting gjorde et skår i deres lykke – de havde ingen børn. Længslen efter en arving voksede bestandig hos dem, efter som årene gik, men deres ønske blev ikke tilfredsstillet og syntes heller aldrig at skulle gå i opfyldelse.

Hos ægteparret boede dommerens søster, fru Rachel Pratt, der var enke og ligeledes barnløs, hvad der også for hende var en stor sorg. Begge kvinder var gode og retskafne mennesker, afholdt af alle. De var presbyterianere, mens dommeren var fritænker.

En anden af byens ansete mænd var Pembroke Howard, der ligeledes nedstammede fra de ældste familier i Virginia. Han var sagfører, 40 år gammel og ugift, en sympatisk mand med en brav karakter og et repræsentativt ydre, en gentleman af den

fineste støbning og en ivrig presbyterianer. Han var jurist til fingerspidserne og en mand, der altid var rede til at træde op mod det mindste anstødelige i ord eller gerning, og som fremførte sin mening på den mest forekommende måde med de våben, der altid stod til hans rådighed, lige fra en pløksyl til en 32-pundiger kanon. Han var meget populær i byen og dommerens bedste ven.

Så var der endvidere oberst Cecil Burleigh Essex, en gammel hugaf af fin familie; men ham får vi ikke noget videre at høre om.

Percy Northumberland Driscoll, dommerens broder og fem år yngre end denne, var gift og havde i sit ægteskab haft flere børn, som dog efterhånden var blevet angrebet af mæslinger, strubehoste og skarlagensfeber, hvad der havde givet lægen lejlighed til at anvende sin før Syndfloden brugte fremgangsmåde, der naturligvis havde bevirket, at vuggen hurtigt stod tom. Han var en dygtig forretningsmand, der forstod at benytte øjeblikket og stadig forøgede sin formue. Den 1. februar 1830 blev der født to drengebørn til verden i hans hus; det ene var hans eget, det andet var en af hans slavinder, den tyveårige Roxana, moder til. Allerede samme dag var hun oppe og i fuld aktivitet, da hun skulle amme begge de nyfødte.

Fru Percy Driscoll døde dog inden ugens udløb, og Roxy måtte nu ene overtage omsorgen for begge børnene. Hun havde hermed fuldstændig frie hænder, for mr. Driscoll gik snart helt op i sine forretninger og lod hende gøre, hvad hun fandt for godt.

I løbet af samme måned fik Dawsons Landing en ny tilvækst, nemlig mr. David Wilson, en ung mand af skotsk herkomst.

Han var vandret på sin fod fra sit fødested i det indre af staten New York for at søge sin lykke, og var nu havnet på dette så fjerntliggende sted. Han var 25 år gammel, havde akademisk uddannelse og for et par år siden taget juridisk embedseksamen ved en læreanstalt i østen.

Han var langt fra smuk, var stærkt fregnet og havde tyndt hørgult hår, men hans kloge blå øjne havde et åbent og frimodigt udtryk, af og til med et godmodigt, skalkagtigt blink. Havde det ikke været for en vis ulyksalig bemærkning, som han gjorde straks den første dag, han kom til byen, ville han uden al tvivl hurtigt have gjort en god karriere i Dawsons Landing, men denne bemærkning bremsede ham straks.

Han havde netop stiftet bekendtskab med nogle af byens borgere og stod i samtale med dem på hovedgaden, da en hund noget borte gav sig til at gø, hyle og tude på en irriterende måde. Unge Wilson udbrød da, ganske som om det var en tanke, han kun tænkte højt: "Jeg ville ønske, at jeg ejede den ene halvdel af denne hund!"

"Hvorfor det?" var der en, der spurgte.

"Jo, for så ville jeg slå min halvdel ihjel."

De omkringstående så forundrede og forskende hen på ham, nogle endog med en lidt ængstelig mine, men hans ansigt forrådte ikke med en eneste trækning, hvad han mente med det. Så trak de sig alle bort fra ham, som for et mærkeligt og uhyggeligt fænomen; men hans udtalelse blev snart genstand for en ivrig debat imellem dem.

"Han synes at være skør," sagde en.

"Synes?" sagde en anden, "han *er* skør, skulle du hellere sige!"

"At sige, at han ville ønske, han ejede det halve af den hund," sagde en tredje; "hvad mon den idiot da tror, at der ville blive af den anden halvdel, hvis han slog sin halvdel ihjel? Tror du, at han bildte sig ind, at den kunne leve?"

"Ja, det må han naturligvis have tænkt sig, ellers var han da den dummeste torsk, der kan svømme i vandet; for hvis han ikke havde troet det, ville han have ønsket at eje den hele hund, for han måtte dog vide, at hvis han dræbte sin halvdel, og den anden halvdel så også døde, ville han komme til at stå til ansvar for den fremmede halvdel på samme måde, som om han havde dræbt den i stedet for sin egen. Synes I ikke det samme, folkens?"

"Jo, det er klart! Hvis han ejede den ene halvdel af hele hunden, ville det være således; hvis han ejede den ene ende af hunden og en anden mand den anden ende, ville det være akkurat det samme, i særdeleshed i det første tilfælde; for hvis du dræber den ene halvdel af den hele hund, er der ingen mors sjæl, der kan sige, hvis halvdel det er; men hvis han ejede den ene ende af hunden, kunne det jo være, at han kunne dræbe sin ende af den, og –"

"Nej, det kunne han heller ikke gøre, ikke uden også at være ansvarlig for den anden endes død, og den var da sikker nok. Efter min mening er manden ikke rigtig i hovedet."

"Efter min mening har han intet i hovedet," tilføjede en anden.

"Han er i al fald et stort kvajhoved," sagde nr. tre.

"Det er lige, hvad han er," sagde nr. fire; "et rigtigt fjols – netop et så storartet fjols, som der nogen sinde har eksisteret!"

"Ja vist, sir; han er et får, det anslog jeg ham straks til," sagde nr. fem, "enhver har jo lov til at have sin mening, men det er nu min opfattelse af sagen!"

"Jeg er fuldstændig enig med Dem, mine herrer," sagde nr. seks; "et dumt æsel – ja, jeg vil endda gå så vidt at kalde ham for et fjoget kødhoved. Ja, hvis han ikke er et fjoget kødhoved, så ved jeg ikke, hvad et kødhoved er!"

Mr. Wilson var nu døbt! Historien løb rundt i hele byen og blev grundig drøftet over alt. Inden en uge var forløbet, havde han mistet sit døbenavn; der var kommet "Fjolle" i stedet.

I tidens løb kom man dog alligevel til at sætte pris på ham, ja, endda til at holde af ham, men det øgenavn, han engang havde fået, var nu slået fast, og det beholdt han. Den første dags dom havde betegnet ham som et fjols, og det lykkedes ham aldrig senere at slippe af med det eller moderere det en smule. Øgenavnet ophørte vel hurtigt at have en fornærmelig eller uvenlig betydning, men han beholdt det og slæbte det om med sig i 20 lange år.

2. Driscoll skåner sine slaver

Adam var kun et menneske – det forklarer det hele. Han brød sig ikke om æblet for selve æblets skyld; han ville kun have det, fordi det var blevet ham forbudt at tage det. Hele fejlen lå i, at det ikke i stedet for æblet var blevet ham forbudt at tage slangen; den ville han da have fortæret.

Fjolle-Wilsons Kalender.

❧

Fjolle-Wilson havde lidt penge med sig, da han kom til byen. For disse købte han et lille hus i byens vestlige udkant, og mellem dette og dommer Driscolls bolig lå der kun en lille græsbevokset jordlod, der med et plankeværk var delt i to dele. Nede i byen lejede Wilson sig så et lidet kontorlokale og hængte et blikskilt ud med følgende inskription:

David Wilson
Prokurator og sagfører.
Opmålinger foretages. – Skøder skrives osv.

Men hans ulyksalige øgenavn havde ganske berøvet ham enhver chance – i al fald hvad retssager angik. Der kom ikke en eneste klient indenfor hans dør! Efter nogen tids forløb tog han da sit skilt ned og hængte det op udenfor sit eget hus, efter at have slettet de ord, der angav hans stilling. Der stod nu kun den beskedne oplysning, at han påtog sig opmålinger og bogføring. Af og til fik han da nogle få opmålinger at udføre, og nu og da lod et par købmænd ham føre deres regnskabsbøger. Med ægte

skotsk tålmodighed og udholdenhed besluttede han dog ved sin korrekte livsførelse at slå enhver bagvaskelse ned, og alligevel lidt efter lidt at arbejde sig ind på det juridiske felt. Stakkels fyr, han forestillende sig ikke, hvor forfærdelig lang en tid det tog ham at udføre dette sit forsæt!

Han havde gerne fuldt op af ledige timer, men det pinte ham dog ikke overvættes meget, for han interesserede sig for enhver ny videnskabelig opdagelse, der kom frem; han studerede dem nøje og eksperimenterede med dem hjemme hos sig selv. En af hans kæreste småpassioner var studiet af linjerne i den menneskelige hånd. Til en anden passion havde han intet navn, ville heller ikke udtale sig til nogen om, hvad hensigten med den var, men sagde blot, at han kun syslede med den for sin fornøjelses skyld. Han havde nemlig erfaret, at alle hans småpassioner kun øgede hans ry som særling, hvorfor han så meget som muligt undgik at udtale sig nærmere om dem. Hans navnløse passion drejede sig om at samle fingeraftryk af forskellige mennesker. Bestandig gemte han i sin frakkes inderlomme en flad æske, forsynet indvendig med false, og i disse false lå der glasstrimler på 5 tommers bredde. Nederst på hvert stykke glas var klæbet en strimmel hvidt papir. Han anmodede så en eller anden om at stryge sin hånd gennem håret (hvorved den pågældende fik noget af hårets naturlige fedtstof på fingrene), og derefter først sætte tommelfingeren og derpå spidsen af de efterfølgende fingre på glasset, hvor der da fremkom en række svagt fedtede aftryk, under hvilke han så skrev en notits, som f.eks. :

John Schmidt – højre hånd –

og tilføjede dato og årstal, hvorefter han på en ny glasstrimmel tog et tilsvarende aftryk af vedkommendes venstre hånd og skrev ligeledes en notits under denne. Begge glas blev derpå atter lagte ned til den øvrige samling, som Wilson kaldte sin "protokol".

Han studerede ofte i denne "protokol", undersøgte og prøvede indholdet med stadig forøget interesse, ofte undertiden til langt ud på natten; men hvad han opdagede, eller om han i det hele taget opdagede noget, det betroede han ikke til nogen levende mors sjæl! Undertiden kopierede han på et stykke papir det fine og indviklede mønster, som fingerspidsens tryk havde efterladt, og lod det fotografisk forstørre, for lejlighedsvis i ro og mag at kunne undersøge linjernes indviklede væv.

En trykkende hed eftermiddag den 1. juli 1830 sad han og arbejdede med noget regnskab i sit studereværelse, hvorfra der mod vest var udsigt over nogle marker, da lyden af stemmer forstyrrede ham i hans arbejde. Samtalen førtes i korte afbrudte råb, der tydede på, at de talende var et stykke fjernet fra hinanden.

"Hør en gang, Roxy," lød det fra det fjerne, "hvordan har den lille det?"

"Jo tak, storartet; men hvordan har du det, Jasper?" lød det fra en røst tæt ved.

"Åh, det kan gå an; der er ikke noget at klage over; men jeg kommer snart over og frier til dig, Roxy!"

"Du – din sorte hankat! Hvad bilder du dig ind? Nej tak, jeg har noget helt andet i kikkerten end at flytte sammen med sådan en sort neger som dig. Har gamle miss Coopers Nancy

måske givet dig løbepas?" Herpå fulgte et skraldende latterudbrud fra Roxy.

"Du er nok jaloux, Roxy, det er lige, hvad du er – din sorte – – ha, ha, ha! Det er vist på tide, at jeg får fat på dig!"

"Nå, så du vil fange mig – nej, det går ikke; bild dig bare ikke sådan noget ind, Jasper! Hvis det er dit alvor, skal jeg sørge for at få dig solgt syd på nede ad floden, før du får mælet et ord, forstår du! Første gang, jeg træffer din herre, skal jeg nok ordne den sag!"

Denne ørkesløse ordveksel fortsattes endnu længe til stor fornøjelse for begge parter, der hver for sig var overordentlig tilfredse med deres bidrag til udveksling af denne strøm af åndrige udtalelser, for som sådan opfattede de dem rimeligvis.

Wilson gik hen til vinduet for at betragte de talende, for han kunne dog alligevel ikke arbejde, så længe sludderen gik derude. Et stykke borte på en af de ubebyggede tomter sad Jasper, en ung, kraftigt bygget, kulsort neger, på en hjulbør midt i den bagende sol, formodentlig for at forberede sig til at gå i gang med et eller andet stykke markarbejde ved nu at tage sig en times hvil, før han begyndte. Lige udenfor Wilsons veranda stod Roxy og trillede frem og tilbage med en primitiv barnevogn, hvori hendes to poder var anbragt hver i sin ende af vognen lige overfor hinanden. Man skulle efter Roxys udtale at dømme have antaget, at hun var fuldblods negerinde, men det var hun dog langtfra. Kun en sjettedel hos hende var sort, og denne sjettedel var ikke engang synlig. Hun var en høj, statelig skikkelse med yppige former; hendes holdning og manerer var fulde af ynde og hendes hudfarve fin og lys. Rødmen på hendes kinder vidnede om et udmærket helbred, hendes smukke, kloge

ansigtstræk var udtryksfulde og bar præg af stor karakterfasthed; hendes øjne var brune og strålende, og hendes hår, der i øjeblikket var bundet op med et broget tørklæde, der til dels skjulte det, var langt, blødt og af brunlig farve. Når hun var imellem sine egne, var hun fri og utvungen, men tillige noget stolt og overlegen; var der derimod hvide til stede, var hun naturligvis ydmygheden og underdanigheden selv.

Tilsyneladende var Roxy så hvid som nogen, men den ene sjettedel af hende, som var sort, havde den afgørende vægt over de andre fem sjettedele og gjorde hende derfor til negerinde, som sådan var hun slavinde og kunne da sælges til hvem som helst. Af hendes barn var kun den ene tolvtedel farvet, men alligevel var han i følge skik og brug kun regnet for en neger og en slave. Han havde blå øjne og gule krøller ligesom hans hvide fosterbroder, og selv det hvide barns fader, der for øvrigt kun bekymrede sig meget lidt om børnene, kunne kun ved klæderne kende det ene barn fra det andet – det lille hvide barn bar en kniplingskantet, hvid musselinsdragt, pyntet med et koralhalsbånd, mens det andet blot var iført en grov lærredsskjorte, der kun nåede til knæene og ikke havde noget smykke.

Det hvide barn hed Thomas à Becket Driscoll, det sorte Valet de Chambre uden efternavn; det brugte man ikke til slaver. Roxana havde et eller andet sted hørt betegnelsen: Valet de Chambre, hvis fine klang havde kildret hende i øret, og da hun antog, at det var et navn, hængte hun det så på sin skat. Navnet blev imidlertid hurtigt forkortet til "Chambers".

Wilson kendte godt Roxana af udseende, og da ordskiftet var ved at gå i stå derude på marken, gik han derud for om muligt

at få et par aftryk at indføre i sin "protokol". Så snart Jasper så, at hans driveri var opdaget, gav han sig ivrigt i færd med sit arbejde, mens Wilson gik hen og betragtede børnene. "Hvor gamle er de to små, Roxy?" spurgte han.

"De er begge lige gamle, sir – 5 måneder – de er født først i februar."

"Det er et par nydelige småfyre; de er lige kønne begge to."

Pigebarnet smilede fornøjet og viste derved en række prægtige tænder. "Gud velsigne Dem, massa Wilson; det er overmåde nydeligt af Dem at sige det, skønt den ene af dem ikke er andet end en lille neger. Dejlig lille neger! siger jeg altid; men det er naturligvis kun, fordi det er min egen!"

"Hvorledes kan du nu kende dem fra hinanden, Roxy, når de ingen klæder har på?"

Roxy lo hjerteligt og svarede: "Jo, *jeg* kan altid kende dem fra hinanden, massa Wilson, men jeg vil vædde på, at det kan massa Percy ikke, om det så skulle gælde hans liv!"

Wilson talte en stund med hende og fik taget aftryk på et par glasplader af hendes fingerspidser, både på højre og venstre hånd, til brug for sin samling; ligeledes fik han aftryk af begge drengenes fingre, hvorpå han opskrev navnene og datoen på papirstrimlerne.

To måneder senere, den 3. september, tog han atter fingeraftryk af dem alle. Han søgte nemlig altid, så vidt muligt at komme i besiddelse af to eller flere forskellige "aftagelser" af samme person, af børn med kortere mellemrum, af voksne med nogle års.

Næste dag, altså den 4. september, fandt der en begivenhed sted, der gjorde et meget dybt indtryk på Roxana. Mr. Driscoll

savnede atter en lille sum penge, hvilket ville sige, at dette just ikke var noget nyt; det var jo sket før, men da det nu hændte for fjerde gang, tabte han tålmodigheden. Han var en temmelig human mand overfor slaver og andre levende skabninger og ganske overordentlig human overfor fejlgreb begået af folk af hans egen race; men tyveri kunne han nu engang ikke fordrage, og alt tydede på, at der måtte være en tyv i selve huset. Naturligvis måtte jo tyven være en af hans egne negre, hvorfor det gjaldt om at tage alvorlige forholdsregler. Han kaldte derfor alle slaverne sammen. Der var i alt 3 foruden Roxy – en mand, en kvinde og en dreng på 12 år; ingen af dem var i familie med hinanden.

"I er alle tidligere blevet advaret," sagde mr. Driscoll til dem; "det har ikke hjulpet; denne gang vil jeg ikke finde mig i det; tyven skal sælges. Hvem af jer er nu den skyldige – svar!"

De skælvede alle for denne trussel, for de havde her et godt hjem, og et nyt kunne let blive en forandring til det værre. Almindelig benægten fra dem alle; ingen havde stjålet noget – i alt fald ingen penge – måske lidt sukker, en kage eller lidt honning, småting, som "massa Percy aldrig lagde mærke til eller ville savne", – men aldrig penge, ikke en øre! De var alle meget tungerappe i deres benægten, men mr. Driscoll lod sig ikke dupere af dem; han svarede blot med streng røst: "Nævn mig tyven!"

Sandheden var nu, at de alle var skyldige med undtagelse af Roxana, der ganske vist nok mistænkte de andre, men ikke kunne bevise noget bestemt. Hun gyste ved tanken om, hvor nær hun selv havde været ved at være skyldig; hun var blevet frelst for 14 dage siden i det yderste øjeblik ved et

vækkelsesmøde for farvede i metodistkirken, fra hvilket møde hun også regnede sin omvendelse. Dagen efter dette gode resultat, mens den moderne omvendelse endnu virkede ganske usaltet på hende og hendes hjerte var opfyldt af stolthed over den sindsrenselse, der var foregået hos hende, havde hendes herre ladet et par dollars ligge åbenlyst på sit skrivebord, hvilket gav anledning til at den blev stillet på en ildprøve, mens hun var beskæftiget med at tørre støv af i værelset. I nogen tid betragtede hun pengene med en stedse stigende harme og udbrød endelig: "Gid pokker havde denne vækkelse, jeg ville blot ønske, at den var blevet udsat til i morgen!"

Så tildækkede hun fristerne med en bog, og senere tog så et andet medlem af køkkenpersonalet sig af dem. Hun bragte dette offer som noget, der var skik og brug efter en omvendelse, noget som vel i øjeblikket var nødvendigt, men på ingen måde behøvede at være en rettesnor for fremtiden; nej, en uge eller to kunne nu hendes gudsfrygt gerne løfte hende opad, men så kunne hun godt igen blive den gamle, og det næste par dollars, som hun så ligge så ensomme og forladte, skulle da snart finde en beskytter, og hun vidste lige på en prik, hvem der ville tage sig af dem.

Var hun da virkelig en slet natur? Var hun virkelig værre end de øvrige af hendes race? Nej, på ingen måde! De farvede havde gerne en falsk opfattelse af kampen for livet, og holdt det ikke for synd at tage sig små fordele over deres undertrykkere – bare ubetydeligheder. De neglede f.eks. fødemidler fra spisekammeret, når der gaves lejlighed dertil, reddede et messingfingerbøl, en vokskage, en smergelpose eller et brev knappenåle, en sølvske, eller en papirdollar, små stykker tøj og

andre fornødenheder af lignende værdi; og så langt var de fra at betragte sådanne småræpserier som en synd, at de godt kunne gå i kirke, synge højt og bede så inderligt, som det var dem muligt, med tyvekosterne i deres lommer! Røgekammeret på en landejendom måtte lukkes både med hængelås og skodder, for om det så var selve den farvede diakon, kunne han ikke modstå en fed røget skinke, når den ved Forsynets styrelse viste sig for ham i drømme eller dette på anden måde oplyste ham om, hvor en sådan tingest hang ensom og længtes efter en tilbeder. Men om der så hang hundrede skinker på rad lige for næsen af ham, ville diakonen dog kun tage én – det vil sige kun én – ad gangen! I kolde nætter kunne det hænde, at en medlidende farvet røver kunne finde på at varme et stykke bræt og stikke det op under de kolde fødder på hønsene, der havde taget nattesæde på grenen af et træ; en søvnig høne ville da tage plads på dette behagelige bræt, mens den sagte klukkede af taknemmelighed; men røveren ville blot hurtigt putte den i en sæk og bagefter i sin mave, fuldkommen sikker på, at når han tog en sådan bagatel fra den mand, der dagligt røvede ham én uvurderlig skat – hans frihed – så begik han ikke en synd, som Gud engang på Dommens Dag ville kræve ham til regnskab for.

"Nævn tyven!" sagde mr. Driscoll nu for fjerde gang med den samme hårde alvor i stemmen og tilføjede med et højtideligt eftertryk, idet han tog sit lommeur frem. "I har et minuts betænkningstid, har I ikke tilstået inden udløbet af den tid, så vil jeg ikke alene sælge jer alle fire, men – jeg vil også sælge jer – *nede ad floden!*"

Det var det samme som at dømme dem ned i selve Helvede! Det vidste enhver Missouri-neger. Roxy blegnede og kunne

næppe holde sig oprejst; de andre faldt om, som ramte af en kugle; tårerne strømmede ud af deres øjne, de rakte ydmygt bønfaldende hænderne i vejret, og alle tre råbte på en gang: "Det er mig, der har gjort det!"

"Det er mig, der har gjort det!"

"Det er mig, der har gjort det! – Nåde, nåde, herre, hav medlidenhed med os arme negre!"

"Godt," sagde da mr. Driscoll, idet han stak sit ur i lommen, "jeg vil da sælge jer her, skønt I ikke fortjener det; jeg burde have solgt jer nede ad floden!"

Forbryderne kastede sig, ude af sig selv af henrykkelse, næsegrus ned og kyssede hans fødder, idet de forsikrede, at de aldrig ville glemme hans godhed, og aldrig ophøre at bede for ham, så længe der var liv i deres syndige krop. Og det var virkelig oprigtigt ment, for som en gud havde mr. Driscoll udstrakt sin mægtige hånd og atter lukket Helvedes porte for dem. Selv vidste han godt, at han både havde handlet ædelt og nådigt og var ganske veltilfreds med at have været så højmodig, og om aftenen indførte han det passerede i sin dagbog, for at hans søn en gang i fremtiden kunne læse det og derved blive ansporet til selv at udøve milde og menneskekærlige handlinger, når det krævedes af ham.

3. Roxy laver et snedigt nummer

Hvem der har levet længe nok til at erfare, hvad livet er værd, han vil også erkende, hvilken stor taknemmelighedsgæld vi står i til Adam, menneskehedens første store velgører. Han skaffede døden ind i verden.

Fjolle-Wilsons Kalender.

❧

Den påfølgende nat sov Percy Driscoll de retfærdiges søvn, hvorimod Roxy tilbragte en søvnløs nat, for en dyb rædsel opfyldte hendes tanker. Hendes barn ville vokse op, og da måske blive solgt nede ad floden! Tanken om dette fyldte hende med forfærdelse. Når hun døsede lidt og et øjeblik var uden bevidsthed, kunne hun i næste øjeblik fare op og ile til sit barns vugge for at se, om det endnu lå der. Så kunne hun trykke det til sit hjerte og udøse al sin kærlighed til det i heftige kys og i jamrende udbrud, som: "Oh, de skal ikke – nej, de *skal* ikke tage dig fra mig! Før vil din stakkels mama selv dræbe dig!"

En gang, da hun lagde barnet igen tilbage i vuggen, vendte det andet barn sig i søvne og vakte derved hendes opmærksomhed. Hun gik hen til det og stod længe og betragtede det, hensunken i tanker. Endelig mumlede hun halvhøjt: "Hvad har min stakkels dreng dog gjort, siden han ikke må blive lige så lykkelig som du? Han har jo dog intet gjort! Gud har været god mod dig, hvorfor er han det ikke også mod ham? *Dig* kan de ikke sælge nede ad floden! Jeg hader din fader, han har ikke noget godt hjerte – for negerne slet intet; jeg hader ham, ja, jeg kunne gerne slå ham ihjel!" Så gjorde hun et lille

ophold, tænkte sig et øjeblik om, men brød så atter ud i krampagtig hulken og sagde klynkende: "Oh, jeg må dræbe mit barn, der er ingen anden udvej – dræbe *ham* ville ikke frelse det fra at blive sendt ned ad floden. Ja, jeg må gøre det; din stakkels mama må dræbe dig, min skat" – her tog hun atter barnet op til sit bryst og gav sig til at kæle for det – "mama er nødt til at dræbe dig – men hvorledes skal jeg kunne udføre det, din mama kan jo dog slet ikke undvære dig – nej, nej; så græd nu ikke mere – hun vil jo gå med dig, hun vil jo dø sammen med dig! Kom, min skat, kom med mama; vi vil begge springe i floden, så er alle denne verdens sorger forbi – der hvor vi kommer hen, der sælger man ikke de stakkels negere nede ad floden!"

Hun ilede hen imod døren, mens hun kælende tyssede på barnet, men midt på gulvet standsede hun pludselig. Hun havde fået øje på sin nye søndagskjole, – en billig gardintøjs tingest med påtrykte fantastiske figurer, som strålede i alle regnbuens farver; hun betragtede den længe, hensunken i dybe tanker.

"Den har ikke engang været benyttet endnu," sagde hun så, "og den er dog så yndig." Hun nikkede bifaldende som til en idé, der fløj hende gennem hovedet, og vedblev: "Nej, jeg vil ikke risikere at blive fisket op til almindelig beskuelse i denne elendige gamle hvergarnsjask!", lagde så igen barnet ned i vuggen, skiftede kjole, spejlede sig og stod længe hensunken i beskuelse af sin egen dejlighed. Hun bestemte sig da til at dø i fuldstændig skønhed, tog hovedtørklædet af og satte sit svære glinsende hår op "som de hvide damer havde det"; bandt det op med forskellige stumper afblegede silkebånd og grene med

gyselige tøjblomster, og som kronen på værket kastede hun en glorød tingest af dun – på den tid kaldet for en "dunsky" – over skulderen. Nu var hun beredt til at lægges i kiste!

Så tog hun atter barnet op, men kom derved til at betragte dets fattige korte blårlærreds skjorte og bemærkede modsætningen mellem dets lurvede udseende og indfaldet med sin egen diabolske pragt – da rørtes hendes moderhjerte og hun følte, at hun skammede sig!

"Nej, mit lam, mama nænner ikke at være således imod dig. Englene skal nok komme til at beundre dig lige så meget, som de vil beundre din mama. Vi skal ikke have noget af, at de holder hænderne op for øjnene og siger til David og Goliat og de andre profeter: "Dette barn er alt for dårligt påklædt til at være her!"

I en ruf havde hun trukket skjorten af det og iført den lille nøgne skabning en af Thomas a Beckets lange snehvide barnekjoler med lyseblå sløjfer og nydelige krusede pibestrimler. "Så, nu er du lækker!" Derpå stivede hun barnet af på en stol og gik et par skridt tilbage for at syne det. Hendes øjne tindrede af forbavselse og beundring, hun klappede i hænderne og råbte: "Ih nej, det overgår alt! Aldrig har jeg vidst, at du så så elskelig ud. Massa Tommy er ikke en smule kønnere – ikke en bid!"

Hun gik nu hen og betragtede det andet barn nøjere, så tilbage på sit eget og atter hen på husets arving. Et besynderligt udtryk dæmrede i hendes øjne, hendes tanker stod stille, og et øjeblik syntes hun ganske fraværende. Da hun atter var sig selv igen, mumlede hun: "Da jeg i går vaskede dem begge i ballen, spurgte hans egen papa mig, hvilken af dem der var hans."

Som en, der foretager sig noget i drømme, begyndte hun nu at klæde Thomas a Becket af, til han var helt afklædt, hvorpå hun gav ham den blårlærreds skjorte på. Hans koralhalsbånd fæstede hun om sin egen søns hals og stillede derefter begge børnene op ved siden af hinanden. Efter at have betragtet dem nøje, mumlede hun igen: "Nej, hvem skulle tro, at klæder kunne udrette så meget? Jeg vil gå i hundene, om jeg kan kende den ene fra den anden, og hans papa skal også nok lade være." Derpå lagde hun sin egen unge i Tommys fine vugge, mens hun udbrød: "Fra nu af er *du* den unge massa Tom, og jeg må øve mig dygtigt for at vænne mig til at kalde dig således, min engel, ellers risikerer *jeg* en gang at tage fejl og bringe os begge i ulykke. Så, lig du nu stille og vær ikke bange, massa Tom – den gode Gud være takket, nu er du frelst – du er frelst – intet menneske kan nu mere sælge mamas lille skat nede ad floden!"

Hun lagde derpå husets rette arving i sit eget barns umalede fyrretræs vugge og sagde, idet hun ængsteligt betragtede den lille slumrende skikkelse: "Det gør mig ondt for dig, du lille; jeg er ked af det – det er virkelig sandt – men hvad skulle jeg stille op? Din papa ville med tiden kunne sælge min dreng til en eller anden, og det blev da rimeligvis nede ad floden – det kunne jeg ikke tåle at tænke på, nej, nej!"

Opfyldt af urolige tanker kastede hun sig på sin seng, men sad straks efter atter oprejst, for en trøstende tanke var faret igennem hendes ængstede sind.

"Det er ikke nogen synd – nej, gudskelov, det er ikke nogen synd! *De* har også gjort det – og det endda mod nogle af de højeste rangspersoner i hele rækken, mod de kongelige!"

Hun begyndte at spekulere, forsøgte at fremdrage af sin hukommelse enkelthederne i en eller anden fortælling, som hun en gang havde hørt. Endelig udbrød hun: "Jo, nu har jeg det. Det var den gamle negerpræst, der fortalte det den gang, da han kom herned fra Illinois for at præke i negerkirken. Han sagde, at intet menneske kan frelse sig selv, hverken ved tro eller ved gerninger – ikke på nogen som helst måde. *Kun* ved nåden kan man blive frelst, og den kommer alene fra Gud; *han* kan give den til hvem han behager, til den gudfrygtige eller til synderen – *han* gør ikke forskel. Han ophøjer den, som han synes om, og sætter en anden ind i hans sted, gør den første lykkelig for evigt og lader den anden brænde i Helvedes ild. Præsten sagde, at således var det også sket i England en gang i gamle dage. Dronningen der i landet lod en dag sit barn være alene, mens hun gik ud i besøg. Tilfældigt kom en af de negerinder, som havde deres gang i slottet, og som næsten var hvid, ind i barneværelset sammen med sit eget barn og så barnet ligge der alene. Hun klædte hurtigt begge børnene af, trak sit eget barns klæder på dronningens barn og iførte sit barn dettes klæder. Derpå lagde hun sit eget barn i dronningebarnets vugge og bar dronningens barn hjem til negerkvarteret uden at nogen mors sjæl opdagede det mindste. Hendes barn blev senere konge, hvorimod dronningens barn blev solgt "nede ad floden", en gang da deres herre skulle bruge penge. Jo – sådan var det præsten selv fortalte det; og det er heller ingen synd, når de hvide mennesker også har gjort det samme – ja, de gjorde det og det ikke ved en ganske almindelig hvid Per Nittengryn, men ved en af de højeste rangspersoner i

hele rækken! Oh, jeg er så glad ved, at jeg kom i tanker om den historie."

Hun stod nu op, glad og let om hjertet, bevægede sig frem og tilbage mellem begge vuggerne og tilbragte resten af natten med at "øve" sig. Af og til klattede hun med hånden sit eget barn og sagde i en ydmyg tone: "Vær så god at ligge stille, massa Tom." Derpå gav hun den virkelige Tom ligeledes et klaps og sagde strengt: "Vil du øjeblikkelig være rolig, Chambers, ellers vanker der ris!"

Mens disse øvelser gik for sig, undrede hun sig højligt over at kunne mærke, hvor støt og sikkert den ærbødighed, som hidtil havde fået hendes tunge til at tale høfligt og hendes væsen til at være ydmygt overfor hendes unge herre, nu af sig selv overførtes i hendes tale og væsen mod hans usurpator, samt hvor behændigt det lykkedes hende at overføre sin moderlige korte tiltale og bestemte optræden på den ulyksalige arving til huset Driscoll.

Af og til gjorde hun en lille pause i sine øvelser, når hun i tankerne beregnede udsigten til om hendes forehavende ville lykkes for hende. "Herren vil naturligvis allerede i dag sælge disse negre, som stjal hans penge, og så køber han andre, der slet ikke kender børnene – så det kan ikke være lavet bedre; og når de skal ud at trække frisk luft, vil jeg henne i et hjørne af stuen hurtigt smøre noget syltetøj om deres mund, så kan da ingen på nogen måde opdage, at de er forbyttede. Ja – således vil jeg bære mig ad, indtil faren er overstået, selv om det så skal vare et helt år. Der er kun *en* mand, jeg er bange for, og det er denne fjollede Wilson. De kalder ham jo for et fjollehoved og siger, at han er et fæ, men jeg vil vædde på, at han ikke er mere

fjollet, end jeg selv er! Han er den mest smarte mand i hele byen, med undtagelse af dommer Driscoll eller måske Pem Howard! Uha! Han gør mig helt bange med sine evige glasstrimler! *Jeg* tror, han er en ren troldkarl. Men det er lige meget – løber jeg på ham en af de første dage her i nærheden, er jeg sikker på, at han igen ønsker at tage et aftryk af børnenes fingre; hvis *han* da ikke mærker, at de er forbyttede, så er der ingen, der opdager det, og så er jeg frelst – ja, det er sikkert nok. Men jeg tror for resten, at jeg vil slå en hestesko op over døren, for at holde troldskabet ude!"

De nye negre bragte naturligvis ikke Roxy i nogen forlegenhed, og hendes herre opdagede heller ikke noget; hans tanker var nemlig i øjeblikket så optaget af en vanskelig spekulation, at han næsten helt overså børnene, når han traf sammen med dem, og Roxy sørgede altid for, når hun vidste, han var i anmarch, at få dem til at le af fuld hals, så at deres ansigter var én bevægelig masse; men så snart han atter var ude af syne, hørte anfaldet straks op, og de små skabninger fik atter et menneskeligt udseende.

I de følgende dage udviklede den omtalte sag sig så kritisk, at mr. Percy blev nødsaget til at rejse bort sammen med sin broder dommeren for på stedet at følge sagens gang. Det var som sædvanlig en landspekulation, der var endt med en indviklet proces mellem begge parterne, og brødrene blev borte i hele syv uger. Forinden deres tilbagekomst havde Roxy truffet Wilson, og hun var meget vel tilfreds med udfaldet af deres møde. Han tog et sæt nye fingeraftryk, forsynede dem med navn og datum – den 1. oktober – lagde dem omhyggeligt i æsken og sladrede derpå videre med Roxy, der øjensynlig var opsat på, at han

skulle beundre den fremgang i huld og skønhed, som børnene havde gjort, siden han havde taget de sidste fingeraftryk en måned i forvejen. Til hendes store glæde roste han hende for deres gode fremskridt, men da deres mund den dag ikke havde noget skjulende syltetøj eller anden overmaling, rystede hun dog hele tiden af skræk og var hvert øjeblik gruelig bange for at han – – . Men han gjorde det ikke. Han opdagede ikke noget, og hun gik jublende glad hjem og slog fra nu af alle bekymringer angående denne sag ud af hovedet.

4. De forbyttede børns vokser op

Adam og Eva havde mange fordele fremfor os andre; en af de væsentligste var, at de slap for at have ondt for tænder.

Fjolle-Wilsons Kalender.

❧

Handlingen i fortællingen må i det følgende være afpasset efter den ombytning, som Roxana havde foretaget, og vi er derfor nødt til at kalde den virkelige arving for Chambers og den i hans sted indskudte lille slave for "Thomas a Becket" – idet vi dog vil forkorte den sidstnævntes navn til "Tom", hvad han til dagligdags benævnedes ved af sine omværende.

Tom var et slemt uartigt barn lige fra begyndelsen af sin tilranede stilling. Han brølede for ingenting, kunne uden mindste grund skabe sig som den arrigste lille djævel og skråle og vræle så længe, til han til sidst helt tabte vejret – en skrækkelig egenskab hos pattebørn, der har ondt for tænder. Han kradsede enhver, der kom i hans nærhed, med neglene, og slog med sin rangle efter alle, han kunne nå. Han kunne skrige efter vand, lige til han fik det, og så kaste både kop og det hele på gulvet og skrige op efter mere. Han blev føjet i alle sine luner, hvor desperate de end var, og han fik lov til at spise alt, hvad han forlangte at få, i særdeleshed sager, som han gerne fik mavepine af.

Da han blev gammel nok til at kunne stavre omkring, fremplapre nogle ord og få en smule begreb om, hvortil han

havde sine hænder, blev han til en endnu større plage end tidligere. Roxy fik aldrig ro eller hvile, så længe hans øjne var åbne. Han skreg efter alt, hvad han fik øje på og råbte kun ganske simpelt: "Ha'e det!", hvad der var ensbetydende med en befaling. Når det da blev bragt ham, råbte han arrigt, idet han skød det bort med hænderne: "Ikke ha'e det, ikke ha'e det!", men et øjeblik efter at det var taget bort, hørtes der et rasende hyl: "Ha'e det, ha'e det, ha'e det!" og Roxy måtte da i flyvende fart igen bringe ham sagerne tilbage, før han fik tid til at anbringe det krampeanfald, som det trak op til.

Hans kæreste legetøj var ildtangen, naturligvis fordi hans "fader" havde forbudt ham at tage den, da han slog vinduesruderne itu og ødelagde møblerne med den. Når Roxy et øjeblik vendte ham ryggen, rokkede han hen foran ildtangen og sagde: "Mig synes om den," idet han samtidig skelede til siden for at se om Roxy lagde mærke til ham; så kom der et: "Vil gerne ha'e den!" mens han atter skelede til Roxy, så: "Ha'e den!" med et nyt hastigt øjekast og endelig et: "Ta'er den!" – og tangen var da hans! I næste øjeblik blev byttet løftet i vejret, der hørtes et brag og et hyl, og katten fo'r hvæsende af sted på tre ben, mens Roxy som oftest først nåede at komme til stede, når lampen eller en rude uhjælpelig var smadret.

Tom blev der altid kælet for, Chambers måtte passe sig selv. Tom fik altid lækker mad, Chambers måtte nøjes med majsvælling, mælk eller pandekager uden sukker på. Som følge heraf var Tom bestandig dårlig, hvorimod Chambres var sund og stærk. Tom var tvær og stridig, Chambres derimod altid mild og venlig.

Trods sin sunde forstand og praktiske sans var Roxy som moder overfor sit barn en tåbelig kvinde – ja, hun var endnu mere end det; ved den falske stilling, hun havde sat sig selv i, var drengen blevet hendes herre; nødvendigheden af at vedkende sig dette forhold udadtil og sætte sig ind i, hvad der efter skik og brug udfordredes for at udøve denne vedkenden, havde påvirket hende således, at udøvelsen snart blev til en vane for hende; hun gjorde det ganske mekanisk og ubevidst, og resultatet udeblev da heller ikke. Det, der oprindelig kun var beregnet på at stikke blår i øjnene på andre, udviklede sig efterhånden til selvbedrag; den fremhyklede hyldest og ærbødighed blev til virkelig ærbødighed; den påtagne underdanighed til sand underkastelse. Den oprindelig hyklede afstand mellem den foregivne slave og den falske herre blev større og større og blev til sidst til et bundløst svælg – på hvis ene rand stod Roxy, et offer for sit eget bedrag, og på den anden hendes barn, ikke mere som en, hun havde hjulpet til magten, men nu som hendes anerkendte og retmæssige herre! Han var blevet hendes yndling, hendes herre og hendes afgud. Forenet i én person, og i sin blinde tilbedelse af ham glemte hun ganske, hvem hun var, og hvad han havde været!

Som barn puffede, slog og kradsede Tom stadig Chambers, når det faldt ham ind, uden at nogen sagde noget til det, og Chambers lærte tidligt, at han stod sig bedst ved at tåle fornærmelserne frem for at sætte sig op imod dem. De par gange, da den andens forfølgelse havde opirret ham til, ude af sig selv af vrede, at slå igen, havde han fået det betalt på højere steder; ikke af Roxy, for selv om hun strengt irettesatte ham for "aldrig at glemme, hvem hans unge herre var", gik hendes

afstraffelse dog ikke videre end til at give ham et klaps på øret. Nej, Percy Driscoll selv var manden. Han lod Chambers vide, at ingen som helst anledning til vrede gav ham mindste ret til at løfte hånden mod sin lille herre. Chambers overtrådte forbuddet tre gange og fik også tre gange en så eftertrykkelig dragt prygl af den mand, der var hans fader, men ikke vidste det, at han efter den tid opgav ethvert forsøg og med ydmyghed fandt sig i Toms grusomheder.

De to drenge henlevede hele deres barndom sammen. Chambers var stærk i forhold til sin alder, da han levede tarveligt og havde strengt udendørs arbejde; tillige var han en dygtig slagsbroder, fordi Tom forsynede ham rigeligt med materiale – de hvide drenge, som Tom hadede og tillige var bange for, lod han Chambers klø løs på. Denne var derfor hans stadige livvagt både til og fra skole, og var altid til stede på legepladsen, klar til at dække Toms tilbagetog, når denne blev angrebet. Chambers var også dygtig i al slags leg og spil, men når Tom f.eks. forsynede ham med marmorkugler til at "holde bank med", tog han også bagefter alle de kugler fra Chambers, som denne havde vundet. Ved vintertid kunne man træffe Chambers iført Toms aflagte klæder og med gennemsigtige røde vanter, tyndslidte sko og lapper på knæ og bagdel trækkende slæden op ad glidebanen for Tom, der, varmt påklædt, så fik sig en rutschetur nedefter; hvad derimod Chambers aldrig opnåede. Denne byggede snemænd og fæstninger af sne efter Toms ordre og var bestandig en tålmodig skive for Tom, når denne fik lyst til at kaste med snebolde, hvorimod "skiven" aldrig fik lov til at kaste igen. Når floden var tillagt, bar han Toms skøjter ned til isen og bandt

dem på ham, hvorpå han så selv kunne stavre rundt efter ham, for straks at være ved hånden, når det forlangtes; men der blev aldrig spurgt ham, om han ikke selv havde lyst til at prøve skøjterne.

Den største fornøjelse om sommeren for drengene i Dawsons Landing var at hugge æbler, ferskner og meloner fra gartnernes frugtvogne, særlig på grund af den med udsigt til gevinst forbundne risiko, at deres ryg blev en skive for gartnernes pisk. Tom udmærkede sig særligt ved disse tyverier – det vil sige ved stedfortræder; Chambers påtog sig tyvens rolle og fik så for sin part alle ferskenstenene, kærnehusene og melonskallerne!

Når Tom gik ned til floden for at bade, tog han altid Chambers med sig, for at have ham i nærheden. Når han da var blevet ked af at bade, gik han gerne op på land og bandt knuder på Chambers' skjorte, dyppede dem i vand for at gøre dem vanskeligere at løse og sad så, mens han klædte sig på, og lo ad den nøgne Chambers, der rystende af kulde bed i de stive knuder med tænderne for at løse dem. Alle disse skarnsstreger udførte Tom mod sin ydmyge kammerat, dels af medfødt ondskab, og dels fordi han hadede ham på grund af hans overlegenhed i fysisk styrke, mod og almindelig dygtighed. Tom kunne ikke dykke i vandet, for det forårsagede ham altid en voldsom hovedpine; Chambers derimod dykkede uden ulempe og havde tilmed selv stor fornøjelse af det. En dag vakte han så stor beundring mellem en flok hvide drenge ved at slå baglæns kolbøtter fra agterenden af en båd, at Tom til sidst tabte tålmodigheden af misundelse og stagede båden hen under Chambers, mens denne endnu svævede i luften, så at han faldt hovedkulds ned i bunden af båden. Mens han nu lå der ganske

bevidstløs, benyttede flere af Toms gamle fjender blandt drengene den længe ønskede lejlighed til at give den falske arving en sådan dragt prygl, at han bagefter, skønt hjulpet på bedste måde af den sårede Chambers, næppe kunne slæbe sig hjem.

Da begge drengene gik i deres 16. år, fik Tom en dag det indfald, at han "ville vise sig" i svømning og sprang i floden, men fik et krampeanfald og begyndte at råbe om hjælp. Det var nu et gammelt fif hos drengene – særligt når der var en fremmed til stede, at lade som om de fik krampe i vandet og derpå råbe om hjælp; når den fremmede da kom ilende til hjælp, vedblev drengene vel at plaske og hyle, men når den fremmede så var tæt ved dem, udstødte de en hånlig latter og svømmede lystigt bort, mens nogle af dem overøste den narrede med en salve af spot og hånsord.

Det var første gang, at Tom forsøgte sig i denne sport, som han syntes han også skulle prøve, hvorfor drengene som sædvanlig holdt sig i ro, da han begyndte at råbe om hjælp; kun Chambers forstod straks, at hans unge herre mente det alvorligt, hvorfor han svømmede ud og uheldigvis kom tidsnok til at frelse hans liv.

Dette fik bægeret til at flyde over. Tom havde hidtil måttet finde sig i meget, men nu at skulle stå i åbenlys og vedvarende taknemmelighedsgæld til en sådan negertamp og især til denne neger frem for alle andre negre – det var dog for meget! Han overøste da Chambers med de værste skældsord, fordi denne bildte sig ind, at Tom for alvor havde råbt om hjælp, og sagde, at enhver anden end en sådan tykhovedet neger ville have gættet, at han kun gjorde det for spøg og ladet ham fortsætte dermed.

Toms fjender, der i stort antal havde overværet forestillingen, sagde ham nu deres mening rent ud; de lo ham ud, kaldte ham en kujon, en løgner og luskepeter og andre lignende kælenavne, og lod ham vide, at Chambers for fremtiden skulle have et nyt navn, nemlig: "Tom Driscolls negerpapa", fordi han (Tom) nu for anden gang var blevet født til live, og Chambers var ophavet til hans nye tilværelse. Aldeles rasende over disse forhånelser skreg Tom: "Hug hovederne af dem, Chambers! Hug deres hoveder af, siger jeg! Hvad står du der og måber for?"

Chambers søgte at berolige ham og sagde: "Men, master Tom, der er jo alt for mange – der er – –."

"Hører du ikke, hvad jeg siger?"

"Undskyld, master Tom, jeg kan virkelig ikke; der er så mange, at – –"

Men inden han havde fået talt færdig, styrtede Tom sig over ham og stak ham flere gange i brystet med sin lommekniv, før de andre drenge kunne rive ham bort og give den sårede lejlighed til at undslippe. Chambers var alvorligt, men ikke farligt såret, dog havde knivsbladet været en smule længere, ville hans livsbane have været afsluttet.

Allerede for længe siden havde Tom også vist Roxy, hvor skabet skulle stå. Det var nu måneder siden, at hun havde vovet at give ham et kærtegn eller tiltalt ham med et kælenavn. Noget sådant fra en "negerinde" tålte han ikke, og det var blevet hende betydet at holde sig i afstand og huske på, hvem hun var. Hun så da, at hendes kæledægge lidt efter lidt ophørte at være hendes søn, og hun mærkede, at dette forhold efterhånden fuldstændig udviskedes; alt, hvad der blev tilbage, var kun herren – herren kort og godt, og det var heller ikke noget mildt

herredømme, der blev udøvet. Hun så sig selv synke ned fra den ædle stilling som moder til et nedværdigende slaveris mørke dybder; kløften mellem hende og hendes dreng var blevet uoverstigelig, hun var nu ikke andet end et levende stykke husgeråd til hans opvartning, hans hund og ydmygt krybende slavinde, et hjælpeløst offer for hans lunefulde sind og ondskabsfulde natur.

Det hændte ofte, at hun ikke kunne falde i søvn, skønt hun både var udmattet og dødtræt; hendes sind var alt for oprørt efter dagens forskellige sammenstød med sønnen, til at hun kunne falde til ro. Hun kunne da ligge og mumle ved sig selv: "Han slog mig uden nogen som helst anledning – slog mig i ansigtet lige for folks øjne! Han kalder mig bestandig for en negertøs, en tøjte og andre lignende gemene navne, selv om jeg gør alt for ham, så godt jeg kan. Oh, min Gud, jeg har jo dog gjort så meget for ham – det var mig, der hævede ham op til det, som han nu er – og det er takken, jeg har for det."

Undertiden, når en eller anden særligt krænkende forhånelse oprørte hende, udklækkede hun hævnplaner og frydede sig i tankerne ved at se ham afsløres for hele verden som en bedrager og simpel slave; men midt i disse lyse fantasier slog dog en frygt ned i hende: Hun havde allerede ladet ham få for megen magt; hun kunne intet bevise og – du gode Himmel – hun kunne selv blive solgt nede ad floden som straf! Således opløste alle hendes planer sig til intet, og hun måtte opgive dem i afmægtigt raseri mod skæbnen og sig selv, fordi hun hin ulykkelige septemberdag dog havde været så dum ikke at tilkalde et vidne, som hun kunne ty til den dag, da hun behøvede det for at stille sit hævntørstende sind tilfreds.

Og alligevel – kun et øjeblik behøvede Tom at vise sig god og venlig mod hende – det hændte dog af og til – så lægtes straks alle hendes sår, og hun var lykkelig – lykkelig og stolt, for det var dog hendes søn, hendes eget negerbarn, der nu herskede mellem de hvide og sikkert ville hævne de misgerninger, som disse havde forøvet mod hendes race.

I slutningen af 1845 fandt der to store begravelser sted i Dawsons Landing. Den ene var oberst Cecil Burleigh Essex', den anden Percy Driscolls. Denne sidste skænkede på sit dødsleje Roxy hendes frihed og overgav sin formentlige søn, som han forgudede, i sin broder dommerens og hans hustrus varetægt. Disse to barnløse mennesker var glade ved at kunne antage sig ham; barnløse folk er i den retning sjældent vanskelige at tilfredsstille.

En måned forud havde dommer Driscoll ved et besøg hos sin broder tillige købt Chambers af denne. Han havde hørt, at Tom havde forsøgt at få sin fader til at sælge drengen nede ad floden, og han ønskede derfor at forhindre denne skændsel – for den offentlige mening misbilligede gerne denne måde at behandle husslaver på, når der ingen nødvendig grund var til det.

Percy Driscoll havde slidt sig selv op i forsøget på at redde sine store landejendomsforetagender, og var død uden at det var lykkedes ham. Han var også næppe blevet begravet, før det hele ramlede sammen og gjorde hans hidtil så misundte, men ubehagelige djævel af en søn fra en rig arving til en fattig stodder. Dette tog denne sig dog ikke videre nær, for hans onkel betroede ham, at han skulle arve alt, hvad han efterlod sig. Og det trøstede Tom sig da med.

Roxy havde nu intet hjem mere, hun bestemte sig derfor til at sige farvel til venner og bekendte og derpå rejse ud i den vide verden – det vil sige, hun ville se at blive dampskibsjomfru, det højeste mål for al ærgerrighed hos folk af hendes race og køn.

Det sidste besøg, hun aflagde, var hos den sorte kæmpe Jasper, som hun fandt i færd med at kløve Fjolle-Wilsons vinterforråd af brænde. Wilson selv stod og talte med ham, da Roxy kom, og han spurgte hende nu, om det ikke gjorde hende ondt at forlade sine drenge for kun at blive kahytsjomfru, og tilbød hende spøgende til erindring at kopiere hende et sæt af drengenes fingeraftryk lige op til deres tolvte år; men hendes ansigt fik straks et alvorligt udtryk, da hun blev ængstelig for, at han havde fået mistanke om noget, og hun svarede kort, at hun ikke brød sig om aftrykkene. Wilson tænkte da ved sig selv: "Den smule negerblod, der flyder i hendes årer, gør hende straks overtroisk; hun tror naturligvis, at der er et eller andet mystisk djævelskab eller heksekunster ved mine stakkels glas; engang hun skulle hen til mig, havde hun jo også en gammel hestesko i hånden; det har måske kun været tilfældigt, men jeg tvivler dog lidt."

5. Tvillingerne imponerer Dawsons Landing

Kultivering er hovedsagen. Ferskenen var engang kun en bittermandel, og blomkål er ikke andet end en kålstok med en videnskabelig opdragelse.

Fjolle-Wilsons Kalender.

❧

Dommer York Driscolls hustru levede to glade og lykkelige år sammen med pragteksemplaret Tom Driscoll – glæden var jo ganske vist undertiden en smule blandet, men hun var dog alligevel henrykt ved at have ham om sig; så døde hun, og hendes mand og dennes barnløse søster, fru Pratt, fortsatte uforandret samlivet med ham i den gamle skure. Tom blev i højeste grad forkælet, set igennem fingre med og i bund og grund fordærvet eller kom i al fald godt på vej til det. Således gik tiden, til han blev nitten år gammel, på hvilket tidspunkt han blev sendt til universitetet i Yale, hvorhen han rejste rigeligt forsynet med "egenskaber", men ellers ikke noget videre mønster til efterlignelse. Her forblev han i to år, hvorefter han opgav ævred og rejste hjem igen. Hans manerer var nu blevet mere afslebne; han havde aflagt sin tidligere tværhed og bryskhed og kunne nu være både forekommende, livlig og underholdende, men forstod tillige såvel skjult som åbenlyst at være ironisk og sige folk en uforskammethed på en høflig måde; dog gjorde han det altid med en så godmodig og tilsyneladende ubevidst mine, at det sjældent fornærmede og i

almindelighed friede ham for alle ubehageligheder. For øvrigt var han lige så doven som tidligere, og da han ikke gjorde sig nogen anstrengelse for at finde en beskæftigelse, antog man, at han foretrak at blive underholdt af sin onkel, indtil denne en gang himlede. Under sit studieophold havde han tillagt sig et par nye vaner, som han nu bragte med sig hjem, nemlig at drikke og spille hasard. Den førstnævnte last forøvede han temmelig åbenlyst, den sidste mere i smug, for han vidste meget vel, at det ville bekomme ham ilde, hvis hans onkel fik at vide, at han gav sig af med den slags.

Den levemandsvis, som Tom bragte med sig hjem fra Østen, faldt imidlertid ikke i de unge menneskers smag i Dawsons Landing, som han omgikkes med. De kunne måske have tålt det, hvis han havde ladet det blive indenfor visse grænser, men han gik f.eks. med handsker på hænderne, og det hverken kunne eller ville de tåle; de trak sig derfor efterhånden tilbage fra ham. Desuden viste han sig også en dag på gaden med et sæt klæder, som han havde bragt hjem med sig, og som havde et så gennemført lapset snit og udseende – sidste og nyeste mode forlangte det – at det fik hele byen til at stå på hovedet af forargelse og blev næsten betragtet som en ligefrem oprørende fornærmelse. Selv morede det ham at nære denne følelse, hvorfor han også tilbragte det meste af sin dag med, flot udhalet, glad og veltilfreds, at spadsere omkring i byen. Men hvad gjorde nu de andre unge fyre? De satte øjeblikkelig samme aften en skrædder i arbejde, og da Tom næste morgen atter stillede til parade på gaden, så han den gamle vanskabte negerklokker skræve af sted i hans kølvand, udhalet i en dragt af ildrødt gardintøj som parodi på hans egen pragt, mens han

efterabede alle Toms importerede fine manerer og bevægelser, så godt han kunne.

Master Tom måtte da opgive ævred, og for eftertiden klædte han sig efter det hjemlige snit. Men den lille stille landstad blev ham efterhånden for kedelig efter det liv, han hidtil havde ført, og livet der blev ham for hver dag mere og mere uudholdeligt. Han begyndte derfor at gøre små svipture op til St. Louis for at friske sig op, og der fandt han snart kammerater, der passede ham, fornøjelser efter hans smag og tillige langt mere frihed til at bevæge sig i, end han kunne have hjemme. I de påfølgende to år blev derfor hans besøg i denne by bestandig hyppigere og hans ophold der længere og længere.

Han var nu kommet ud på et skråplan og indlod sig på ting, som en skønne dag let kunne bringe ham i forlegenhed, og også – gjorde det!

I året 1850 havde dommer Driscoll taget sin afsked og trukket sig tilbage fra alle offentlige hverv; de påfølgende tre år havde han så levet et behageligt liv i fred og ro. Han var præsident i fritænkernes samfund, hvor Fjolle-Wilson var næstformand. Den gamle jurists hele interesse samlede sig nu om samfundets ugentlige møder, men hvad Wilson angik, så var han ikke kommet et skridt videre end tidligere, for han led bestandig under trykket af den ulykkelige bemærkning, som han for 23 år siden havde ladet falde med hensyn til hunden.

Dommer Driscoll, som var hans ven, påstod altid, at Wilson var bedre begavet end de fleste, men dette blev betragtet som en fiks idé hos dommeren og gjorde ikke spor af forandring i den offentlige mening. Det var imidlertid ikke dette, der var den egentlige grund til mishaget mod Wilson. Der var en anden og

dybere. Såfremt dommeren havde nøjedes med påstanden alene, ville det måske have gjort sin virkning, men han begik den fejl at prøve på at ville bevise den. I flere år havde Wilson nemlig for sin egen fornøjelses skyld udarbejdet en slags underlig almanak – en daglig kalender, hvori han til hver dato havde føjet nogle nærmest filosofiske småbemærkninger, affattet i en ironiserende form, og da dommeren syntes, at disse små indfald var godt skrevet og meget træffende, tog han en dag en bunke af dem med sig ud i byen og læste dem op for nogle af byens bedsteborgere. Men den ironiske form lå nu en gang ikke for disse herrer, hvis opfattelsesevne ikke var så udviklet, at de kunne goutere noget sådant. De påhørte vel disse spøgefulde småting med den største alvor, men dømte straks uden mindste tøven, at hvis der tidligere havde været den mindste tvivl om, at David Wilson var skør i øverste etage – hvad der for resten aldrig havde været – så havde disse betragtninger fuldstændig ryddet al uvished bort. Sådan er det nu en gang her i denne verden, en fjende kan til dels ødelægge et menneskes omdømme, men der må en godmodig, men ubetænksom ven til for at gøre det fuldstændig af med ham. Efter denne historie kom dommeren til at nære endnu større venskab for Wilson og var endnu mere overbevist om, at dennes kalender var et mesterværk.

Skønt dommer Driscoll var fritænker, bevarede han dog alligevel sin sociale stilling i samfundet, fordi han var en mand, der havde stor indflydelse i offentlige anliggender og derfor roligt kunne gå sine egne veje, som det behagede ham bedst. Det andet medlem af hans kælebarn, fritænkerklubben – Wilson – nød derimod kun samme privilegium, fordi han var et

rent nul i den offentlige bevidsthed, og man ikke tillagde hans gøren og laden nogen som helst betydning. Han var ganske vist afholdt og velkommen både her og der, men han blev ganske simpelt ikke regnet for stort.

Enkefru Cooper, der i daglig tale gik under kælenavnet "Tante Patsy", boede i en venlig og hyggelig lille villa sammen med sin datter Rowena, der var 19 år gammel, noget romantisk anlagt, elskværdig og meget smuk, men i andre henseender uden særlige fortrin. Tillige havde hun to yngre brødre, der heller ikke var af særlig betydning.

Fru Cooper havde et stort værelse stående ledigt, som hun gerne ville leje ud, når hun kunne få en lejer dertil; men det havde nu til hendes store sorg stået ledigt i et års tid. Hendes indtægter strakte kun lige til det nødvendigste til familiens underhold, og nu savnede hun lejen af værelset til forskellige småudgifter. Dog, langt om længe, på en brændende hed julidag, klarede det op for hende; hendes bestandige venten var forbi; der var omsider blevet indlagt billet på hendes stående annonce, og det ikke af en af landsbyens beboere – ok nej! – billetten kom hist ude fra den store ukendte verden mod nord – fra St. Louis. Hun sad nu på sin veranda og kastede et drømmende blik ud over den mægtige Mississippis skinnende vide flade, mens hun tænkte på, hvor heldig hun egentlig havde været. Ja, det var virkelig en ren lykke, tænk dog blot! – hun kunne få to logerende i stedet for en!

Hun havde læst billetten for sine børn, og Rowena var straks hoppet ud for at lade slavinden Nancy lufte værelset ud og gøre rent, og imens var drengene styrtet ud i byen for at fortælle den store nyhed, for det var jo en sag af almindelig interesse, og

naboerne ville have undret sig og følt sig ubehageligt forbigået, om de ikke straks havde fået en sådan nyhed at vide. Rowena kom hurtigt tilbage, rød i hovedet af glæde, og bad om at måtte læse billetten endnu en gang. Den lød således:

> Ærede frue! Min broder og jeg har tilfældigt set Deres avertissement angående et værelse og ønsker at reflektere på den. Vi er tvillinger og 25 år gamle, italienere af fødsel; men har opholdt os længe i forskellige lande i Europa og nu i de senere år her i Amerika. Vore navne er Luigi og Angelo Capello. De søgte rimeligvis kun én logerende, men, kære frue, vi skal ikke gøre Dem videre ulejlighed og anmoder blot om tilladelse til at betale for to. Vi kommer ned til Dem på torsdag.

"Italienere! O, hvor romantisk! Tænk engang, mor – der har jo aldrig været sådan nogle her i byen, og alle vil gå ud af deres gode skind af nysgerrighed efter at se dem; og så hører de udelukkende os til – er det ikke storartet?"

"Jo, jeg tror også nok, at de vil vække stor opsigt!"

"Ja, det vil de, absolut! Hele byen vil stå på hovedet! Og tænk – de har været både i Europa og alle vegne! Der har aldrig før været så berejste folk her i byen. Mor, Gud ved, om de nogensinde har set en konge?"

"Ja, det skriver de jo ikke noget om, men de vil såmænd nok vække opmærksomhed alligevel."

"Ja, naturligvis. Luigi – Angelo – det er rigtignok yndige navne, og så fornemme og udenlandske – det er da noget helt andet end Jones og Robinson! De kommer på torsdag, og det er først tirsdag i dag – det er skrækkelig længe at vente! Men der

kommer dommer Driscoll ind ad lågen; han har naturligvis allerede hørt det. Jeg går hen og lukker døren op for ham."

Dommeren ønskede dem hjerteligt til lykke og spurgte nysgerrigt ud om de nærmere omstændigheder; billetten blev læst op, og dens indhold diskuteret; imens kom også dommer Robinson for at ønske til lykke, og atter måtte billetten frem og sagen drøftes. Men det var kun begyndelsen. Efterhånden blev det til et helt optog af mænd og kvinder, der bevægede sig ind og ud af huset hele dagen og aftenen med, og det vedblev både onsdag og torsdag. Billetten blev læst og studeret, og studeret og læst, til den næsten var spist op, for enhver ville beundre dens høflige og dannede udtryk og den smukke sirlige skrift, og alle udtrykte tillige deres glæde og spændte forventning efter at se de fremmede, så at familien Cooper til sidst var som ude af sig selv af henrykkelse.

Dampbådene var ofte forsinkede i de dage, særlig når det var lavvande, og den pågældende torsdag var damperen endnu ikke kommet kl. 10 om aftenen. Det talrige publikum, der hele dagen forgæves havde afventet dens ankomst ved landingsstedet, blev nu jaget hjem af et stærkt uvejr uden at have fået et glimt at se af de berømte, længselsfuldt ventede udlændinge.

Klokken blev 11, og det Cooperske hus var det eneste i hele byen, hvor der endnu brændte lys. Uvejret rasede vedblivende, og den ængstelige familie sad stadig og ventede og håbede. Endelig hørtes der en banken på døren, og hele familien sprang op for at åbne den. Først trådte to negere ind, hver bærende en kuffert på skulderen; de blev vist op ovenpå til gæsteværelset. Derpå kom de to tvillinger – de smukkeste, eleganteste og

fornemst udseende unge mennesker, som endnu var blevet set derude i Vesten. Den ene var måske lidt mere lys end den anden, men ellers lignede de hinanden på en prik.

6. Overvældet af berømmelse

Lad os bestræbe os for at leve således her i verden, at selv graveren er bedrøvet, når vi dør.

Fjolle-Wilsons Kalender.

❧

Ved frokosten næste morgen erobrede tvillingerne straks hele familiens hjerte ved deres fine manerer, indtagende væsen og høflige og forekommende tale. Al tilbageholdenhed og formalitet var hurtigt som bortblæst og den hjerteligste stemning var trådt i stedet. Tante Patsy begyndte straks med at kalde tvillingerne ved deres fornavn og lagde ikke skjul på sin nysgerrighed efter at erfare noget om deres forhold, og det varede da heller ikke længe inden hun havde den fornøjelse, at de begyndte at fortælle om sig selv, af hvilket det fremgik, at de i deres tidlige ungdom både havde kendt til fattigdom og nød. Mens dette blev fremstillet, vogtede den gamle dame på, at det rette øjeblik skulle komme, hvor hun på et passende sted kunne fremkomme med et par nærmere spørgsmål angående dette punkt, og da hun endelig fandt det belejligt, henvendte hun sig til den blonde tvilling, som i øjeblikket havde ordet, mens hans broder brunetten tav, og spurgte: "Må det være mig tilladt at spørge, mr. Angelo, hvad var årsagen til, at De stod så hjælpeløse og led så stor nød, da De var børn? Har De noget imod at fortælle mig det? Hvis De har det, så lad endelig være med at svare."

"Å nej, det har vi såmænd ikke det mindste imod at fortælle, frue; det var ulykken, der ramte os, og den var ganske uforskyldt. Vore forældre, som boede i Italien, var velsituerede, og vi to brødre var deres eneste børn. Vi er af gammel florentinsk adel" – her gav det et hop i Rowenas hjerte, hendes næsebor udvidede sig, og hendes øjne fik en stærkere glans – "og da borgerkrigen brød ud, stod min fader på det tabende partis side og måtte flygte bort for at frelse livet. Hans gods blev konfiskeret og alle hans rørlige ejendele beslaglagte, mens vi selv befandt os oppe i Tyskland, uden venner og bekendte, i fuldstændig armod. Min broder og jeg var da 10 år gamle, men allerede da godt oplært i forhold til vor alder; vi var meget flittige og lærelystne og allerede godt inde i det tyske, franske, spanske og engelske sprog. Og så var vi tillige i højeste grad musikalske – hvis De vil tillade mig at sige sandheden. Vor fader levede kun en måned efter den ulykke, der havde ramt ham, og vor moder fulgte ham kort efter, hvorpå vi to brødre stod ganske ene her i verden. Vore forældre kunne have skaffet sig en god indtægt ved at fremvise os for penge, for de modtog mange gode tilbud om det, men alene tanken krænkede deres stolthed, og de erklærede, at de hellere ville sulte ihjel end tage mod noget sådant. Men hvad de ikke ville samtykke i, blev vi to brødre tvunget til at gøre af nød og trang. Man krævede os nemlig for omkostningerne i anledning af vore forældres sygdom og begravelse, og vi blev derfor nødt til at lade os engagere til at vises frem i et godtkøbsmuseum i Berlin for at tjene noget til betaling af gælden. Det varede hele to år, inden vi slap ud af dette slaveri; vi turede hele Tyskland igennem, men

fik selv ingen gage og ikke engang underholdet – vi havde blot at lade os vise frem, føden måtte vi tigge os til.

Nå, det øvrige af vort livs historie indeholder ikke noget særligt mærkeligt. Da vi endelig havde genvundet vor frihed, var vi i tolv års alderen og i en vis forstand næsten modne mænd. Erfaringen havde været os en dygtig læremester og blandt andet lært os at stå på vore egne ben, at tage os i agt for snydere og bedragere og kun se på vor egen fordel i alt, hvad vi foretog os. I adskillige år rejste vi nu vidt omkring, tilegnede os det nødvendigste af fremmede sprog og blev beriget med mange interessante og lærerige indtryk af forskellig art. Det var egentlig et ganske fornøjeligt liv. Vi besøgte Venedig, London, Paris, Rusland, Indien, Kina, Japan –," i dette øjeblik stak slavinden Nancy sit hoved ind ad døren og skreg: "Gamle missus, hele huset er stopfuldt af folk, der er svært opsatte på at se herrerne der" – her nikkede hun betegnende hen mod tvillingerne og trak derpå hovedet til sig igen.

Dette kom meget belejligt for tante Patsy. Hun lovede sig selv overordentlig megen fornøjelse af at kunne vise sine fine udenlandske fugle frem for sine naboer og venner – alle tarvelige folk, der næppe nogensinde havde set en udlænding, i al fald aldrig nogen af så fin og fornem fødsel. Alligevel lagde hun bånd på sine følelser i modsætning til Rowena, der gav sine fantasier frit løb og fandt, at dette var den betydningsfuldeste dag og den mest romantiske hændelse, der endnu var indtruffet i denne bundkedelige landsbys farveløse historie. Hun var jo her så tæt ved kilden til al denne hædersglans og lod sig ret af hjertet overskylle af dens bølger, mens de andre unge piger

måtte nøjes med at se og misunde og ikke kunne tage del i al den herlighed!

Hele selskabet med tante Patsy i spidsen var nu rede til at give den ønskede kur, brød op og bevægede sig hen ad gangen med tvillingerne i spidsen og trådte ind ad den åbne dagligstuedør, hvorfra der lød en dyb summen af menneskelige stemmer. Tvillingerne stillede sig op nær ved døren, enken plantede sig ved Luigis side og Rowena ved siden af Angelo, hvorpå forbimarcheringen og den højtidelige forestilling begyndte. Enkefru Cooper modtog de fremtrædende med huldsalige smil og forekommende bemærkninger, hvorpå hun lod dem gå videre til Rowena.

"Goddag, søster Cooper" – og så et håndtryk.

"Goddag, broder Higgins – må jeg præsentere grev Luigi Capello, mr. Higgins" – håndtryk, efterfulgt af et grådigt stirrende blik og et: "Glæder mig at gøre Deres bekendtskab" – fra Higgins' side, der besvaredes af grev Luigi med en høflig bøjning med hovedet og et velvilligt: "I lige måde."

"Goddag, Rowena" – håndtryk.

"Goddag, mr. Higgins – må jeg præsentere, grev Angelo Capello for Dem." – Håndtryk, beundrende gloen og et: "Glæder mig at hilse på Dem," der besvaredes af greven med et velvilligt nik og et smilende: "Meget forbunden!" – hvorpå Higgins går videre.

Ingen af de besøgende syntes dog ret at være i deres es og følte sig åbenbart ikke rigtig vel til mode; men da de var ærlige og retskafne folk, gjorde de heller ikke forsøg på at skjule det. Ingen af dem havde nogen sinde før set en adelsmand og allermindst havde man ventet at træffe en sådan her; derfor

kom grevetitlen over dem som en fuldstændig overrumpling og traf dem ganske uforberedte. Nogle få forsøgte vel at klare situationen og fik fremstammet et forlegent: "Min herre", eller "Deres Nåde", eller lignende, men de fleste var dog så betaget af det hemmelighedsfulde ord og dets dunkle og ærefrygtvækkende forbindelse med glimrende hoffer, pragtfulde optog og kronede konger, at de nøjedes med at luske sig til et håndtryk og derpå hurtigst muligt forsvandt, målløse af forbavselse. Som det hænder alle vegne ved lignende lejligheder, standsede nu og da en særlig velvillig sjæl hele processionen, så at den ikke kunne komme videre, mens vedkommende rettede et spørgsmål til brødrene om, hvorledes de syntes om landsbyen, hvor længe de mente at ville opholde sig her, om deres familie befandt sig vel; kom så ind på betragtninger om vejret, håbede, at det snart ville blive lidt køligere, og hvad der ellers kunne findes på, alt sammen kun for at være i stand til, når man kom hjem til sin familie, at kunne sige: "Tænk engang, jeg havde en lang samtale under fire øjne med hver af greverne"; men ellers var der ingen som anslog selskabstonen, og hele den storstilede præsentationskur endte på en vellykket og ganske tilfredsstillende måde.

Efter at præsentationen var forbi, underholdt man sig med hinanden, og begge tvillingebrødrene gled fra den ene gruppe til en anden og talte så let og utvungent med enhver, at alle blev ganske betaget af det og hyldede dem i dyb beundring. Enkefru Cooper fulgte deres sejrsgang med triumferende mine, og Rowena hviskede flere gange ved sig selv i største henrykkelse: "Og tænk, de er vore helt og holdent vore!"

Moder og datter havde ikke et øjebliks ro, begærlige spørgsmål stormede ind på dem fra alle sider angående tvillingebrødrene, og de var uafbrudt omsværmet af lyttende klynger, der søgte at opfange svarene, mens enhver for sig var overbevist om, at han først i dette øjeblik havde fået øjet op for, hvad hæder og berømmelse egentlig ville sige, og nu først begreb, hvilken uhyre betydning der lå i disse ord, og hvorfor menneskeheden igennem årtusinder havde været rede til at give afkald på åbenbar lykke, rigdom, ja selve livet, for at prøve at erhverve disse over alt strålende betegnelser. Napoleon og hans hær kunne tale med om det – og bevise det!

Da Rowena langt om længe havde udført sin skyldighed imod de besøgende i dagligstuen, gik hun op ovenpå for også at stille længslen tilfreds hos den resterende del af de ankomne, der befandt sig deroppe, for dagligstuen havde ikke været stor nok til at huse dem alle. Her oppe blev hun atter omringet af ivrige spørgere, og svømmede da allerede videre på berømmelsens solbelyste bølger; men da formiddagen nu snart var forbi, måtte hun med et sorgfuldt hjerte erkende, at denne hendes livs mest glimrende oplevelse nu snart var forbi, at intet kunne forlænge den, og at noget lignende aldrig mere ville falde i hendes lod. Nå – lige meget; det var i og for sig også tilstrækkeligt; hele den store episode var lige fra begyndelsen forløbet udmærket og ville altid stå for hende i et uforglemmeligt lys. Nu manglede der kun, at tvillingerne fandt lejlighed til at sætte kronen på værket med noget overordentligt, noget epokegørende, noget, der kunne samle hele selskabets højeste og dybeste interesse og virke som en elektriserende overrumpling – –

I dette øjeblik hørtes der en vældig dundrende larm neden under, og alle styrtede ned for at se, hvad der var på færde. I guder! Det var tvillingerne, der gav partiet som udøvere af et firhændigt klassisk koncertstykke på det gamle klaver! Nu var Rowena tilfreds – tilfreds og lykkelig lige ind til sit inderste hjerteblod!

De unge udlændinge holdt længe ud ved klaveret, for flækkens beboere var forbavsede og umådelig henrykte ved præstationernes pragtfulde udførelse og formåede ikke at bede dem holde op. Alt hvad de hidtil havde hørt af musik syntes dem nu noget åndløst makværk, blottet for al ynde og tiltrækning i modsætning til dette bedårende væld af melodiøse toner. De forstod nu, at de dog en gang i deres liv havde hørt tonekunsten mestre!

7. Den ukendte unge pige

Den mest påfaldende forskel mellem en kat og en løgn er, at katten kun har ni liv.

Fjolle-Wilsons Kalender.

❧

Selskabet brød modstræbende op og drev langsomt hjemad under livlig snakken, mens alle var enige om, at det ville vare længe, før man i Dawsons Landing ville opleve noget lignende. Tvillingerne havde modtaget adskillige indbydelser i løbet af formiddagen og havde desuden tilbudt at foredrage nogle duetter ved en privat underholdning i veldædigt øjemed. Man kappedes derfor om at vise dem opmærksomhed, og dommer Driscoll var så heldig at sikre sig dem til en køretur en af de nærmeste dage og at være den første, der viste dem offentligt frem. Da dagen kom, kørte de sammen i hans enspændervogn ned gennem hovedgaden, hvor beboerne styrtede til vinduerne eller stillede sig op på fortovet for at se dem paradere forbi.

Dommeren viste de fremmede den nye kirkegård, fængslet, det sted, hvor den rigeste mand boede, frimurerlogen, metodistkirken, presbyterianer-kirken, det sted, hvor baptistkirken skulle bygges, når man da fik penge til at bygge for, rådhuset og slagterhuset, samt fik det frivillige brandkorps til at trække i uniformen og foretage slukning af en tænkt ildebrand. Han lod den borgerlige væbnings geværer forevise for dem, udbredte sig samtidig i overstrømmende begejstring

over alle disse herligheder og følte sig åbenlyst smigret over de komplimenter, han modtog, for tvillingebrødrene blev helt begejstrede ved at høre hans egen beundring over alt, hvad han viste dem, og udtalte det så godt de formåede; dog kunne de måske have gjort det endnu bedre, såfremt ikke 15-1600 tidligere forevisninger af lignende art i forskellige fremmede lande allerede havde berøvet dem nyhedens interesse.

Dommeren gjorde i al fald alt, hvad han kunne, for at de skulle tilbringe et par behagelige timer, og hvis det ikke lykkedes fuldstændigt, var det tilvisse ikke hans skyld. Han fortalte dem mange morsomme anekdoter, men glemte altid pointet i dem, hvilket de dog heldigvis hver gang selv var i stand til at føje til, for alle disse historier var for dem som vin af ældre årgange, og de havde ofte tidligere været med til at forynge den. Han fortalte dem desuden om sine forskellige værdigheder, om hvorledes han havde beklædt denne eller hin ærespost eller embede, at han engang havde været med ved selve lovgivningsarbejdet og nu var præsident for fritænkerklubben. Han fortalte, at denne klub nu havde bestået i 4 år, havde allerede to præsidenter og at dens fremtid var sikret; såfremt de måske havde lyst til at overvære et møde, ville han sammenkalde brødrene til et sådant om aftenen.

Han lod altså medlemmerne kalde sammen til mødet, og på vejen derhen fortalte han tvillingerne alt angående den sære Wilson, for at de i forvejen kunne få et godt indtryk af ham og muligvis komme til at synes godt om manden selv, når han kom til mødet. Denne plan lykkedes – Wilson gjorde straks et fordelagtigt indtryk på de fremmede, og dette blev hurtigt yderligere befæstet, da han af hensyn til disse foreslog, at lade

de sædvanlige forhandlingsemner udgå, og i stedet for benytte tiden til behagelig samtale om almindelige emner og nyde hinandens selskab som gode kammerater – et forslag, der blev vedtaget med akklamation.

Tiden gik hurtigt under livlig samtale, og da mødet var forbi, var den tidligere så ensomme og ringeagtede Wilson to venner rigere, end han havde været, før det begyndte. Inden de skiltes, indbød han tvillingerne til samme dag at besøge sig, så snart de havde opfyldt deres selskabelige forpligtelser mod tidligere indbydelser, og de tog begge med fornøjelse imod indbydelsen.

Hen på eftermiddagen var de da begge på vej til hans hjem. Wilson sad hjemme og ventede på dem, ivrigt grundende på noget, han var kommet under vejr med samme morgen. Sagen var denne: Han var den dag tilfældigvis stået tidligt op – omtrent ved solopgang, og var gået tværs over vestibulen midt i huset for at hente noget i et andet værelse. Dette værelse havde intet fortræksgardin for vinduet, da denne side af huset i lang tid havde stået ubeboet, og gennem vinduet fik han da øje på noget, der både forundrede og interesserede ham. Det var en ung pige – en ung pige på et sted, hvor en sådan aldeles ikke havde noget at gøre; hun befandt sig nemlig i dommer Driscolls hus og oven i købet i et soveværelse oven over dommerens private studereværelse. Værelset var unge Tom Driscolls soveværelse. Han og dommeren var tilligemed dommerens søster, fru Pratt og tre negertyende de eneste beboere af huset. Hvem var da denne unge dame? De to ejendomme var adskilt ved en almindelig gårdsplads, der var delt ved et lavt stakit, som fra gaden gik hen til et stræde bagved. Afstanden var ikke stor og Wilson kunne tydeligt se den unge pige, da persiennen var

trukket op og vinduet stod åbent. Pigebarnet var iført en pæn, sirlig sommerdragt af rødt og hvidt ternet vaskestof, og hendes hat var pyntet med et blegrødt slør. Hun øvede sig åbenbart i at indtage forskellige stillinger og bøjninger og indøve visse dansetrin, hvad hun udførte med en vis ynde og var stærkt optaget af. Hvem kunne hun dog være, og hvorledes kom hun til at opholde sig i den unge Tom Driscolls værelse?

Wilson havde hurtigt valgt sig et sted, hvorfra han kunne iagttage pigebarnet uden at risikere at blive set af hende, og der blev han så stående i det håb, at hun ville løfte sløret og vise sit ansigt. Men hun skuffede hans forventninger. Efter omtrent 20 minutters forløb forsvandt hun pludselig, og skønt han blev stående på sin post en halv time endnu, kom hun ikke mere til syne.

Henimod middag var Wilson så gået ind til dommerens og havde talt lidt med fru Pratt om dagens store begivenhed, de mærkelige fremmede, der var dumpet ned hos tante Patsy Cooper. Derpå havde han spurgt, hvorledes det gik med hendes nevø Tom, hvortil hun svarede, at han var på vejen hjemefter og at hun ventede ham nu i dag henad aften; hun tilføjede desuden, at hun og dommeren begge var glade ved af hans breve at se, at han førte et ordentligt og regelmæssigt liv – hvilket Wilson dog nærede en beskeden tvivl om, hvad han naturligvis ikke sagde højt. Han spurgte ikke lige ud, om der var nogen i besøg der i huset, men stillede forskellige andre spørgsmål, der ville have givet fru Pratt lejlighed til at udtale sig om det, såfremt hun i det hele vidste noget om sagen; men han opfangede intet og gik så hjem, veltilfreds med bevidstheden

om, at han dog kendte til ting, der foregik i huset, som hun ingen anelse havde om.

Han sad altså nu og ventede på tvillingerne og spekulerede imens ivrigt for at løse det problem: Hvem pigebarnet dog kunne være, og hvorledes det hang sammen, at hun opholdt sig alene i den unge fyrs værelse en morgenstund ved daggry!

8. Massa Tom forøder sin chance

Et inderligt venskab kan være så dybt og hengivent, så trofast og vedvarende, at det kan bevares gennem et helt liv, når man blot ikke anmoder sin ven om at låne penge af ham.

Fjolle-Wilsons Kalender.

❧

Det kunne nu være på tide at høre lidt om, hvorledes det var gået Roxy.

Ved den tid, da hun fik sin frihed og rejste bort, var hun 25 år gammel. Hun opnåede straks at få en plads som 2. kahytsjomfru på "*Stormogulen*", en passagerdamper, der løb mellem Cincinnati og New Orleans. Efter at hun havde gjort et par rejser, var hun kommet godt i trit med det arbejde, der blev hende pålagt, og hun kom hurtigt til at elske det frie, utvungne og eventyrlige liv, der rørte sig om bord, og det varede heller ikke længe, før hun blev forfremmet til 1. jomfru. Hun var meget afholdt af alle officererne om bord, og overordentlig stolt af den spøgefulde og venlige måde, de alle behandlede hende på.

I 8 år tilbragte hun nu de tre fjerdedele af året i denne damper, mens hun i vintermånederne havde en lignende plads i en Vicksburg-postdamper. Nu havde hun imidlertid for et par måneder siden fået gigt i armene, og dette nødte hende til at forlade opvaskeballen. Hun gjorde det nødigt, men fandt sig i det uundgåelige. Hun var nemlig ganske godt stillet i økonomisk henseende – ja efter sin egen opfattelse endda rig,

for hun havde altid ført et nøjsomt liv og havde derfor hver måned kunnet indsætte 4 dollars i en New Orleans-bank til tærepenge på de gamle dage. Hun var nemlig blevet klog af skade, for, som hun udtalte i sin tid, da hun søgte og fik pladsen på damperen: "Jeg har én gang givet en barfodet neger sko på, for at han kunne træde mig over nakken med dem, men en sådan dumhed gør man sjældent om igen; fra nu af vil jeg søge at blive uafhængig af andre, såfremt dette kan opnås ved hårdt arbejde og streng økonomi."

Ved dampbådens ankomst til New Orleans sagde hun da farvel til alle sine kammerater om bord i "*Stormogulen*" og gik i land med alle sine pakkenelliker.

Men en time efter var hun atter tilbage igen. Banken var gået fallit og hendes 400 dollars røget i lyset. Nu var hun altså både fattig og hjemløs, foruden at hun for tiden var ude af stand til at tjene noget. Officererne følte imidlertid medlidenhed med hende i hendes store nød og satte straks en indsamling i gang for hende, der kunne sætte hende i stand til at rejse hjem til sin fødeby, hvor hun havde venner blandt negerne og vidste, at disse, selv ulykkeligt stillede, altid var rede til at hjælpe hinanden; hendes ungdomskammerater ville i al fald ikke lade hende sulte ihjel.

Med en lille privat damper tog hun så til Cairo og var da snart i nærheden af sin hjemstavn. De forløbne år havde udvisket den bitterhed i sindet, som hun tidligere havde næret overfor sin søn, og hun kunne nu tænke på ham uden vrede. Hun overså nu ganske hans dårlige egenskaber og dvælede kun i erindringen om de enkelte beviser på de venlige følelser, han undertiden havde vist overfor hende. Disse udsmykkede og udmalede hun

sig i fantasien, så de blev som en fest for hende at tænke tilbage på, ja hun begyndte endog at længes efter at se ham igen, og kunne godt atter tænke sig selv som hans lydige slavinde – hvad hun jo efter forholdene også måtte være – og ville da måske tillige finde, at tiden, som var gået, havde mildnet og forandret hans sind, så at han nu ville blive glad ved at se sin gamle, længst forglemte barnepige igen og behandle hende med lidt venlighed. Hvor det dog kunne blive dejligt; det ville få hende til at glemme det alt sammen, både ulykken og fattigdommen.

Ja, fattigdom! Tanken om den gav hendes fantasi ny næring – muligvis ville han en gang imellem give hende lidt – måske en dollar om måneden; selv om det kun var lidt, ville det dog altid være en stor hjælp for hende.

Da hun ankom til Dawsons Landing, var hun atter sig selv igen; hendes mørke tanker var borte og hun havde fået sit gamle humør igen. Hun skulle jo nok klare sig; der var mange køkkener, hvor tjenestefolkene sikkert gerne delte deres måltid med hende og rapsede både sukker, æbler og andre lækre sager, som hun kunne tage med sig hjem – ja måske endog gav hende lejlighed til selv at redde noget, hvilket ikke ville være det værste. Og så var der det med religionen. Hun var vedblivende lige så ivrigt troende metodist som tidligere, og hendes religiøsitet var heller ikke påtaget, men stadig ærlig og oprigtig. Ja, med tilstrækkeligt til livets ophold og i besiddelse af sin gamle plads i kirken ville hun være fuldstændig lykkelig og kunne leve i fred og ro resten af sine dage.

Det første sted, hun søgte hen til, var dommer Driscolls køkken. Her blev hun modtaget med jubel og begejstring. De vidunderlige rejser, hun havde foretaget igennem fremmede

egne, og alle de eventyr, hun havde oplevet, gjorde hende i alles øjne til heltinden i en hel roman. Negrene lyttede så betaget til fortællingen om alle hendes oplevelser og afbrød hende så ofte med ivrige spørgsmål, latterudbrud og bifaldsytringer, at hun måtte tilstå for sig selv, at hvis der var noget bedre til i denne verden end sejle omkring med en dampbåd, så var det den glorie af berømmelse, man opnåede ved at kunne fortælle om sine eventyr. Tilhørerne proppede hende med middagsmad og stjal bagefter af spisekammerets indhold for at fylde hendes kurv.

Tom opholdt sig for tiden i St. Louis. Tjenestefolkene sagde, når man talte om ham, at han i de sidste 2 år havde tilbragt sin meste tid der. Roxy kom nu hver dag i dommerens hus og var meget interesseret i familiens affærer. En dag spurgte hun hvorfor Tom var så meget borte. Den falske, men sanddru "Chambers" svarede: "Det er ganske simpelt fordi at gamle massa er i meget bedre humør, når unge massa ikke er hjemme, og han holder allermest af ham, når han er borte, for så sender han ham 50 dollars hver måned."

"Nej dog; det er da vel ikke sandt; nu vil du vist bilde mig noget ind?"

"Jeg vil give mit hoved på, at det er sandt, mammy; massa Tom har selv sagt det til mig. Og så forslår det endda slet ikke til ham."

"Hvad er det for noget vrøvl? Forslår det ikke?"

"Ja, giv mig nu blot tid, mammy, så skal jeg nok fortælle dig det. Massa Tom spiller hasard, derfor kan pengene ikke slå til."

Roxy løftede forfærdet hænderne i vejret, mens Chambers vedblev: "Gamle massa fik det at vide, fordi han en gang blev

nødt til at betale massa Toms spillegæld på 200 dollars; ja, – det er sandt, mammy, lige så sandt som at du er født."

"200 – to hundrede dollars! Hvad er det dog du siger? To hundrede dollars! Ih, du forbarmende; denne sum er jo næsten tilstrækkelig til at købe en almindelig god 2. klasses neger for! Men du overdriver dog vist, barn – du står da vel ikke der og lyver for din gamle mama?"

"Det er så sandt som at jeg står her – to hundrede dollars – jeg vil ønske, at jeg aldrig må komme fra dette sted, hvis det ikke er sandt hver en smule! Å, mammy, så skulle du bare have set, hvor gamle massa ligefrem hoppede af raseri, og så slog han næsten hånden af ham med det samme!"

Chambers slikkede sig formelig velbehageligt om munden ved at tænke på det, mens Roxy så uforstående på ham.

"Slog hvad for noget af ham?" sagde hun endelig.

"Slog hånden af ham."

"Hvad er det? Hvad mener du med det?"

"At gamle massa har forandret sit testamente og gjort ham arveløs!"

"Arveløs! Nej, *aldrig* ville dommeren behandle ham således! Tag dine ord i dig igen, din elendige forlorne negertamp, som jeg har født i sorg og smerte!"

Roxys skønne luftkastel – en dollar om måneden af Toms lommepenge – faldt til jorden lige for hendes øjne; hun kunne slet ikke fatte omfanget af denne ny ulykke og kunne ikke gøre sig fortrolig med tanken om det; og så brød Chambers endda ud i en skraldende latter: "Ha, ha, ha; nu har jeg hørt det med! Når jeg er en forloren neger, hvad er du da selv, må jeg spørge? Vi er vel begge to af samme vælling, det er hvad vi er – en

udmærket vælling, hvid og sort – ha, ha, ha – og vi bilder os vel heller ikke ind at være andet end et par forlorne negre; men hvad – –"

"Hold mund med dit vrøvl, ellers får du en på kassen; fortæl mig hellere noget om testamentet. Sig dog, at det ikke er lavet om – hører du, barn, ellers vil jeg ikke have mere med dig at skaffe."

"Nå, ja – det er nu knapt så slemt, for der er blevet lavet et nyt testamente igen, og massa Tom har atter sit på det tørre. Men hvorfor tager du dig den sag så nær, mammy? Jeg forstår ikke, at det er noget, der kommer dig ved?"

"Nå, så det kommer ikke mig ved? Hvem mon det da ellers skulle komme ved? Var jeg måske ikke hans moder, til han var 15 år, eller hvem mon det da var? – kan du sige mig det? Tror du måske, at jeg roligt kunne se på, at han blev smidt fattig og hjælpeløs ud i verden, uden at jeg brød mig det mindste om det? Du har ikke begreb om moderfølelse, Valet de Chambers, ellers ville du ikke tale så tåbeligt."

"Nå, ja, ja da; gamle massa tilgav ham jo også og skrev virkelig et nyt testamente – er du så tilfreds med det?"

Dette tilfredsstillede hende da også, og hun var atter glad og fortrøstningsfuld, når hun kom der, indtil man endelig en dag meddelte hende, at nu var Tom kommet hjem. Ved underretningen om dette skælvede hun af bange forventning og sendte øjeblikkelig bud ind til ham med bøn om at "hans stakkels gamle negermor måtte se ham endnu en gang og så dø af glæde!"

Tom lå så lang han var og dovnede på en sofa, da Chambers kom ind og forebragte ham hendes andragende. Tiden havde

ikke mildnet hans gamle had til hans barndoms ydmyge slave og beskytter; det var endnu lige så levende som tilforn. Han rejste sig og stirrede med et ondt blik på den smukke, velskabte unge mand, hvis navn han med urette bar og hvis medfødte rettigheder han nu nød.

Han vedblev at stirre hadefuldt på sit offer så længe til dette var blevet tilstrækkelig blegt af skræk, og udtordnede da: "Hvad vil den gamle heks mig?"

Chambers gentog endnu en gang Roxys bøn i en ydmyg tone.

"Hvem har givet dig lov til at komme her og forstyrre mig med gemene negerspørgsmål?" og Tom sprang nu op, mens den anden unge mand stod rystende af skræk, for han vidste, hvad der kom, bøjede hovedet til siden og løftede sin venstre arm for at beskytte det; og nu regnede det med slag fra Toms hånd på Chambers' hoved og arme, og mens Tom var stum, modtog hans offer hvert slag med et bedende: "Om forladelse, massa Tom – om forladelse, massa Tom!" Efter det syvende slag skreg Tom: "Herut med dig – march!" og hjalp ham på vej med nogle velanbragte spark, hvoraf det sidste bragte den hvide slave på hovedet over dørtærsklen, hvorefter han hinkede bort, mens han tørrede sine øjne med sit gamle lasede trøjeærme. Da han var kommet udenfor, råbte Tom efter ham: "Send hende da herind!" og kastede sig stønnende af anstrengelse atter hen på sofaen, mens han mumlede: "Han kom akkurat som han var kaldet; jeg var lige ved at få et tilfælde af bare ærgrelse og havde ingen at lade den gå ud over. Det friskede ligefrem op! Jeg synes nu jeg føler mig helt kvik igen!"

Lidt efter trådte Toms moder ind i værelset, lukkede sagte døren efter sig og nærmede sig sin søn med det sleske og

underdanige kryberi, som frygt og gammel vane lægger i alle den fødte slaves ord og hele holdning. I et par alens afstand fra sin søn standsede hun og fremstammede et par beundrende ord om hans mandige holdning og hvor smuk han var blevet, men Tom lagde blot en arm under hovedet og slængte det ene ben op over sofaryggen, som om det hele var ham knusende ligegyldigt.

"Bevares dog, hvor du er blevet stor, min skat! Så sandt jeg lever ville jeg aldrig have kendt dig, massa Tom! Nej jeg ville såmænd ikke. Se lidt venligt på mig, husker du ikke gamle Roxy – kender du ikke din gamle negermama mere, hvad min engel? Ja, nu kan jeg da roligt lægge mig ned og dø i fred, da jeg har set – –"

"Lad det nu gå lidt hurtigt – gør det af i en fart – hvad er det, du vil ha'e?"

"Nej dog! Du er da stadig den samme gamle massa Tom, lige så ligefrem og gemytlig mod din gamle mama som før. Jeg er nylig kommet i land – –"

"Hurtigt frem med, hvad du har at sige, og se så at komme af sted! Hvad er det du vil?"

Det var en hård skuffelse. Roxy havde nu så længe håbet på og kælet for den tanke, at det ville glæde Tom at se sin gamle amme igen og gøre hende stolt og lykkelig lige ind i hendes inderste hjertekammer ved at henvende et par venlige ord til hende, og først efter at han gentagne gange havde fornærmet hende, forstod hun, at det ikke var hans spøg, men at hendes skønne drøm kun var tåbelig og naragtig forfængelighed, en ussel og beklagelig vildfarelse! En krampagtig skælven gik igennem hende, hun græd bitterligt over sin hjælpeløse tilstand

og besluttede da at forsøge virkeliggørelsen af sin anden drøm – at appellere til sin søns hjælpsomhed, hvorfor hun, uden nøjere eftertanke, fremførte sin ydmyge begæring.

"Oh, massa Tom, din stakkels gamle mama er i stor nød i denne tid; hendes arme er næsten lammede af gigt og hun kan ikke arbejde; vil du ikke give hende en dollar – blot en eneste lille dol- –"

Tom sprang op fra sofaen i en sådan fart, at den bedende uvilkårligt fo'r et par skridt tilbage. "En dollar – give dig en dollar! Jeg vil se dig hængt, vil jeg! Er *det* dit ærinde her? Ud med dig og det i en fart!"

Roxy nærmede sig langsomt døren, men da hun var kommet halvvejen hen til den, standsede hun og sagde i en sørgmodig tone: "Massa Tom, jeg ammede dig, da du var et lille barn, og jeg opdrog dig, til du blev stor; nu er du ung og rig og jeg er fattig og bliver snart gammel; jeg kom her i den tro, at du ville hjælpe din gamle mama en smule på den korte vej, der endnu er mellem hende og graven, og – –"

Tom kunne endnu mindre fordrage denne melodi end den forrige, for den begyndte at fremkalde en svag genlyd i hans samvittighed, hvorfor han hurtigt afbrød hende og sagde i en bestemt, men dog mildere tone, at han hverken kunne eller ville hjælpe hende.

"Vil du da ikke hjælpe mig det mindste, massa Tom?"

"Nej. Men gå nu og plag mig ikke mere."

Roxy bøjede ydmygt hovedet, men da begyndte erindringen om alle de forurettelser, der tidligere var tilføjet hende, at blusse op og slog hurtigt ud i lys lue. Hun hævede langsomt hovedet, hendes store legeme antog uvilkårligt en imponerende

holdning, hvori man tydelig skelnede hendes ungdoms værdighed og ynde. Hun løftede derpå truende fingeren i vejret og udbrød: "Du har nu svaret på mine bønner. Der har været givet dig en lejlighed til at hjælpe, men den har du trampet ned; når den atter kommer til dig, skal du på dine knæ komme til at trygle om at måtte få den hjælp, som du nu selv nægter at yde."

En kold gysen gennemfo'r Tom; han vidste ikke selv hvorfor, for han forstod ikke, hvorledes disse få ligefremme ord, udgået fra en så tarvelig kilde, men så højtideligt fremført, kunne gøre en sådan virkning på ham. Han lod imidlertid som intet og svarede i en hånlig tone: "Nå, så du vil give mig lejlighed til at bede dig om noget – *dig*! Måske det var heldigere, at jeg nu med det samme faldt på knæ! Men når jeg nu ikke gør det – ja, jeg spørger blot – hvad vil der da ske?"

"Det skal jeg sige dig. Jeg vil øjeblikkelig gå hen til din onkel og fortælle ham hver en smule jeg ved om dig."

Hun så at Tom blegnede ved disse ord. Urolige tanker fo'r igennem hans hoved. "Hvorledes kan hun dog vide noget? Og noget må hun vide – det kan man se på hende. Det er kun 3 måneder siden at jeg på ny blev indsat i testamentet og allerede nu er jeg i dyb gæld, og må sætte himmel og jord i bevægelse for at frelse mig fra skandale og ødelæggelse; hvis jeg fik ro til det, kunne jeg måske nok få sagen ordnet igen på en fornuftig måde, men nu har Fanden fået en finger med i spillet på en eller anden vis. Ja, det er egentlig ikke godt at vide, hvor meget hun egentlig ved! Det er til at gøre en tosset i hovedet. Men jeg må se at gøre hende god igen – der er ikke andet for!"

Med påtagen rask mine slog han en tvungen latter op og sagde: "Hør engang, kære Roxy; sådanne gamle venner som vi

to må ikke skændes således. Her har du din dollar – fortæl mig så, hvad det er du ved."

Han rakte et interimsbevis på en dollar henimod hende, men hun blev stående ubevægelig; nu var det hendes tur at vise sin foragt over for hans falske overtalelsesforsøg, og hun viste det også på en så kold og uforsonlig måde, både i stemme og væsen, at det overbeviste Tom om, at selv om en forhenværende slavinde ikke lader sig mærke med de fornærmelser og forhånelser, som hun har modtaget til tak for udvist tjeneste og opmærksomhed, kan hun dog derfor godt glæde sig ved tanken om hævn, når der tilbyder sig en lejlighed til det.

"Hvad jeg ved? Det skal jeg snart sige dig. Jeg ved tilstrækkeligt til, at testamentet atter skal blive revet i stykker og jeg ved mere endnu, forstår du, meget mere!"

Tom stod som lynslået. "Mere – hvad mener du med det? Hvad vil det sige, at der er mere endnu?"

Roxy lo spottende, gjorde et kast med hovedet og udbrød hånligt, idet hun satte hænderne i siden: "Ja! Det manglede blot! Det kunne du lide at få at vide – du med din lille elendige papirdollar. Hvorfor mon jeg egentlig skulle fortælle *dig* det? – Du har jo ingen penge. Jeg må langt hellere fortælle din onkel det – ja, jeg vil gøre det lige med det samme – han vil give mig *fem* dollars for min meddelelse og være glad til oven i købet."

Så vendte hun ham foragteligt ryggen og begyndte igen at nærme sig døren. Dog, betaget af skræk løb Tom efter hende, greb fat i hendes kjole og bønfaldt hende om endnu at vente lidt. Hun drejede sig halvt omkring og sagde i en hånlig tone: "Nej, vil man bare se; hvad var det jeg før sagde til dig?"

"Du – du – det husker jeg slet ikke. Hvad sagde du til mig?"

"Jeg sagde, at næste gang skulle jeg få dig til bedende at falde på knæ for mig."

Efter at Tom et øjeblik havde stået som bedøvet, fremstammede han, rystende af sindsbevægelse: "Nej, Roxy, du vil da ikke forlange, at din unge herre skulle gøre noget så nedværdigende – det kan aldrig være dit alvor."

"Du skal snart få at se om det er alvor eller ej! Du forhånede og fornærmede mig, da jeg, fattig og ydmyg, beskedent kom for at glæde mig over, hvor stor og smuk du var blevet og fortælle dig om, hvorledes jeg en gang ammede dig, kælede, plejede og vågede over dig, når du var syg og ingen anden moder havde i hele verden end mig; og da jeg så bad dig give den stakkels gamle negerkvinde en dollar, for at hun kunne købe sig lidt mad, så fornærmede og smædede du mig – ja, skam få du! Men alligevel, jeg vil endnu en gang give dig et øjebliks betænkningstid, dog ikke et sekund mere – hører du?"

Tom faldt da på knæ og sagde klynkende: "Nu ligger jeg jo her og beder dig om tilgivelse; det er alvorligt ment, vil du så ikke fortælle mig alt hvad du ved, Roxy?"

Datteren af to århundreders uaftvættede forhånelse og forsmædelse så hånligt ned på ham, og mens hendes sjæl grådigt indsugede den oprejsning, der her blev givet hende, udbrød hun: "Det er et sjældent syn at se en ung, hvid herre knælende for en negerheks! Det har været mit højeste ønske at se det engang før jeg dør. Hør, Gabriel, blæs nu i basunen – jeg er beredt. – – – Men nu op med dig!"

Tom rejste sig da og sagde i en ydmyg tone: "Pin mig nu ikke længere, Roxy. Jeg ved, at jeg har fortjent det alt sammen; vær

nu ædelmodig og lad mig slippe for mere. Du må ikke gå hen til onkel – sig mig det hele – jeg vil give dig de fem dollars."

"Ja, det tror jeg såmænd gerne du ville, men du skal ikke slippe så let, og jeg siger ikke noget, så længe jeg er her – –"

"Nej, gør dog endelig ikke det – men hvor da?"

"Er du bange for spøgelseshuset?"

"Nej, nej."

"Godt, kom da så derhen i aften mellem 10 og 11; jeg har slået mig ned der, fordi jeg ikke har råd til at bo andetsteds, men du må kravle op ad stigen, da trappen er i stykker; så træffes vi deroppe." Derpå gik hun atter henimod døren, men standsede igen og sagde: "Lad mig alligevel få din dollarlap." Da han havde givet hende den, undersøgte hun den nøje og sagde: "Hm – det ser ud til at banken har haft travlt." Så gik hun atter hen mod døren, men standsede igen – "Du skulle vel ikke have noget whisky?"

"Jo, lidt."

"Kom frem med det."

Han løb op på sit værelse ovenpå og kom tilbage med en flaske med en slat i og gav hende den. Hun tog proppen af og tog sig en slurk; hendes øjne funklede af tilfredshed, og mens hun stak flasken ind under sit sjal sagde hun: "Det smager storartet, det tager jeg med mig." Tom åbnede derpå ydmygt døren for hende og hun marcherede ud gennem den, så stiv og strunk som nogen grenader.

9. Tom Driscolls ydmygelse

Det er altid let at finde fejl, når man går ud på at søge derefter. Således var der engang en mand, der, da han ikke kunne finde anden fejl ved sit kul, klagede over, at der var alt for mange forhistoriske tudser i det.

Fjolle-Wilsons Kalender.

❧

Tom smed sig atter hen på sofaen og støttede sit bankende hoved mellem hænderne, mens han hvilede albuerne på knæene. Således sad han længe og rokkede frem og tilbage, mens han sagte jamrede sig.

"Jeg har ligget på knæ for en negerheks!" mumlede han; "og jeg, som bildte mig ind, at jeg allerede før havde nedværdiget mig så dybt som vel muligt – og så var det dog intet mod dette sidste – – nå, en trøst er der dog altid ved det – nu har jeg fornedret mig så meget, at jeg i al fald ikke kan synke dybere." Men han skulle dog snart komme til en anden overbevisning.

Ved titiden samme aften klatrede han ad stigen op i spøgelseshuset, bleg, nedbøjet og elendig til mode. Roxy, som havde hørt ham komme, stod i døren til et af værelserne og ventede på ham.

Lejligheden lå i et 2 etagers blokhus, der for nogle år siden havde fået det rygte på sig, at det spøgte i det, og siden den tid stod det øde og forladt. Ingen ville nu mere bo i det eller komme i dets nærhed efter mørkets frembrud, ja selv om dagen gik man helst langt uden om det. Da det ikke havde nogen rivaler, kaldte man det simpelthen for "Spøgelseshuset", og da

ingen tog sig af det, var det nu ganske forfaldent og på vej til at falde sammen. For øvrigt var det det yderst beliggende hus i denne kant af byen og lå kun i nogle få hundrede meters afstand fra Fjolle-Wilsons ejendom, adskilt fra denne ved en åben, ubebygget plads.

Tom fulgte efter Roxy ind i stuen. I et hjørne lå et knippe halm, der tjente hende til seng; nogle tarvelige, men renlige klædningsstykker hang på væggen; en bliklygte kastede et svagt lys henover gulvet og nogle gamle, brugte urtekramkasser, der var anbragte hist og her, gjorde tjeneste som sæde. Efter at begge havde sat sig ned, sagde Roxy: "Det er ikke værd at gøre for mange forberedelser; jeg vil gå lige til sagen; pengespørgsmålet kan vi senere komme til, det haster det ikke med; men hvad tror du egentlig at det er, jeg vil fortælle dig?"

"Å, du – du – Roxy, pin mig nu ikke alt for meget! Sig blot rent ud, at du har hørt noget om de forlegenheder, som mine tåbelige adspredelser har bragt mig i."

"Dine ubesindige tilbøjeligheder! Nej, det er ikke det, det gælder om her. Det er ikke noget imod det, som jeg ved."

Tom stirrede på hende og sagde: "Å, Roxy, hvad mener du da?"

Hun rejste sig og stod truende overfor ham som selve skæbnens gudinde. "Hør da hvad jeg siger – og det er sandt, så vist som der er en Gud til. Du er ikke mere i slægt med gamle massa Driscoll end jeg er – Det er *det*, jeg har at sige dig!" og i hendes øjne lyste nu en triumferende glans.

"Hvad er det du siger?"

"Ja, således er det, og det er endda ikke det hele! Du er en *neger – født* af en *negerslavinde*! Og du står selv her i øjeblikket som en simpel negerslave; så snart jeg blot åbner min mund, vil

gamle massa Driscoll sælge dig *nede ad floden*, før du bliver 2 dage ældre – nu ved du det!"

"Det er en dundrende løgn, din elendige gamle pulverheks!"

"Nej, det er ingen løgn, det er netop sandhed, den rene sandhed, så vist som jeg står her. Og du er – du er *min* søn – –"

"Å, din djævel!"

"Og den stakkels dreng, som du i dag slog og sparkede, det er Percy Driscolls søn og *din herre* – –"

"Å, dit udyr!"

"Og *hans* navn er Tom Driscoll, mens *dit* er Valet de Chambre; du har intet efternavn, for det har negre aldrig."

Tom sprang op, greb et stykke brænde og hævede det i vejret, men hans moder lo kun ad ham og vedblev: "Sæt dig blot ned, din hvalp! Tror du, at du kan gøre mig bange; nej, det formår hverken du eller dine lige! Jeg vil såmænd gerne tro, at du kunne skyde mig ned bagfra, hvis du fandt lejlighed til det, for sådan er du jo – *jeg* kender dig grundigt – det kunne nu for resten være lige meget om jeg også blev dræbt, for hele denne historie er skrevet op på et stykke papir, og det papir er i gode hænder; for den mand, der har det, han ved også. hvem han skal bringe det til, hvis jeg blev dræbt. Nej, hvis du tror, at din moder er lige så stort et fæ, som *du* er, så tager du grundigt fejl – det kan jeg underrette dig om. Nu sætter du dig blot ned her og opfører dig ordentligt, og du rejser dig ikke herfra, før jeg giver dig lov!"

Tom rasede en stund i afmægtig vrede og sindsoprør, men efter at han havde samlet sig lidt, udbrød han: "Det hele er naturligvis kun noget vrøvl og ondsindet sladder; værsgo, gå du bare rundt og fortæl hvad du ved – jeg er lige glad."

Roxy svarede ham ikke, men tog lygten op og gik hen imod døren. Nu blev Tom bleg af skræk. "Kom tilbage, kom tilbage," jamrede han, "jeg mente jo ikke hvad jeg sagde, Roxy; jeg tager mine ord tilbage og skal aldrig sige det igen; å, vær nu god og kom tilbage, Roxy!"

Hun standsede et øjeblik og sagde derpå alvorligt: "Der er noget, som du først og fremmest må lægge af, Valet de Chambre. Du må ikke mere kalde mig Roxy, som om du var min lige; børn taler ikke således til deres moder. Du skal sige mama eller mammy – vil du huske det – i alt fald når der ikke er nogen til stede. *Sig det så!*"

Det kostede Tom stor overvindelse, men han fik det dog sagt.

"Det er godt, sørg nu for ikke at glemme det, ellers skal du få med mig at bestille. Og så lover du, at du aldrig mere ville sige, at det jeg har fortalt dig var løgn og ondsindet snak; ja jeg vil blot sige dig til advarsel, at hvis du nogensinde gentager det, skal det blive sidste gang, jeg hører det af din mund; for jeg går så sporenstregs hen til dommeren og fortæller ham, hvem du er og beviser det også; tror du så ikke at det er sandhed, hvad jeg har fortalt dig, hvad?"

"Å, å," stønnede Tom; "jo, jeg ikke alene tror det, nu ved jeg det også."

Roxy så nu, at hendes sejr var fuldstændig. Når det kom til stykket, kunne hun vel intet som helst bevise, for hendes trussel om papiret var en usandhed; men hun kendte den fyr, hun havde at gøre med, og havde ikke næret mindste tvivl om den virkning, hendes udsagn ville frembringe hos ham.

Værdig og højtidelig gik hun nu hen og satte sig på sin tomme kasse, hvor hun sad med en mine og en holdning som

en dronning på sin trone.

"Hør nu, Chambers," sagde hun derpå; "nu er det vist bedst at vi taler lidt om sagerne, for nu er det forbi med narrestregerne. Jeg ved, at du får 50 dollars om måneden; af dem giver du halvdelen til din mama; kom så frem med dem!"

Men da Toms hele formue for øjeblikket kun var 6 dollars, gav han hende disse og lovede at betale hende resten ærligt og redeligt, når han næste gang modtog sine månedspenge.

"Hvor stor er din gæld, Chambers?"

"Omtrent 300 dollars," svarede Tom skælvende.

"Hvorledes vil du bære dig ad med at betale dem?"

Tom mumlede: "Det ved jeg ikke; men hvorfor kommer du med et så nærgående spørgsmål?"

Hun vendte imidlertid så længe op og ned på ham, at hun fik ud af ham, at han i de sidste 14 dage, mens man havde troet, at han opholdt sig i St. Louis, forklædt havde sneget sig omkring på røvertog og stjålet flere værdisager hist og her; særligt her i byen havde han gjort et godt kup; men han tvivlede dog om, at de værdisager, han til dato havde sendt bort, kunne indbringe så meget som han skulle betale, og han frygtede i øjeblikket for at begå nye indbrud, så længe byen befandt sig i den nuværende ophidselse på grund af de allerede begåede tyverier. Dette var hans moder enig med ham i, og hun tilbød ham nu sin hjælp, hvilken han dog var ængstelig for at modtage. Med skælvende røst foreslog han hende, at hun skulle tage bort fra byen, han ville da kunne føle sig mere tryg og kunne holde sit hoved højere – men inden han fik dette nærmere udviklet, afbrød hun ham og overraskede ham med den behagelige meddelelse, at det var hun villig til med det samme; det var hende lige meget,

hvor hun opholdt sig, når hun blot fik sin del af hans månedspenge. Hun ville dog ikke rejse ret langt bort, og en gang hver måned ville hun komme til spøgelseshuset for at hente sine penge.

"Som du nu er, synes jeg bedre om dig," tilføjede hun, "men jeg har hadet og afskyet dig i mange år, og det ville vist enhver i mit sted have gjort. Da du var lille og lå i vuggen, byttede jeg dig om med et hvidt barn, gjorde dig derved selv til en hvid af fin familie og med et fornemt navn, gjorde dig til en velhavende fin herre med smukke klæder – og hvad fik jeg så for det? Altid foragtede du mig, skældte mig ud ved enhver lejlighed, selv når der var andre til stede, og altid lod du mig høre, at jeg var en negerinde og – og –" Resten af ordene kvaltes i en hulken.

Tom svarede: "Men du ved jo godt, at jeg ikke anede, at du var min moder og desuden – –"

"Nå, ja ja, lad os så ikke tale mere om det; jeg skal prøve på at glemme det; men," tilføjede hun truende, "jeg vil råde dig til aldrig at give mig anledning til atter at erindre det; for det vil du bittert komme til at fortryde, det lover jeg dig!"

Før de skiltes, sagde Tom med sin mest indsmigrende stemme: "Ma, har du så noget imod at sige mig hvem min fader da var?"

Han havde ventet, at hans spørgsmål skulle bringe hende i forlegenhed, men deri tog han fejl.

Roxy rettede sig stolt med hævet hoved og udbrød:

"Om jeg har noget imod det? Nej, ikke det mindste! Du behøver ikke at skamme dig over din fader. I den henseende kan du være ganske rolig. Han var en af de fornemste mænd her i byen og nedstammede fra en fin, gammel virginsk slægt, der

var lige så fornem som Driscolls og Howards." Hendes mine blev om muligt endnu mere stolt, da hun med eftertryk tilføjede: "Kan du huske oberst Cecil Burleigh Essex, der døde samme år som unge massa Tom Driscolls fader døde, og hvor alle frimurerne og Odd Fellow-brødrene mødte til begravelsen, der blev den fineste begravelse, der nogensinde har været set her i byen? Det var din fader."

Under indtrykket af disse erindringer blev de svundne tiders storhed atter vakt til live hos hende og hele hendes skikkelse antog et præg af værdighed og højhed, der kunne have passet for en dronning, når blot omgivelserne havde været lidt mere i overensstemmelse med det.

"Der er ikke en neger i hele byen, der er af så god herkomst som du. Men gå nu; og du kan ganske roligt holde dit hoved så højt du vil – det har du ret til, det skal jeg indestå for."

10. Den unge pige bliver afsløret

Ofte hører man sige: "Hvor er det dog hårdt at vide, at man skal dø". – En sælsom klage at høre udtalt af mennesker, der har fået at føle, hvad det er at leve.

Fjolle-Wilsons Kalender.

❧

Tom havde en urolig nat. Flere gange fo'r han pludselig op af søvne, og hans første tanke var da: "Å-nej; det var da heldigvis kun en drøm!" Men når han atter med et suk lagde sig tilbage i sengen, mumlede han: "Neger! Jeg er en neger! Å, gid jeg var død!"

Da han hen på morgenstunden vågnede og atter måtte gennemgå denne skrækkelige kval, besluttede han ikke mere at hengive sig til den forræderiske søvn. Han gav sig til at tænke nøjere over sagen og det var ikke lystelige tanker, der stormede ind på ham: "Hvorfor skulle nogle være negre og andre hvide? Hvilken forbrydelse havde hin første, endnu ufødte neger begået, siden forbandelsen allerede hvilede på ham fra hans fødsel? Og hvorfor er der denne nedværdigende forskel mellem en hvid og en sort? – – – Hvor uretfærdig en skæbne rammer ikke den, der bliver en neger, synes jeg nu i denne morgenstund – en sådan tanke er aldrig før i aftes faldet mig ind."

Efter at han havde ligget således mismodig og grublende i over en times tid, kom "Chambers" ydmygt listende ind for at meddele ham, at hans morgenmad snart var færdig. Tom blev blussende rød i ansigtet ved at se denne aristokratiske hvide

yngling bukke for ham, negeren, og kalde ham "den unge herre", og råbte i en barsk tone til ham: "Gå ud med dig!" men da den unge mand var borte, mumlede Tom: "Han har jo egentlig ikke gjort mig noget, den sølle djævel, men jeg kan nu en gang ikke udstå ham, for det er jo ham, der er den unge mr. Driscoll og mig, der er – å, jeg ville ønske jeg var død!"

I året 1883 gik øen Krakatoa i Sundastrædet under ved en vældig vulkansk omvæltning. Udbruddet var ledsaget af jordskælv, flodbølger og skyer af aske, der ganske forvandlede det omliggende landskab, så det ikke var til at kende igen; det jævnede høje, hævede dale op til højder, dannede søer, hvor der tidligere var ørken og ørkner, hvor der før var frugtbare landskaber. På samme grufulde måde havde den forfærdelige katastrofe, der var overgået Tom, forvandlet hans moralske landskab. Noget af det, han tidligere havde fundet lavt og nedværdigende, syntes ham nu ideelt og ædelt, og andet, som han havde anset for ophøjet, var sunket dybt ned i en dal, hvor det lå knust og tildækket med støv og aske.

I dagevis kunne han vandre omkring på ensomme steder, bestandig rugende over sine triste, sørgelige tanker, over det samme mål: at finde sig selv igen! Det var noget ganske ukendt for ham. Når han mødte en ven, var det som om en dagligdags vane på en hemmelighedsfuld måde var svundet bort – i stedet for som tidligere uvilkårligt at strække hånden frem til et håndtryk, hang armen nu slap ned! Det var "negeren" i ham, der var sin ydmyghed bevidst, og som fik ham til at rødme og skamme sig, og som blev som himmelfalden, når den hvide ven udstrakte sin hånd for at trykke hans. Han følte, at det atter var "negeren" i ham, der uvilkårligt fik ham til at gå af vejen for

hvilken som helst hvid bølle eller dagdriver, han mødte på fortovet. Og når Rowena, hans hjertes udkårne og hende han elskede og hemmeligt tilbad, bød ham indenfor, var det igen "negeren" i ham, der lod ham fremstamme en forlegen undskyldning og genere sig for at gå ind og tage plads mellem de højagtede hvide mennesker som deres ligemand. "Negeren" i ham krøb ængstelig i skjul ved enhver lejlighed, så snart fantasien udmalede ham noget mistænkeligt i en eller andens ansigtstræk, tale eller bevægelse, der kunne udtydes som en fare for opdagelse. Tom var i det hele blevet så besynderlig og forandret i sin fremtræden, at folk lagde mærke til det og vendte sig om for at se efter ham, når de mødte ham; og når han da så sig tilbage, – hvad der var noget der ligesom nødte ham til – og opdagede det forundrede udtryk i et eller andet ansigt, overvældedes han af en ængstelig følelse og skyndte sig bort så hurtigt han kunne. Dette udviklede sig efterhånden til, at han følte sig som et jaget dyr, og søgte ud til fjerntliggende steder for at søge ensomheden; han forestillende sig næsten, at Kams forbandelse hvilede på ham.

Måltiderne var en gru for ham; "negeren" i ham skammede sig ved at sidde til bords med hvide, og han led desuden stadig af ængstelse for at blive opdaget. Da dommer Driscoll en dag ved bordet sagde til ham: "Hvad er der i vejen med dig, Tom, du ser jo lige så fortabt ud som en sølle neger," følte han sig som en anklaget forbryder, der står overfor sin dommer, og denne råber til ham: "Du er skyldig!" – rejste sig op, sagde, at han ikke befandt sig vel og forlod værelset.

Hans såkaldte "tantes" omsorg og kærtegn var blevet en skræk for ham, og han undgik dem så vidt muligt. Samtidig

blev det had, han nærede mod sin "onkel", bestandig stærkere og stærkere, og han sagde til sig selv: "Han er en hvid, og jeg er kun hans ejendom, et stykke kvæg, et husgeråd, som han kan sælge når det falder ham ind, ligesom han sælger en af sine hunde."

Tom havde fået den idé, at hans karakter i løbet af en uges tid var undergået en fuldstændig forvandling, men det var kun fordi han ikke kendte sig selv til bunds.

I flere retninger havde hans opfattelse sikkert forandret sig og ville vel aldrig blive anderledes; men grundtrækkene i hans karakter var dog ikke forandrede og kunne ikke blive det. Enkelte karaktertræk var måske nok ændret og med tiden ville der vel også kunne spores virkninger deraf, måske endog af en temmelig alvorlig beskaffenhed, såfremt der da tilbød sig en passende lejlighed dertil, men hans tænkemåde og levevis, der under indtrykket af den stærke åndelige og moralske rørelse han havde været underkastet, tilsyneladende var undergået en fuldstændig forvandling, sank atter, efterhånden som stormen i hans indre lagde sig, tilbage i deres tidligere former. Han antog lidt efter lidt sin fordums frivole og selvtilfredse fremtræden både i væsen og talemåde, og selv hans nærmeste bekendte ville nu vanskeligt kunne opdage, at der var noget, der adskilte ham fra den forhen så sorgløse og ligeglade Tom Driscoll.

Det viste sig, at de røvertog, han havde foretaget i byen, havde været mere indbringende, end han havde turdet håbe. For de indbragte ham et beløb, der var tilstrækkeligt til at betale hans spillegæld og frelse ham for atter at blive afsløret overfor sin onkel og derved udsætte sig for en ny annullering af testamentet. Det varede ikke længe, før forholdet mellem ham

og hans moder blev endog meget venskabeligt. Hun kunne ganske vist ikke elske ham som tidligere, fordi der "ikke var noget ved ham", som hun udtrykte sig, men hendes natur fordrede nu engang et eller andet at regere over, og han var dog altid bedre end ingenting. Hendes kraftige karakter og skrappe, bydende væsen vakte Toms stille beundring til trods for at han selv ofte følte større gene af det, end det var ham behageligt. Når de var sammen, underholdt hun ham som oftest med trappesladder om de i byen boende bedre familiers privatliv; for når hun selv havde ærinde i byen, foretog hun sig i reglen en runde gennem alle køkkenerne, hvor hun da gjorde en rig høst. Denne underholdning nød Tom med velbehag; det var netop noget for ham. Hun mødte altid punktligt for at afhente halvdelen af hans månedspenge, og ved disse lejligheder traf han sammen med hende i spøgelseshuset, hvor de da fik sig en sladder med hinanden; men også udenfor de sædvanlige mødetider aflagde hun ham der et besøg engang imellem.

Af og til tog han et par uger op til St. Louis, og der blev han da atter en dag offer for sin lidenskab for spil. Han vandt vel en mængde penge, men tabte dem igen og flere til, som han da måtte love at skaffe til veje snarest muligt.

I dette øjemed planlagde han et nyt røvertog hjemme i sin egen by. For øvrigt forsøgte han aldrig indbrud i andre byer, for han var bange for at vove sig ind i huse, hvis indre han ikke kendte og hvis beboeres sædvaner han ikke var fortrolig med.

Onsdagen før tvillingernes ankomst til byen begav han sig da forklædt ud til spøgelseshuset, efter at have skrevet til sin tante Pratt, at han ikke kom hjem før 2 dage senere. Der holdt han sig skjult hos sin moder til fredag morgen før daggry, da han gik

over til sin onkels hus, lukkede sig ind ad bagdøren med sin egen nøgle og sneg sig op på sit værelse, hvor han kunne benytte spejl og andre toiletgenstande. Han var iført et sæt af sin moders klæder, bar sort slør og ditto handsker, og i en bylt, som han førte med sig, havde han forskellige damebeklædningsstykker, som han agtede at benytte som forklædning på sine røvertog. Ved daggry var han færdig med sin omklædning og ville netop begive sig af sted, men da han så ud af vinduet, fik han et glimt at se af Fjolle-Wilson, der stod lige overfor i vindueskrogen, og indså da, at denne også måtte have set ham. For at føre Wilson på et galt spor, lod han da denne være vidne til, at han var optaget af at spejle sig, indtage forskellige yndefulde stillinger med graciøse fagter og dansetrin, hvorpå han trak sig tilbage fra vinduet, anlagde en ny forklædning og, efter at have ventet en stund, sneg sig ud af bagdøren og fortsatte sin vej gennem byen for at undersøge skuepladsen for sine planlagte attentater.

Dog var han ikke rigtig vel til mode. Han havde atter iført sig Roxys klæder og håbede nu at Wilson, såfremt denne endnu stod på lur, ikke ville lægge videre mærke til en stakkels gammel, krumbøjet kone, der i den tidlige morgenstund forlod naboens hus ad bagdøren. Men hvis nu Wilson alligevel havde set ham, fundet ham mistænkelig og måske endda var fulgt efter ham? Denne tanke fik Tom til at gyse, så han opgav sit røvertog for den dag og skyndte sig tilbage til spøgelseshuset ad den mindst befærdede vej, han kendte. Hans moder var gået, men kom dog noget efter tilbage med nyheden om Patsy Coopers store modtagelsesfest, og hun fik ham hurtigt overbevist om, at en så gunstig lejlighed vanskeligt kom igen.

Han gik derfor straks efter ud på sit strejftog i byen og gjorde et stort bytte, mens beboerne var hos Patsy Cooper. Beruset af sit held var han fræk nok til, efter at have overgivet byttet til sin moder, som ventede på ham i en sidegade, selv at gå hen til modtagelsesfesten, hvor han benyttede lejligheden til at forøge sin samling af tyvekoster med adskillige af husets værdigenstande.

Efter denne lange afstikker er vi nu atter kommet til det tidspunkt, hvor Fjolle-Wilson samme fredag aften, mens han sad og ventede på tvillingernes ankomst, brød sit hoved over den besynderlige fremtoning, der havde vist sig for ham om morgenen – den unge pige i Tom Driscolls soveværelse! Hvor meget han end grundede og grublede, var det ham dog ikke muligt at finde ud af hvem dette skabagtige pigebarn kunne være.

11. Fjolle-Wilsons forbløffende opdagelse

Der er tre sikre måder at behage en forfatter på, nemlig 1) at sige ham, at man har læst en af hans bøger, 2) at sige ham, at man har læst alle hans bøger, og 3) bede ham om at måtte læse manuskriptet til hans næste bog. – Ved nr. 1 har du hans agtelse. Ved nr. 2 indgyder du ham beundring, men nr. 3 bringer dig lige ind i hans hjerte.

Fjolle-Wilsons Kalender.

❧

Tvillingerne kom meget præcis og konversationen var snart i gang. Man talte livligt og venskabeligt sammen, og i samtalens løb blev det nye venskab yderligere befæstet. Wilson hentede efter ønske sin kalender og forelæste enkelte brudstykker af den, der vandt tvillingernes udelte bifald. Dette fornøjede forfatteren så meget, at han med glæde gik ind på deres bøn om at låne dem manuskriptet, for at de kunne læse det i ro hjemme.

Konversationen blev dog afbrudt ved at den unge Tom Driscoll trådte ind og hilste på dem. Da de rejste sig og gav ham hånden, lod han som om det var første gang han så disse feterede fremmede, men det var blot et påskud; han havde allerede tidligere på dagen set et glimt af dem ved modtagelsesfesten, da han gik på rov i huset. Hver af brødrene modtog straks sit særegne indtryk af det ellers ganske nette unge menneske med det glatte ansigt, de smidige bevægelser og den virkelig vindende optræden; Angelo syntes, at hans øjne

havde et tillidsvækkende udtryk; Luigi derimod fandt, at der lå skjult noget fordækt og listigt i dem; Angelo fandt, at han fremførte sine udtalelser på en ret naturlig og behagelig måde; Luigi derimod mente snarest det modsatte. Angelo syntes, at han i det hele taget var en ganske tiltalende ung mand, hvorimod Luigi ikke ønskede at udtale sig før senere.

Toms første bidrag til konversationen var følgende spørgsmål, som han vistnok allerede hundrede gange før havde rettet til Wilson. Skønt han altid fremkom med det i en gemytlig og velvillig tone, virkede det dog altid pinligt på Wilson; for det berørte et hemmeligt sår hos ham, og denne gang virkede det dobbelt pinligt på ham, da der var fremmede til stede.

"Nå, hvorledes går det med juraen, Wilson; har vi ingen proces i sigte?"

Wilson bed sig i læberne, og svarede i en så ligegyldig tone som muligt: "Nej – endnu ikke."

Da dommer Driscoll havde fortalt tvillingerne Wilsons livshistorie, havde han meget taktfuldt undladt at tale om den juridiske side af hans virksomhed.

Med et forbindtligt smil fortsatte så Tom: "Jeg skal nemlig sige Dem, mine herrer, mr. Wilson er sagfører, men han har ingen sager at føre."

Stikket ramte, men Wilson lod som om han ikke mærkede det og sagde ganske roligt: "Det er fuldstændig rigtigt, at jeg er sagfører, men det har ikke nogen praktisk betydning, da jeg endnu aldrig har haft en sag at køre, men har i 20 år møjsommeligt måttet tjene mit brød som regnskabsfører her i denne by, og har så endda ikke kunnet få så meget arbejde, som

jeg kunne ønske mig. Men jeg kan sige med sandhed, at jeg virkelig er uddannet som jurist, og da jeg var i din alder, Tom, havde jeg allerede valgt min stilling her i livet og var også dygtig nok til at kunne udfylde den." Tom trak på skulderen. "Hidtil har jeg ikke haft lejlighed til at vise det i praksis, og får det måske heller ikke, men skulle det nogensinde ske, så er jeg beredt til at tage fat, for jeg har stadig i alle disse år fortsat mine juridiske studier."

"Det er som det skal være. Rent mel i posen! Netop noget for mig! De kunne vist få en udmærket anvendelse, hvis du ville styre mine sager. Mine forretninger og din sagførervirksomhed, David, vil kunne udgøre et nydeligt spand!" og den unge nar lo højt og lydeligt.

"Hvis du vil – –" Wilson tænkte på pigebarnet i Toms soveværelse og ville lige til at sige: "Hvis du vil overlade den lyssky og mistænkelige del af dine meriter til mig, så kan det vist ikke blive til så lidt," men betænkte sig og sagde i stedet for: "Det er ikke værd at bringe slige sager ind i konversationen."

"Nå, ja, jeg skulle vel for resten også blot have haft en lille stikpille som før, men lad os nu bare tale om noget andet; hvorledes går det da med det mysteriøse håndværk i denne tid? Jeg skal sige Dem, Wilson har udfundet noget, der skal fortrænge det almindelige klare vinduesglas fra markedet; han vil nemlig dekorere glasset med fedtede fingeraftryk og blive en holden mand ved at sælge disse dekorationsgenstande til fabelagtigt lave priser til Europas kronede hoveder, som da vil bruge det til at pynte op med i deres slotte. Gå op og hent opfindelsen, David."

Wilson hentede tre af sine glasstrimler og sagde: "Jeg lader blot vedkommende stryge sin højre hånd gennem håret, hvorved der afsættes lidt fedtstof på fingrene; derpå lader jeg ham trykke fingerspidserne, en efter en, mod glasset. Derved fremkommer der et svagt aftryk af hudens fine linjer, som vil holde sig, når det da ikke kommer i berøring med noget, der kan gnide det af. Du kan begynde, Tom."

"Du har jo allerede et par gange tidligere taget aftryk af mine fingre," indvendte Tom.

"Ja, men sidste gang var du kun en lille dreng på 12 år."

"Nå, ja, det er også sandt; jeg må vel nok have forandret mig noget siden den gang, og jeg kan for resten også godt forstå, at de kronede hoveder gerne vil have lidt variation i det."

Han lod derpå hånden glide et par gange gennem sit kortklippede hår og trykkede derefter fingerspidserne hver for sig af mod glasset. På det andet stykke glas satte Angelo et aftryk af sine fingerspidser og Luigi benyttede det tredje. Derpå mærkede Wilson glasstrimlerne med navn og dato og lagde dem til side. Tom lo drillende, idet han sagde: "Det er ikke for at være vittig, men hvis det er varieteter, du samler på, David, så har du vistnok spildt det ene stykke glas. Fingeraftrykket af den ene tvilling må jo da være akkurat som den andens."

"Ja, nu er det jo en gang gjort, og jeg vil også gerne have dem begge hver for sig," sagde Wilson, idet han satte sig på sin plads,

"Men hør en gang, David," vedblev Tom, "du plejer jo ellers at tyde de menneskers skæbne, som du tager fingeraftryk af – David er nemlig et alsidigt geni, mine herrer – et første klasses geni – en dybsindig gransker, der desværre ganske forsumper

her i dette hul; en profet, der er agtet som profeter altid er agtet i sit eget fædreland – hvor man ikke vil give en døjt for hele kramkisten med dens lærdom i –; ikke sandt, David, er det ikke rigtigt? Men det er nu lige meget; han vil en gang sætte sig et mærke her – det vil sige et fingermærke, som De ser – ha, ha, ha! Nå, De skulle dog alligevel lade ham få en time i spåning af Deres håndflader, det er dobbelt så meget værd, som det koster, og er De ikke tilfreds, får De pengene tilbage! Ja, for han kan læse hver eneste rynke i Deres flade hånd så let som linjerne i en bog og ikke alene fortælle Dem halvtreds eller tres ting, der er hændet Dem, men også halvtreds eller tres *tusinde* ting, som ikke er indtruffet! Begynd så, David, vis nu disse herrer, hvilken videnskabelig tusindkunstner vi har den ære at have her i byen, uden at vi selv næppe aner det."

Wilson ærgrede sig så meget over denne drillende og nærgående spøg, at tvillingerne havde ganske ondt af ham. De forstod begge meget rigtigt, at den fornuftigste måde at hjælpe ham på, ville være at opfatte selve sagen som alvor med den tilbørlige hensyntagen til ham, men derimod ganske ignorere Toms hånende, overdrevne ros, hvorfor Luigi sagde: "På vore rejser har vi flere gange været vidne til og selv været underkastet denne spåning af håndens linjer, og vi kender godt, hvilke forunderlige resultater der kan fremkomme af det. Det er ganske sikkert en videnskab, og vel endog en af de dybsindigste, ellers ved jeg ikke hvorledes man skal benævne det. I Orienten – –"

"Disse taskenspillerkunster en videnskab!" afbrød Tom ham med en forundret og tvivlende mine; "nej, det kan dog aldrig være Deres alvor!"

"Jo, det er virkelig mit alvor. For 4 år siden blev vor skæbne os så tydeligt forkyndt gennem vore hænder, som om den havde stået der med skrevne bogstaver."

"De mener altså, at der virkelig er noget om det?" sagde Tom, hvis tvivl var begyndt at rokkes.

"Ja, det er der absolut," svarede Angelo; "den karakterskildring, der blev givet af os, passede indtil de mindste enkeltheder – vi kunne ikke selv have givet den bedre. Desuden fremførtes der et par bemærkelsesværdige oplevelser, vi havde haft – noget som det var umuligt at nogen af de tilstedeværende kunne have haft kendskab til."

"Det er jo den rene trolddom!" udbrød Tom, som nu syntes meget interesseret for sagen; "men hvorledes gik det så med det, man forudsagde, at der skulle hændes Dem i fremtiden?"

"Å jo, gennemgående slog det til," sagde Luigi, "et par af de væsentligste forudsigelser hændte vel først senere, men den vigtigste allerede samme år. Af de mindre er nogle gået i opfyldelse, andre ikke, dog må jeg sige, at det vil overraske mig mere, om de ikke gør det, end om det modsatte indtræffer."

Tom, der øjensynlig var forlegen og følte sig flov ved situationen, sagde, som for at undskylde sig: "Nå, ja, David, det var nu ikke min mening at gøre nar ad denne videnskab; det var nærmest for spøg, at jeg lod munden løbe lidt vel stærkt. Det ville virkelig interessere mig, om du ville læse i disse herrers hænder. Vil du ikke?"

"Jo, det skal jeg såmænd gerne, og i dine med, hvis du ønsker det; men du ved jo, at jeg ikke har haft nogen videre lejlighed til at øve mig, så jeg gør ikke fordring på at være nogen autoritet. Når en passeret tildragelse særlig tydeligt er gengivet i håndens

linjer, kan jeg i reglen påvise det, men mindre begivenheder undgår ofte mine iagttagelser, ikke altid, men dog af og til; og hvad fremtiden angår, da har jeg ikke megen tillid til mig selv. Jeg taler nu ganske vist om denne sag som om det var et dagligdags studium for mig, men det er det jo slet ikke. Jeg har måske næppe undersøgt et halvt dusin hænder i de sidste 5-6 år, og du ved, at man kun gjorde nar ad det, derfor holdt jeg helt op for at gøre ende på sladderen. Nu skal De høre, hvad jeg vil foreslå, grev Luigi: jeg vil forsøge med Deres fortid, og hvis jeg har held med mig i det, så – dog nej, fremtiden vil jeg overhovedet slet ikke befatte mig med; den vil jeg overlade til en, der er dygtigere end mig."

Han greb nu Luigis hånd, men Tom udbrød: "Nej, vent lidt med at begynde, David! Her, grev Luigi, har De papir og blyant; skriv så det op, som De før sagde var det allervigtigste af, hvad der blev spået Dem og som skete knapt et år efter, og giv så mig papiret for at jeg kan se, om David virkelig finder det optegnet i Deres hånd. "

Luigi nedskrev et par linjer, så ingen så det, lagde papiret sammen og gav Tom det, idet han sagde: "Jeg skal nok sige Dem, når De skal læse det op, såfremt han finder hvad der står."

Wilson begyndte nu at studere Luigis håndflade, fulgte livslinjen, hjerte- og hovedlinjen og alle de andre forskellige linjer, og iagttog nøje deres forbindelser med det væv af finere og sartere mærker og linjer, der omgav dem på alle sider; han befølte den kødfulde pude nedenfor tommelfingeren og mærkede sig dens form, følte på håndens bløde side mellem håndleddet og den lille finger og noterede sig ligeledes dens form; derpå undersøgte han meget omhyggeligt hver enkelt

finger, mærkede sig deres form og størrelse samt deres naturlige stilling til hinanden, når de var i ro. Hele denne fremgangsmåde blev iagttaget med største interesse af de tre tilskuere, hvis hoveder var tæt bøjede over Luigis hånd; ingen afbrød stilheden med et ord. Til sidst gennemgik Wilson endnu en gang nøjagtig hele håndfladen, hvorpå han begyndte at fremstille resultatet.

Han skildrede hele Luigis karakter og tilbøjeligheder, hans smag, hans aversioner og passioner, hans ærgerrigheder og sværmerier, alt på en sådan måde, at det af og til fik denne til at rynke panden og de andre til at le; men begge tvillingerne erklærede dog, at opgaven var rigtigt løst og beskrivelsen aldeles korrekt.

Derpå begyndte Wilson undersøgelsen af Luigis foregående livsførelse. Han gik frem med megen forsigtighed og prøvede sig hele tiden frem; bevægede sin finger langsomt hen langs de store linjer i håndfladen, standsede af og til ved en "stjerne" eller et eller andet større knudepunkt, og undersøgte så nabolaget på det nøjeste. Han meddelte et par begivenheder, der var foregået, og efter at disse var blevet bekræftet af Luigi, fortsatte han undersøgelsen. Pludselig så han op med et udtryk af dyb overraskelse.

"Her står noget om en hændelse, som De måske ikke ønsker at jeg – –"

"Kom bare frem med det!" udbrød Luigi livligt; "De kan være ganske rolig for, at det ikke skal sætte mig i forlegenhed."

Men Wilson tøvede dog stadigt og syntes ikke ret at vide, hvad han skulle gøre. Endelig sagde han: "Det er virkelig en alt for delikat sag til at – at –; jeg må hellere skrive det op eller

hviske det til Dem. Så kan De selv bestemme, om De vil have det omtalt eller ikke."

"Som De ønsker," sagde Luigi; "skriv det da op."

Wilson skrev noget på en lap papir og gav Luigi det, som læste det for sig selv og derpå sagde til Tom: "Åbn nu Deres papir og læs hvad der er skrevet, mr. Driscoll."

Tom læste: "*Der var blevet forudsagt, at jeg skulle dræbe et menneske. Spådommen gik også i opfyldelse inden året var til ende,*" og udbrød da: "Ih, du forbarmende!"

Luigi gav dernæst Tom Wilsons papirlap og sagde: "Læs også dette."

Tom læste: "*De har dræbt et menneske, men om det er en mand, en kvinde eller et barn, kan jeg ikke afgøre.*"

"Det er dog forfærdeligt!" udbrød Tom ganske bestyrtet; "det overgår alt, hvad jeg endnu har oplevet! At menneskets egen hånd altså er dets dødeligste fjende – dets angiver! At tænke sig, at menneskets egen hånd ligesom fører dagbog over de dybeste og uhyggeligste hemmeligheder i dets liv, og er forræderisk nok til, når som helst, at forråde det til den første den bedste spåmand, det støder på! Men hvorfor i al verden lader De dog et menneske læse i Deres hånd, når der står en så frygtelig hemmelighed skrevet i den?"

"Å, det gør såmænd ikke noget," sagde Luigi roligt; "jeg havde en gyldig grund til at dræbe manden og fortryder det slet ikke."

"Hvad var da grunden?"

"Jo, det var aldeles nødvendigt at dræbe ham."

"Jeg skal sige Dem, hvorfor han gjorde det, siden Luigi går uden om sagen," sagde Angelo ivrigt, "han gjorde det for at

frelse mit liv, og derfor var det en ædel handling, som ikke behøver at skjules."

"Ja, naturligvis, naturligvis," udbrød Wilson; "når man kun gør det for at frelse en broders liv, er det en stor og fortjenstfuld handling."

"Ja, vent nu lidt," sagde Luigi; "det er jo meget venligt af Dem at opfatte det således, men dette tilfælde havde nu ikke så meget at skaffe med det ædle eller med fortjenstfuld uegennyttighed! De kender ikke de nærmere omstændigheder. De må nemlig betænke, at hvis jeg ikke havde frelst Angelos liv, hvad var der da blevet af mit eget? Hvis jeg havde ladet manden dræbe ham, ville han da ikke også have dræbt mig? De ser altså, at jeg tillige frelste mit eget liv."

"Ja, sådan taler du altid," sagde Angelo, "men jeg kender dig – jeg tror slet ikke, at du tænkte på dig selv. Jeg ejer for resten endnu det våben, Luigi dræbte manden med, og jeg skal engang ved lejlighed vise Dem det. Denne omstændighed gør det interessant, men for øvrigt havde våbnet også en historie før det kom i Luigis hænder, som forøger dets værd. Luigi fik det foræret af en mægtig indisk fyrste, gaikowaren af Baroda, og det havde været i dennes familie i 2-300 år. Det har dræbt en mængde fjendtligsindede mennesker, der tid efter anden foruroligede landet. Ved selve våbnet er der ikke noget mærkeligt, undtagen at det ikke er dannet som andre knive eller dolke, eller hvorledes man nu vil benævne dem, men nu skal jeg tegne det for Dem." Hermed tog han et stykke papir frem og tegnede hurtigt en skitse. "Således ser den ud – et bredt og dræbende blad med en æg så skarp som en barberkniv. De graverede monogrammer på den angiver navnene på den hele

række af ejere. Luigis navn tilligemed vort våben har jeg selv ladet tilføje med latinsk skrift. De vil også bemærke, hvilket ejendommeligt håndgreb tingesten har. Det er fuldt elfenben, fint poleret og er 4-5 tommer langt, rundt, og så tykt som en voksen mands håndled. For enden er det fladt afskåret, så tommelfingeren kan hvile på den, når man bruger det; man griber det da og lader tommelfingeren hvile på fladen – således –, løfter det i vejret og støder fra oven ned efter med det. Da gaikowaren gav Luigi dolken, viste han os nemlig, hvorledes den skulle benyttes, og endnu før natten var forløbet, havde Luigi allerede gjort brug af den, og gaikowaren havde af den grund en mand mindre. Skeden er prydet med pragtfulde ædelstene af stor værdi, og De vil rimeligvis finde, at skeden er interessantere end selve dolken."

Tom sagde ved sig selv: "Det var for resten ganske heldigt at jeg kom herhen. Jeg ville have solgt denne dolk for en slik, da jeg ikke troede, at ædelstenene var andet end simpelt glas."

"De må endelig fortsætte," bad Wilson, "nu har De engang vakt vor nysgerrighed efter at høre noget nærmere om mordet; lad os da få at vide hvorledes det gik til."

"Å, det hele var i grunden ganske simpelt, dolken selv var skyld i det. En indfødt tjener sneg sig om natten ind i vort værelse i paladset for at dræbe os og derefter stjæle dolken, uden tvivl på grund af dens værdifulde skede. Den lå under Luigis hovedpude og vi lå begge i samme seng. En natlampe lyste svagt op i værelset. Jeg sov, men Luigi var endnu vågen, da han ved lampens svage skær syntes at skimte en utydelig skygge, der nærmede sig i retning af sengen. Han trak dolken ud af skeden og lå parat til forsvar, uden at være generet af

sengeklæder, for vejret var varmt og vi havde kun et tæppe over os. Pludselig rejste den indfødte djævel sig i vejret lige ved sengen, bøjede sig over mig og med den hævede højre hånd, hvori han havde en lang dolk, sigtede han mod min strube; dog i samme øjeblik greb Luigi ham om håndleddet, kastede ham om på jorden og stødte sin dolk i nakken på ham. Ja, det er hele historien."

Wilson og Tom, som havde lyttet til med dyb spænding, diskuterede nu denne tragiske begivenhed, og da emnet var udtømt, greb den første pludselig Toms hånd og udbrød: "Hør Tom, jeg har tilfældigvis endnu aldrig undersøgt dine håndflader og læst hvad der er hændt dig i dit liv; det kunne jo være, at du muligvis også havde nogle små fordægtige hemmeligheder, der kunne trænge til – nå, nå!"

Tom havde ublidt stødt hans hånd bort og rødmede forvirret.

"Hvad er det; han bliver jo ganske rød i hovedet," sagde Luigi.

Tom så rasende hen på ham og sagde i en hvas tone: "Gør jeg det, så er det i al fald ikke fordi jeg er en morder!" Luigis mørke træk overgødes med en stærk rødme, men før han kunne få et ord frem eller røre sig, tilføjede Tom hurtigt i en ængstelig tone: "Å, De må virkelig undskylde mig. Det fløj mig lige ud af munden uden at jeg tænkte over det eller mente noget med det – jeg er virkelig meget ked af det og håber, at De tilgiver mig."

Wilson kom ham til hjælp og søgte at jævne sagen så godt han kunne, hvilket i virkeligheden også lykkedes ham fuldstændig; tvillingerne beklagede mere den tort, der var overgået Wilson på grund af hans gæsts uopdragne opførsel, end den fornærmelse, der var tilføjet Luigi. Men Tom tog det på en anden måde. Han søgte ganske vist at lade som intet og

skjulte også ganske godt sin indre bevægelse, men hans hjerte var opfyldt af harme mod de tre vidner til hans opførsel; ja i virkeligheden pinte det ham så meget, at disse havde set og lagt mærke til det, at han næsten helt glemte at blive vred på sig selv, fordi han havde forløbet sig således overfor dem. Imidlertid skete der nu noget, der fik ham til at trøste sig og hurtigt atter bragte ham tilbage i hans tidligere velvillige og venskabelige sindsstemning. Der var nemlig opstået en lille strid mellem begge tvillingerne; ikke af nogen særlig betydning, men dog nok til, at de i løbet af kort tid havde ophidset hinanden i høj grad. Dette frydede Tom usigeligt, og han gjorde forsigtigt, alt hvad der stod i hans magt for at holde ilden vedlige, mens hans mellemkomst tilsyneladende blev ledet af de ædleste motiver. Ved hans hjælp steg vreden mellem tvillingerne da også snart til kogepunktet, og han var nærved at være så heldig at se den slå ud i høje flammer, da der pludselig blev banket på døren – en afbrydelse, der ærgrede ham lige så meget som den glædede Wilson, der hurtigt gik hen og åbnede døren.

Den indtrædende var en kraftig, midaldrende irlænder, en skikkelig, men temmelig udannet person ved navn John Buckstone, der i det små var en stor politikus og altid tog ivrig del i enhver slags offentlige sager. En af de sager, der for øjeblikket satte byens borgere i stærk opposition til hinanden, var spørgsmålet om udskænkning af alkohol-holdige drikke. Der var et stort romparti, men også et stort anti-romparti. Buckstone holdt på rommen og var blevet sendt ud for at lede tvillingerne op og indbyde dem til at overvære et massemøde af rompartiets tilhængere. Han røgtede sit ærinde og meddelte, at

deltagerne allerede var forsamlet i den store rådhussal på torvet. Luigi tog venligt mod indbydelsen, Angelo derimod kun nølende; han holdt nemlig ikke af at komme i trængsel og yndede ikke de amerikanske, stærkt berusende drikke. Undertiden var han endda afholdsmand, – når det betalte sig at være det.

Begge tvillingerne fulgte nu med Buckstone, og Tom Driscoll sluttede sig ubuden til dem.

I det fjerne kunne man se en lang, bølgende linje af fakler bevæge sig ned ad hovedgaden og høre lyden af dumpe slag på den store tromme, bækkenernes klirren, et par fløjters pift og den svage brusen fra fjerne hurraråb. Processionens bagtrop steg netop op ad rådhusets trapper, da tvillingerne nåede torvet, og da de trådte ind i salen, var denne allerede opfyldt af folk, fakler, røg, støj og larmende begejstring. De blev ført op på tribunen af Buckstone – Tom Driscoll var stadig i hælene på dem – og blev forestillet for formanden, mens forsamlingen tiljublede dem et velkommen. Da larmen havde lagt sig noget, foreslog dirigenten, at "vore berømte gæster straks skulle optages med fuld akklamation som medlemmer af vort glorværdige samfund, de fries paradis og slavernes undergang".

Denne velklingende mundfuld åbnede atter begejstringens sluser, og valgets enstemmige udfald blev modtaget med tordnende bifaldsråb. Der var næppe blevet roligt igen, før der hørtes et enstemmigt råb: "De skal døbes! Døb dem! Lad dem få et bæger!"

Tvillingerne fik nu hver overrakt et glas whisky; Luigi hævede hilsende sit i vejret og tømte det, men Angelo satte sit til side. Da lød der igen høje råb: "Hvad er der i vejen med den ene af

dem – hvorfor trækker den blonde sig tilbage? Op med forklaringen!"

Efter at formanden havde konfereret et øjeblik med Angelo, stod han frem og tog ordet. "Vi har begået en kedelig fejltagelse, mine herrer! Jeg hører først nu, at grev Angelo Capello nok ikke hører os til – han er nemlig afholdsmand og havde slet ikke tænkt på at blive medlem af vort samfund. Han ønsker, at vi igen vil stemme ham ud; hvad mener den ærede forsamling?"

Der hørtes en almindelig latter, blandet med piben og kattemjaven, men en energisk brug af formandens klokke bragte snart igen ro i forsamlingen. Der lød nu en røst nede fra gulvet, der udtalte, at selv om man meget måtte beklage den skete fejltagelse, ville det dog være umuligt at rette den på nuværende møde. Ifølge foreningens love kunne spørgsmålet først behandles ved næste indvarslede møde; for øvrigt ville han ikke fremkomme med noget forslag, da ingen havde forlangt et sådant, men han ønskede at gøre hr. greven en undskyldning i forsamlingens navn, og bede ham være forvisset om, at så vidt det stod i "Frihedens Sønners" magt, skulle hans midlertidige stilling som medlem af samfundet blive gjort ham så behagelig, som det var muligt.

Denne tale blev modtaget med stort bifald, blandet med enkelte råb, som: "Det er hørt! Han er storartet, selv om han også er afholdsmand! Hans skål! Giv ham en ordentlig hybenkradser! Ingen slatter her!"

Der blev nu bragt glas op, og alle på tribunen drak Angelos skål, mens hele forsamlingen istemmede:

Vi ved jo, at *han* er en munter svend
en rigtig gammel, gemytlig knast
og – han skal leve,
han skal leve,
han skal leve til han dør!

Tom Driscoll smagte rigeligt på mosten. Han var nu ved det andet glas, for han havde også tømt Angelos i det øjeblik denne havde sat det fra sig. Disse to glas gjorde ham ganske oprømt – ja næsten fjantet – og han begyndte at tage en meget livlig og fremtrædende del i forhandlingerne, særlig som deltager i pibekoncerten og kattemjaven, ligesom han ofte rev nogle dårlige vittigheder af sig.

Formanden stod stadig foran på tribunen med begge tvillingerne ved sin side. Den slående lighed, der var imellem brødrene, indgav Tom Driscoll en idé, og netop som formanden skulle til at begynde på et foredrag, sprang han frem foran ham og udbrød med den let perialiseredes dristighed, henvendt til forsamlingen: "Hør, børn, jeg foreslår, at han dér tier stille og lader en af de ædle dobbeltgængere ved siden af sig stikke jer en lille tale ud!"

Denne udtalelse, der var møntet på tvillingerne, faldt straks i god jord hos forsamlingen og blev besvaret med et mægtigt latterkor.

Luigis varme sydlandske blod steg i et øjeblik til kogepunktet ved at høre denne uforskammethed blive trommet ud til en tilhørerkreds af flere hundrede fremmede mennesker. Det lå ikke i den unge mands natur at lade noget sådant gå upåtalt hen, eller at tøve med at svare på det. Han gik hurtigt et par skridt frem og standsede lige bagved den intetanende

spottefugl. Derpå strakte han foden ud og leverede ham et så kraftigt spark i bagdelen, at det bragte Tom til at fare ret ud over prosceniumslamperne ned i hovedet på den forreste række af "Frihedens Sønner".

Selv et nok så ædru menneske holder ikke af at et menneskeligt legeme falder ned i hovedet på ham, når han roligt står og passer sig selv; men et menneske, der ikke er ædru, kan slet ikke goutere en sådan opmærksomhed. I den klynge af "Frihedens Sønner", hvor Tom Driscoll landede, var der ikke en eneste ædru fugl – ja der var for øvrigt næppe en eneste i hele forsamlingen, der ikke havde taget dygtigt til sig af mosten. Tom blev propert og med største præcision bakset hen over hovedet på "Sønnernes" næste række; disse kastede ham over til rækken bagved og begyndte derpå at slå løs på den forreste række "Frihedssønner", der havde hevet ham over på dem. Således vedblev det bænk efter bænk, mens Tom i sin luftfart blev ført nærmere og nærmere døren, efterladende sig et stedse længere og bredere kølvand af rasende, kæmpende og bandende "Frihedssønner". Under al denne forvirring tabtes den ene fakkel efter den anden på gulvet og endelig hørtes, højt overdøvende klokkens kimen på tribunen, de vrede stemmers brøl og knagen af sønderbrudte bænke, det gennemtrængende skrig: "Brand, brand!"

Kampen standsede øjeblikkelig; ederne holdt op at lyde, for et øjeblik var der ganske stille, hvor nylig stormen havde raset; men da vågnede ligesom med et hele mængden atter til liv og handlekraft; man stødte, puffede og trådte på hinanden for at komme ud, og efterhånden gled menneskestrømmen bort

gennem døre og vinduer, hvorved trængslen formindskedes og udgangen blev lettet for de tilbageværende.

Brandmændene havde aldrig været så nær ved hånden som her, men brandstationen var også i selve rådhusets sidebygning. Der var både en sprøjteafdeling og en stigeafdeling. Den ene halvdel af hver afdeling bestod af rommænd og den anden halvdel af anti-rommænd; thi således fandt man det dengang retfærdigt og klogest at indrette det i disse fjerntliggende byer, for at gøre ret og skel til begge sider. På stationen drev der tilstrækkelig ledigt mandskab omkring af anti-rommænd til at bemande både sprøjten og stigerne. I løbet af 2 minutter havde de deres røde skjorte og blanke hjelme på – de bevægede sig nemlig aldrig på embedsvegne uden i uniform – og da hele folkemassen i øverste etage masede ud gennem den lange række vinduer og kom ud på taget over buegangene, blev den modtaget af redningskorpset med en mægtig vandstråle, der skyllede nogle af dem ned ad taget og nær havde druknet resten. Men vand var dog at foretrække for ild og derfor vedblev flugten ud af vinduerne såvel som det ubarmhjertige angreb af vandstrålen, lige til hele lokalet var rømmet; derpå gik brandmændene op i salen og overdængede den med så meget vand, at det havde været tilstrækkeligt til at slukke fyrre gange så megen ild som her; brandvæsnet i en lille by får nemlig sjældent rigtig lejlighed til at vise, hvad det duer til, og når denne endelig engang kommer, gøres der det mest mulige ud af det. Alle byens fornuftige og betænksomme borgere havde derfor heller ikke assureret mod brandskade, men derimod mod brandvæsenets vandskade.

12. Dommer Driscolls skam

At være modig er at gøre modstand mod frygten, at beherske den – men dermed er ikke ment, at man ikke kender til frygt. Selv om man ikke er en komplet kryster, så er det i virkeligheden ingen kompliment, når man fortæller et menneske, at han er modig – det er kun en forkert anvendelse af ordet. Lad os f.eks. betragte loppen! Den er ubetvivlelig den tapreste af Guds skabninger, hvis ukendskab til frygt var det samme som mod. Hvad enten du sover eller er vågen, vil den angribe dig, uden at tage hensyn til at du i størrelse og styrke, i forhold til den, er som hele jordens samlede hære imod et pattebarn; dag og nat, dag ud og dag ind, lever den omringet af fare og med den nære død for øje, men desuagtet nærer den ikke mere frygt end et menneske, der går på gaden i en by, som for tusinde år siden var truet af sammenbrud ved jordskælv. Når man siger om fyre som Hannibal, Napoleon eller Nelson: "De vidste ikke, hvad frygt var," så burde man stedse føje loppen til og – sætte den øverst på listen.

Fjolle-Wilsons Kalender.

❧

Fredag aften klokken 10 lå dommer Driscoll i sin seng og sov de retfærdiges søvn, men ved daggry næste morgen var han atter oppe og tog ud at fiske med sin ven Pembroke Howard. Disse to havde kendt hinanden lige fra drengeårene i Virginia, da denne stat endnu var den største og vigtigste i hele Unionen, og når de talte om den, føjede de altid det stolte og dem så kære adjektiv "gammel" til dets navn. Enhver, der nedstammede fra Gammel-Virginia, blev altid i Missouri betragtet som af højere rang end andre mennesker, og denne forrang steg til den højeste ærefrygt, når vedkommende tillige kunne bevise, at han nedstammede fra en af de mest ansete familier i denne stolte fristat. Howards og Driscolls hørte til dette aristokrati, som de

selv regnede for adeligt. Det havde sine egne uskrevne love, og disse var lige så klart og tydeligt affattet som hvilke som helst af landets trykte love. Slægtens efterkommere var fødte gentlemen; en gammel-virginiers helligste pligt i livet var at våge over denne ædle arvelod, holde den i ære og bære sit skjold uplettet. Disse love var det søkort, han havde at rette sig efter; hans kurs var afsat på det, og hvis han afveg så meget som en halv kompasstreg derfra, betød det, at hans ære led skibbrud og han blev ikke mere betragtet som en gentleman. Krævede altså lovene bestemte handlinger af ham, som hans religion forbød ham, da måtte religionen vige – lovene kunne ikke give efter for at bringes i overensstemmelse hverken med religion eller noget som helst andet! Æren gik fremfor alt og lovene angav nøje, dels hvad man forstod ved en gentlemans ære, dels hvori den i visse tilfælde måtte afvige fra, hvad der som sådan fordredes, såvel af den kristelige trosopfattelse, som af de borgerlige love, samt som skik og brug var hos de mindre kultiverede mennesker, der nu fyldte op i landet, efter at Virginias oprindelige grænselinje var ophævet.

Ligesom dommer Driscoll almindeligt blev anerkendt som Dawsons Landings fornemste borger, således blev også Pembroke Howard betragtet som den næsthøjeste i rang. Man havde givet ham tilnavnet "den store jurist" – en titel, som han også fortjente. Han og Driscoll var omtrent af samme alder – et par og tres.

Skønt Driscoll var fritænker og Howard streng presbyterianer, gjorde det dog intet skår i deres venskab. De havde hver sin selvstændige og bestemte opfattelse og lod sig

ikke påvirke eller forandre i den af andre, selv ikke af deres bedste venner.

Da de to herrer var færdige med at fiske, gled de langsomt ned ad strømmen i deres lille båd, mens de underholdt sig med hinanden om politik og andre vigtige emner. Samtalen blev afbrudt ved, at de mødte en mand, der kom roende i en båd oppe fra byen, og som råbte til dommeren: "De ved vel, at en af de nylig ankomne tvillinger i aftes gav Deres nevø et ordentligt spark!"

"*Hvad* gav han ham?"

"Han gav ham et spark i bagdelen."

Den gamle dommers ansigt fortrak sig og hans øjne funklede af en harme, som han først måtte bekæmpe, før det var ham muligt at svare: "Men hvad er der dog sket?"

Manden fortalte det passerede, og da han var færdig, sad dommeren et øjeblik ganske tavs, mens han i sine tanker udmalede sig Toms beskæmmende flugt ned gennem salen; endelig sagde han, som talte han med sig selv: "Jeg var jo hjemme og lå i min seng og sov. Da han ikke har vækket mig, er jeg vis på, at han selv har klaret den sag uden at behøve at ty til min hjælp." Denne tanke fik hans ansigt til at lyse af stolt tilfredshed, og han vedblev i en livlig tone: "Det kan jeg godt lide – han har hævdet slægtens ære – ikke sandt, Pembroke?"

Howard nikkede med et ironisk smil.

"Men Tom vandt sin sag mod tvillingen ved retten," fortsatte manden i båden.

Dommeren så uforstående på manden og spurgte: "Ved retten – hvilken ret?"

"Jo, Tom stævnede ham ind for dommer Robinsons domstol og anklagede ham for vold og overfald."

Den gamle mand sank pludselig sammen, som om han havde fået et slagtilfælde; Howard sprang hen til ham, da han besvimet segnede om, tog ham i sine arme og lagde ham forsigtigt ned i båden. Mens han stænkede hans ansigt med vand, råbte han til den bestyrtede nyhedskræmmer: "Skynd Dem og ro bort – at han ikke skal se Dem, når han igen kommer til sig selv. De kan jo se, hvilken virkning Deres ubetænksomme snak har haft; De burde have været forsigtigere med at buse ud med en sådan bunke sladder!"

"Jeg fortryder virkelig også, at jeg gjorde det, mr. Howard, og ville heller ikke have gjort det, hvis jeg havde tænkt mig om; men for resten er det ingen sladder, jeg har kun sagt den rene sandhed, som det er passeret."

Derpå roede han bort, og kort efter kom den gamle dommer til sig selv igen og stirrede bekymret op i vennens deltagende ansigt, der bøjede sig over ham.

"Sig at det ikke er sandt, Pembroke, hører du? Er det vel sandt?" hviskede han næppe hørligt.

Svaret lød i en dyb, kraftig tone: "du ved jo ligeså godt som jeg. At det er en løgn alt sammen, gamle ven; der flyder jo det ædleste blod fra det gamle land i hans årer."

"Gud velsigne dig for disse ord," sagde den gamle hædersmand i en inderlig tone; "o, Pembroke, det var et hårdt slag for mig."

Howard hjalp sin ven hjem og gik ind med ham. Det var blevet mørkt og over den tid, der spistes til aften, men dommeren ofrede ikke maden en tanke; han længtes kun efter

at høre den onde sladder blive gendrevet af hovedpersonen selv, og helst i Howards nærværelse. Der blev derfor sendt bud efter Tom, som også straks indfandt sig, haltende og forslået, og i det hele af et noget medtaget udseende. Hans onkel bad ham tage plads og sagde til ham: "Vi har hørt noget om den affære, du har været med i, Tom, og hvorledes den er blevet pyntet op med en bunke løgne. Hvad har du foretaget dig for at slå disse løgne ned, og hvorledes forholder det sig i det hele taget med den sag?"

Tom svarede ganske frimodigt: "Udmærket; den sag er ude af verden. Jeg stævnede ham og fik ham klapset ordentlig af. Fjolle-Wilson førte hans sag – den første han nogensinde har haft – men tabte den, og dommeren dømte den elendige karl til at betale fem dollars, fordi han havde overfaldet mig."

Ganske uvilkårligt sprang både Howard og dommeren op ved at høre denne usminkede tilståelse og stod et øjeblik som himmelfaldne og stirrede på hinanden, hvorpå Howard atter satte sig ned igen med en alvorlig, bedrøvet mine, uden at sige noget. Dommerens vrede slog derimod ud i lys lue og han råbte heftigt: "Dit afskum, din usling, din infame køter! Du vover at stå her og sige mig lige op i øjnene, at en ætling af vor gamle familie har ladet sig klø, og derefter er krøbet hen til retten med sine klø? Nå, svar mig!"

Tom hang med hovedet og hans tavshed talte for ham. Hans onkel stirrede på ham med et blik, der udtrykte en blanding af skamfuldhed og utrolig forbavselse, og som det var en ynk at se. Endelig sagde han: "Hvilken af tvillingerne var det?"

"Grev Luigi."

"Har du ikke udfordret ham?"

"N-nej," stammede Tom, mens hans ansigt skiftede farve.

"Du har at sende ham en udfordring endnu i aften. Howard skal overbringe ham den."

Man kunne se på Tom, at han begyndte at føle sig lidt ilde til mode. Han drejede uafbrudt hatten mellem hænderne, mens hans onkels stirrende blik blev mørkere og mørkere, efter som det ene sekund forløb efter det andet, uden at Tom svarede; endelig fremstammede han i ynkelig tone: "Oh, jeg beder dig, onkel, forlang ikke at jeg skal gøre det! Han er en blodtørstig djævel – jeg kan ikke – nej, uh – jeg er bange for ham!"

Tre gange forsøgte gamle Driscoll forgæves at komme til mæle for at svare, og endelig brast det da ud af ham: "At have en kujon i familien! At en Driscoll virkelig kunne være en kujon! Å – hvad har jeg dog forbrudt, at jeg skal opleve en sådan skændsel!" Atter og atter gentagende denne klage i en sønderknust tone, gik han med vaklende skridt hen til sin sekretær i hjørnet af stuen, trak en skuffe ud og tog et dokument frem, som han derpå langsomt rev i småstykker og kastede bag efter sig henad gulvet, mens han stadig klagende og jamrende gik frem og tilbage i værelset. Endelig sagde han: "Der ligger mit testamente, revet i stumper og stykker for anden gang. En gang tidligere har du tvunget mig til at gøre dig arveløs, du uværdige søn af din ædle fader! Bort fra mine øjne! Gå – at jeg ikke skal spytte dig i ansigtet!"

Den unge mand tøvede ikke med at forsvinde. Derpå vendte dommeren sig til Howard, og sagde: "Gamle ven, vil du være min sekundant?"

"Naturligvis."

"Der ligger pen og papir; skriv udfordringen og gør det hurtigt."

"Greven skal have den i hænde i løbet af et kvarter," sagde Howard.

Tom var i en meget nedtrykt sindsstemning. Tabet af både formue og selvagtelse havde fuldstændig lammet ham. Han sneg sig ud af bagdøren og drev langsomt ned ad den mørke gyde, mens han overvejede muligheden af, ved en fremtidig, fuldstændig dadelfri opførsel atter at kunne genvinde sin onkels yndest og overtale ham til endnu en gang at opsætte et nyt testamente, hvori han var lige så gavmildt betænkt, som i det, der nys var sønderrevet for øjnene af ham. Han kom til det resultat, at det jo ikke var umuligt, at det kunne lade sig gøre; han havde jo allerede en gang før opnået denne triumf, og hvad der var opnået en gang, kunne vel opnås en gang til. Han ville i alt fald forsøge på det, og lægge al sin energi i arbejdet for det, for han ville nyde den triumf en gang endnu, selv om det foreløbig gik ud over hans bekvemmeligheder og nødte ham til at opgive sit letsindige, men utvungne liv.

"Allerførst," sagde han til sig selv, "vil jeg betale min gæld med udbyttet af mine røvertog, og så må det være forbi med at spille – lige med det samme! Det er den uheldigste vane, jeg har – i alt fald i mine egne øjne, fordi den gamle så let kan opdage det, når mine kreditorer bliver utålmodige. Den gang da han blev nødt til at betale dem 200 dollars, som jeg skyldte dem, kaldte han det for ødselhed. Ødselhed – hvad behager! Nej, det kostede mig hele hans formue – men det tænkte han naturligvis ikke på; visse folk kan kun se den side af sagen, der er mest fordelagtig for dem selv. Hvis han havde anet, hvor meget jeg

skylder bort i øjeblikket, ville testamentet alligevel være gået sig en tur, uden at duellen behøvede at blive trukket frem. Tre – hundrede – dollars! Det er da også penge! Men det får han nu heldigvis ikke noget at vide om. Så snart jeg har klaret dem, så er jeg bjerget og så rører jeg ikke et kort mere – i alt fald da ikke så længe den gamle lever, det sværger jeg på. Jeg vil nu benytte mig af den sidste udvej, der findes – jeg ved, det er den sidste – og det skal og må lykkes; men – går det løs en gang til senere – så er jeg også færdig!"

13. Tom stirrer sin ruin i øjnene

Når jeg tænker på den masse uheldige mennesker, som jeg har hørt er gået til en bedre verden, bliver jeg næsten fristet til at føre et andet liv.

Fjolle-Wilsons Kalender.

❧

Mens Tom anstillede disse triste betragtninger, drev han langsomt hen ad strædet forbi Fjolle-Wilsons bolig og videre langs grøfter og levende hegn på den åbne mark, indtil han kom i nærheden af spøgelseshuset; men her vendte han om igen og drev samme vej tilbage, stadig sukkende og elendig til mode. Han syntes han trængte forfærdeligt til lidt oplivende selskab og kom da pludselig til at tænke på Rowena. Hans hjerte bankede højt ved tanken om hende, men i næste øjeblik kølnedes hans glæde – de forhadte tvillinger var der jo!

Han nærmede sig nu den beboede side af Wilsons hus, og da han kom derhen, så han, at der var lys i dagligstuen. Her kunne han dog gå ind; det var ikke alle steder han følte sig rigtig velkommen, Wilson derimod var altid høflig og venlig mod ham, og en smule venlighed er jo altid behagelig, selv om der ikke lægges nogen særlig betydning i den.

Wilson tænkte straks, da han hørte trin ude i gangen og samtidig en let rømmen: "Det er sikkert denne ubesindige unge døgenigt – stakkels djævel, nu ser han, at vennernes kreds bliver mindre og mindre, efter at han har begået den dumhed at lade sit private mellemværende blive afgjort ved domstolene."

Der hørtes en svag banken på døren. "Kom ind!" Tom trådte ind og lod sig falde ned på en stol uden at sige et ord.

"Nå, min dreng, du ser en smule modfalden ud; tag det bare ikke alt for højtideligt med de klø, du fik, men se at glemme det," sagde Wilson venligt.

"Å, skidt med dem," svarede Tom i en ynkelig tone; "det er såmænd ikke det værste. Der er noget, der er tusind gange værre – ja ti tusind gange værre!"

"Å snak, Tom; hvad er der da i vejen? Har Rowena måske – –?"

"Givet mig løbepas, nej. Men den gamle har slået hånden af mig."

"Aha!" sagde Wilson ved sig selv, idet han kom til at tænke på det mystiske pigebarn i soveværelset, "Driscolls har altså opdaget hende!" – hvorpå han sagde højt i en alvorlig tone: "Jeg skal sige dig noget, Tom, der er en slags adspredelser, som – –"

"Å, sludder! Dette har ikke spor at gøre med adspredelser. Den gamle forlangte, at jeg skulle udfordre denne fordømte italienske vildmand, og det ville jeg ikke!"

"Ja, det var jo ganske naturligt, at han forlangte det," sagde Wilson meget alvorligt; "og det forbavser mig, at han ikke allerede i aftes fik den sag bragt i orden; heller ikke kan jeg begribe, at han ville tillade dig at lade en sag som denne komme for retten, enten det så var før eller efter duellen. Det er jo ikke stedet, hvor man afgør den slags sager. Jeg kan ikke forstå det; det ligner ham slet ikke; men hvorledes gik det da til?"

"Jo, det skete, fordi han ganske simpelt ikke anede noget om det. Han sov, da jeg kom hjem i aftes."

"Og du gik ikke ind og vækkede ham? Det er da ikke muligt, Tom?"

Det var kun en ilde trøst, Tom hentede sig her. Han rokkede et øjeblik uroligt frem og tilbage på stolen og sagde så: "Jeg havde ikke lyst til at fortælle ham det – derfor var det. Han var allerede ved daggry gået ud at fiske sammen med Pembroke Howard og jeg troede ganske sikkert, at jeg havde fået tvillingerne dømt til at komme i hullet og havde ikke tænkt mig, at de var sluppet med en lumpen bøde for en sådan tølperagtighed. Havde de først været i hullet, var deres anseelse fløjten og onkel ville da hverken have ønsket eller tilladt mig at duellere med sådan et par fyre."

"Ved du hvad, Tom, jeg skammer mig rent ud på dine vegne og kan ikke forstå, at du kunne behandle din gode onkel således. I dit sted ville jeg have taget anderledes hensyn til ham. Havde jeg været så grundigt inde i de nærmere omstændigheder, som du var, ville jeg have holdt sagen borte fra retten, indtil jeg havde talt med ham og hørt, hvad han som gentleman mente, der burde foretages."

"Nå, så det ville du!" udbrød Tom tilsyneladende meget forbavset," og det skønt det var din egen første retssag! Du ved jo også meget godt, at der aldrig var blevet nogen sag ud af det, hvis han skulle have givet sit besyv med, ikke sandt? Og du ville være blevet ved at være den samme ukendte, fattige Per Eriksen som hidtil, i stedet for måske fra nu af at blive en berømt og meget søgt sagfører. Ville du nu virkelig også have gjort det?"

"Ganske sikkert."

Tom betragtede ham stift et øjeblik, rystede derpå medlidende på hovedet og sagde: "Jeg vil såmænd gerne tro det, og på ære – det kunne godt ligne dig, dit fjollehoved. Du er det største tossehoved, jeg nogensinde har kendt!"

"Må jeg takke dig."

"Å, jeg be'er."

"Nå, men han har altså forlangt, at du skulle duellere med italieneren, og det har du nægtet at gøre, dit vanslægtede skud af en hæderlig stamme! Jeg skammer mig i høj grad over dig, Tom!"

"Å, det kan såmænd være lige fedt; nu da testamentet er revet i stykker igen, er jeg lige glad!"

"Hør, svar mig nu alvorligt, Tom – har han haft andet at udsætte på dig end disse to ting – at du har ladet sagen gå til retten og at du har nægtet at duellere?"

Wilson iagttog nøje den unge fyrs træk, men de var fuldstændig rolige og han svarede ganske lige frem: "Nej, han havde ikke andet at udsætte på mig. Havde der været mere, ville han allerede have sagt det i går, for da var han netop i humør til det. Han havde støvet byen igennem med disse to bajadser og vist dem alle dens mærkværdigheder, og da han så kom hjem, kunne han ikke finde sin faders gamle sølvur, der for resten altid gik forkert, men som han satte umådelig pris på og ikke kunne begribe, hvor var blevet af, efter at han for et par dage siden havde haft det fremme. Da jeg kom hjem, var han netop ivrigt beskæftiget med at søge efter det, og da jeg så mente, at det måske slet ikke var blevet borte, men ligefrem tyvstjålet, blev han aldeles rasende og skældte mig ud for en dumrian – hvad der straks overbeviste mig om, at det netop var det, han selv var bange for, men nødigt ville indrømme for sig selv; for man får i reglen lettere en tabt genstand tilbage end en, som er stjålet."

Wilson fløjtede spotsk og sagde: "Passiar, der skal vist endnu mere på listen."

"Hvad for noget mere?"

"Flere tyvekoster."

"Tyvekoster?"

"Ja, netop – tyvekoster! Dette ur er slet ikke tabt, det er stjålet. Byen har været genstand for nye tyverier, der er udført på samme hemmelighedsfulde måde, som der er sket en gang tidligere – hvad du vel nok erindrer."

"Er det muligt?"

"Ja, det er sikkert nok. Har du ikke selv savnet noget?"

"Nej – ja det vil sige, jeg har nok savnet en sølvblyantsholder, som tante Mary gav mig til min fødselsdag; men – –"

"Du kan tro, den er også stjålet, det skal du nok få at se den er."

"Nej, såmænd skal jeg ej, for da jeg havde fået den overhaling, fordi jeg troede at uret var stjålet, gik jeg op på mit værelse og efterså mine sager og savnede da blyantsholderen; men den havde kun forstukket sig – jeg fandt den hurtigt igen."

"Og du er vis på, at du ikke har savnet andet?"

"Ikke noget af betydning; jeg savner ganske vist en lille glat guldring til en værdi af et par dollars, men den kommer såmænd nok igen, når jeg ser rigtigt efter."

"Ja, jeg tror nu ikke, at du finder den – den er sikkert stjålet. Kom ind!"

Døren blev i det samme åbnet og dommer Robinson, fulgt af Buckstone og byens politibetjent, Jack Blake, trådte ind. De satte sig ned; man konverserede hinanden i nogen tid om vind og vejr, indtil Wilson endelig sagde: "For at tale om noget andet

– har De hørt, at der er kommet et par nye tyverier til de øvrige, der allerede er begået her i byen? Dommer Driscolls gamle sølvur er således forsvundet og Tom her har mistet en guldring."

"Ja, det er en kedelig historie," sagde dommeren. "Og det bliver værre dag for dag. Hanks, Dobsons, Pilligrews, Ortons, Grangers, Hales, Fullers, Holecombs, ja næsten alle de familier, der bor i nærheden af Patsy Cooper, har mistet forskellige mindre sager, som smykker, teskeer og lignende værdifulde smågenstande, der er nemme at føre bort. Det er højst sandsynligt, at tyven har benyttet sig af modtagelsesfesten hos Patsy Cooper, da hele byen var til fest hos hende, og alle negertjenestefolkene stod pakket op ad hendes stakit for at få et glimt af stadsen at se, til uforstyrret at plyndre de menneskетomme huse. Patsy er helt elendig til mode over det, ikke alene for hendes naboers skyld, men også af hensyn til hendes udenlandske gæster; navnlig for deres skyld ærgrer hun sig så meget, at hun knap har tid til at tænke på sine egne små tab."

"Det er ganske sikkert den samme tyv igen," sagde Wilson; "betjent Blake er måske ikke af samme mening?"

"Nej, jeg tror De tager fejl," indvendte denne; "de andre gange har det været en mand; der var flere tegn, der tydede på det, skønt vi ikke fik ham nappet, men denne gang er det sikkert en kvinde."

Wilson tænkte straks på det mystiske pigebarn overfor, som han stadig havde i tankerne i denne tid, men denne gang tog han dog fejl. Blake vedblev: "Det er en skrutrygget, gammel kone med en tillukket kurv på armen; hun bærer sort slør og er klædt i sorg. Jeg så hende i går gå om bord i færgebåden og

antager, at hun er ovre fra Illinois; men det er for resten lige meget, hvor hun bor, jeg skal nok få fat i hende – det kan hun være sikker på."

"Hvorfor tror De nu netop, at hun er tyven?"

"For det første ved jeg ikke, hvem det ellers skulle være, og for det andet har nogle sorte bryggerkarle, der tilfældigt kom forbi, fortalt mig, at de har set hende gå ind og ud af flere huse, og det var netop i de huse, hvor der er blevet stjålet."

Det var altså slået fast, at der her var nogle temmelig graverende indicier. Efter at man havde siddet et par minutter i eftertænksom tavshed, bemærkede Wilson: "Der er dog én heldig omstændighed ved sagen. Hun kan hverken pantsætte eller sælge grev Luigis kostbare indiske dolk."

"Hvad!" udbrød Tom, "er den også væk?"

"Ja."

"Det var ellers et godt kup. Men hvorfor kan hun hverken pantsætte eller sælge den?"

"Nej, for rygtet om de foretagne tyverier var allerede sivet ud i byen, da tvillingerne sent i aftes kom tilbage fra "Frihedssønnernes" møde, og tante Patsy var da meget opsat på at vide, om disse måske også havde mistet noget. De opdagede da straks, at dolken var borte og underrettede både politi og pantelånere om det. Ja, det var ganske vist et godt kup, men den gamle kvinde vil ikke få meget ud deraf, for hun skal nok blive nappet."

"Er der udlovet nogen belønning?" spurgte Buckstone.

"Ja, – 500 dollars for tilvejebringelse af dolken og yderlig andre 500 dollars for pågribelse af tyven."

"Hvilken dum idé!" udbrød betjenten; "tyven løber da ikke i armene på folk eller sender en stedfortræder til at blive nappet, for der er ingen pantelåner, som ikke vil gribe lejligheden til –"

Hvis nogen i dette øjeblik havde iagttaget Toms ansigt, ville dettes grågrønne farve have vakt en højst påfaldende opmærksomhed; men i øjeblikket lagde ingen mærke til det. Tom tænkte ved sig selv: "Nu er jeg færdig! Den klarer jeg ikke; det øvrige af byttet kan hverken pantsættes eller sælges til det halve af det beløb, som jeg skal bruge til at betale min gæld med. Ja, jeg ved det – nu er det ude med mig – denne gang er det alvor! Å, det er skrækkeligt – jeg ved hverken ud eller ind mere."

"Så sagte, så sagte!" afbrød Wilson Blake; "i går nat ved midnat udviklede jeg en plan for tvillingerne, og kl. 2 om morgenen lå den fiks og færdig til udførelse, De vil få deres dolk tilbage, og derefter skal jeg forklare Dem, hvorledes det hele er gået til. "

Alle viste tegn på at være stærkt interesserede, og Buckstone sagde: "De har pirret vor nysgerrighed i høj grad, min kære Wilson, og jeg tillader mig at spørge, om De har noget imod i al fortrolighed at betro os – –"

"Jeg skal nok fortælle det, Buckstone, men så længe tvillingerne og jeg er enige om intet at sige, må vi lade det blive ved det. Alligevel kan De stole på, at De ikke skal komme til at vente længere end højst 3 dage, før der kommer nogen og fordrer de udsatte belønninger, og jeg skal da samtidigt præsentere Dem både tyven og dolken."

Betjenten var synlig både skuffet og overrasket, og svarede: "Det kan jo være, at det vil gå således, og jeg vil også håbe det;

men jeg vil være et bæst, hvis jeg forstår et ord af det hele; det går langt over min forstand!"

Emnet syntes nu at være udtømt, da ingen havde mere at tilføje. Efter en kort pause meddelte dommeren Wilson, at han, Buckstone og betjenten var kommet herhen i egenskab af en komité for på demokratiets vegne at bede ham stille sig som partiets kandidat til borgmesterembedet – den lille by var nemlig i færd med at blive købstad, og det første valg til dette embede stod for døren. Det var den første opmærksomhed, som Wilson nogensinde havde modtaget af nogen af partierne, og uagtet det vel ikke var nogen særlig ansvarsfuld post, var det dog altid en anerkendelse af, at man kunne bruge ham i det offentlige liv; det var altid et trin opad, og Wilson var meget tilfreds med det. Han tog derfor mod tilbuddet og de tre delegerede tog afsked, fulgt i hælene af unge Tom.

14. Roxana forlanger bod og bedring

Den ægte sydlandske vandmelon er givet os som en særlig nådegave og kan ikke sammenlignes med andre simplere sorter. Den er en af denne verdens kosteligste frembringelser, en af Guds nåde udvalgt konge over alle jordens frugter. Hvem der har smagt den, han ved, hvad englene delikaterer sig med. Det var i alt fald ikke en ægte sydlandsk vandmelon, som Eva tog, så meget ved vi da; for hun fortrød, at hun havde taget den.

Fjolle-Wilsons Kalender.

❧

Samtidig med at Wilson fulgte komitéen ud, trådte Pembroke Howard ind i huset ved siden af for at afgive beretning i anledning af duellen. Han traf den gamle dommer siddende mørk og alvorlig i sin lænestol, ventende på ham.

"Nå, Howard, hvilken besked bringer du?"

"Den bedst mulige."

"Tager han imod den?" og et lysende glimt af kampiver strålede i dommerens øje.

"Tog imod den? Ja, det glædede ham ligefrem!"

"Så det gjorde det? Det var smukt – meget smukt af ham. Det kan jeg godt lide. Hvornår skal det gå for sig?"

"Nu med det samme! I aften! En fortræffelig fyr – meget fortræffelig!"

"Fortræffelig? Nej, han er storartet, er han! Det er både en ære og en fornøjelse at have en sådan modstander. Nå – rask af sted og arranger det fornødne, og bring ham så en venlig hilsen

fra mig. Det er virkelig et sjældent menneske – en fortræffelig fyr, som du før sagde."

Howard skyndte sig bort, idet han bemærkede: "I løbet af en times tid skal jeg være med ham på marken mellem Wilsons hus og spøgelseshuset, og jeg tager mine egne pistoler med."

Dommer Driscoll gik en stund frem og tilbage på gulvet med en følelse af behagelig spænding, men pludselig standsede han som i dybe tanker – det var Tom, han tænkte på. To gange gik han hen imod skrivebordet og to gange vendte han om igen; endelig sagde han til sig selv: "Det er måske den sidste aften jeg er i live – jeg tør ikke risikere det! Han er jo ganske vist uforbederlig og uværdig til min godhed, men det er måske til dels min egen skyld. Han blev betroet mig af min broder på hans dødsleje, og jeg har forkælet ham i stedet for at opdrage ham strengt og gøre en mand af ham. Jeg har sveget min broders tillid og må nu ikke yderligere føje den synd til, ganske at slå hånden af fyren. Allerede en gang tidligere har jeg jo tilgivet ham, og nu skulle han have været underkastet en lang og hård prøvetid, før jeg atter kunne have tilgivet ham; men den risiko tør jeg nu ikke løbe. Nej, jeg må atter skrive mit testamente. Men hvis jeg nu overlever duellen, vil jeg skjule dokumentet for ham, så han ikke får noget at vide om det; jeg vil heller ikke meddele ham det, før han har forbedret sig og jeg kan se, at han mener det for alvor."

Så skrev han igen sit testamente, og hans formentlige nevø var atter arving til hans formue. Da han var færdig med dette stykke arbejde, kom Tom, der var blevet ked af længere at traske omkring og spekulere, atter hjem og listede sig på tærne forbi dagligstuedøren. Han kastede i forbigående et blik indenfor,

men skyndte sig dog hurtigt forbi, for han var bange for netop denne aften at møde sin onkel. Imidlertid havde han bemærket, at hans onkel sad ivrigt og skrev. Det var noget usædvanligt i en så sildig time! Hvad kunne den gamle dog sidde her og skrive efter? En ængstelig følelse gennemfo'r ham. Var det noget, der måske angik ham? Han frygtede for det og tænkte, at når ulykken først faldt over ham, kom den som en flod og rev ham med sig. Han sagde til sig selv, at han absolut måtte se at få at vide, hvad det var, onklen skrev på denne tid. Men nu hørte han trin, der nærmede sig, skjulte sig i en krog og så, at det var Pembroke Howard; Gud ved hvad der nu skulle forhandles?

"Alt er nu i orden," sagde Howard veltilfreds, idet han trådte ind; "han er gået hen til duelpladsen sammen med sin broder og Wilson, der er hans sekundanter, samt en læge. Jeg har ordnet det hele med Wilson – hver af jer får 3 skud."

"Godt. Er det måneskin?"

"Ja, næsten så klart som om dagen. Afstanden er bestemt til 10 meter; der er ikke en vind, der rører sig – det er en dejlig lun og stille aften."

"Det er udmærket; men kom engang herhen, Pembroke; læs dette og skriv så under som vidne."

Pembroke læste testamentet og skrev sit navn under, hvorefter han hjerteligt rystede den gamle dommers hånd og sagde: "Det er ret, York; jeg vidste du ville gøre det, du kunne ikke nænne at lade denne stakkels stymper, der intet kan og intet vil foretage sig, fægte sig gennem livet uden midler og med sikker udsigt til engang at gå i hundene; jeg vidste, at selv om du ikke gjorde det for hans egen skyld, ville du gøre det af hensyn til hans afdøde fader."

"Ja, det er også for hans faders skyld, at jeg igen har indsat ham i testamentet – du ved jo hvad Percy var for mig. Men husk nu blot på Tom må ikke vide noget om det, med mindre jeg skulle falde i duellen i aften."

"Det forstår jeg – jeg skal nok bevare hemmeligheden."

Dommeren gemte derpå testamentet og de to gamle venner vandrede af sted til kamppladsen. Et øjeblik efter lå testamentet i Toms hånd. Al hans elendighed var med ét forsvunden, hans sindsstemning undergik en fuldstændig forvandling! Forsigtigt lagde han atter testamentet tilbage på dets plads, åbnede munden og svingede sin hat gentagne gange over hovedet for ligesom at udbringe et trefoldigt hurra, skønt der ingen lyd kom fra hans læber. Derpå begyndte han at underholde sig med sig selv i en munter og lystig tone, mens han af og til igen affyrede en salve af de samme tavse hurraråb.

"Nu er formuen min igen," mumlede han; "men jeg skal nok vogte mig for at lade mig mærke med at jeg ved det. Det gælder nu om at holde fast på den; jeg tør intet risikere – jeg må ophøre med at spille og drikke, men hvorledes skal jeg bære mig ad med det? Jeg må vist se at lade være at komme på de steder, hvor man kan fristes til det. Det vil være den bedste måde – ja, den eneste rette; det skulle jeg for resten have tænkt på noget før – hvis det da havde været nødvendigt. Men nu – herrejemini, sikken en forskrækkelse, jeg har fået mig denne gang – den vil jeg ikke have om igen – ikke for aldrig det! Det manglede bare! For øvrigt er jeg overbevist om, at jeg uden videre anstrengelse kunne have fået den gamle til at skifte mening i aftes, men jeg var dårligt oplagt og ikke sikker på mig selv. Det er jo muligt, at han selv fortæller mig det; gør han det

ikke, er jeg jo nødt til at holde min bøtte. Skønt – jeg kunne for resten nok have lyst til at fortælle Fjolle-Wilson det, men – nej, det er dog måske bedst først at tænke lidt nærmere over det; det kan jo være, at jeg ikke gør det alligevel." Han svingede endnu en gang med hatten til et lydløst hurra, og fortsatte derpå: "Jeg føler mig som et nyt og bedre menneske, og denne gang vil jeg også blive ved at være det – det er bestemt!"

Han stod netop i begreb med at skulle slutte af med en sidste lydløs demonstration, da han pludselig kom i tanker om, at Wilson jo havde gjort ham det umuligt både at pantsætte og sælge den indiske dolk, og at han af den grund stadig var udsat for, at hans kreditorer ville falde over ham. Hans glæde svandt derfor ganske bort; klagende og jamrende sig over sin bitre skæbne listede han sig sagte ud af værelset og op ovenpå til sit eget, hvor han i lang tid sad og rugede i trøstesløse og bitre betragtninger over dolken. Til sidst udstødte han et dybt suk og sagde: "Den gang jeg antog, at disse ædelstene kun var glas og elfenbenet en ganske almindelig knokkel, da var denne tingest mig komplet ligegyldig, fordi den ingen værdi havde og ikke kunne hjælpe mig ud af min forlegenhed. Men nu – åh, nu da det viser sig, hvor stor en værdi den har, tør jeg ikke udnytte den! Det er som en pose guld, der bliver forvandlet til støv og aske i mine hænder! Den kunne med lethed have frelst mig, og nu må jeg gå til grunde! Det er som at drukne i en meters afstand fra et redningsbælte! Alverdens ulykker vælter også ind over mig og lykken kommer kun til de andre – Fjolle-Wilson f.eks.; endog hans lykkestjerne er omsider begyndt at stige, men er der måske nogen, der kan sige mig hvorfor han har gjort sig fortjent til det? Han er nu imidlertid i skuddet, men i stedet

for at være tilfreds med det, søger han nu at vælte mig. Det er dog også en elendig, gemen og egenkærlig verden, man lever i; jeg ville næsten ønske, at jeg var ude af den." Han lod skedens juveler blinke i skæret fra lyset, men den funklende glans glædede ikke hans øjne, men forøgede blot hans misstemning. "Det kan ikke gå an at fortælle Roxy noget om alt dette," vedblev han; "hun er alt for dumdristig. Det kunne godt falde hende ind at brække stenene af og sælge dem, så ville de naturligvis arrestere hende og undersøge hvor hun havde dem fra, og så – –" Tanken om dette fik ham til at skælve og han skyndte sig at gemme dolken, mens han rystede af skræk og skulende så sig omkring, lig en forbryder, der tror at forfølgerne allerede er i hælene på ham.

Skulle han forsøge på at sove? Nej, det ville sikkert være forgæves; hans ulykke pinte og plagede ham alt for meget til at han kunne tænke på det. Han måtte have nogen at beklage sig for – han ville alligevel gå til Roxy og fortælle hende, hvor fortvivlet han var!

Under denne enetale havde han flere gange hørt den fjerne lyd af pistolskud, men da noget sådant ikke var ualmindeligt, havde det ikke gjort videre indtryk på ham. Han forlod nu huset ad bagdøren og gik vestpå forbi Wilsons hus, men da han kom gennem strædet, lagde han mærke til nogle personer, der kom fra den åbne plads og gik henimod Wilsons bolig. Det var duellanterne, der vendte tilbage fra deres duel; Tom syntes nok han kunne kende dem, men da han ikke skøttede om at træffe sammen med hvide mænd, skjulte han sig bag gærdet langs stien, indtil de var kommet forbi, hvorpå han fortsatte sin vej til spøgelseshuset.

Roxy var hjemme og i godt humør: "Hvordan går det, min dreng? Var du med til den?"

"Til hvad?"

"Til duellen."

"Duel? Har der været en duel?"

"Ja vel har der det. Den gamle dommer har haft en duel med den ene af tvillingerne."

"Du store kineser!" udbrød Tom; men tilføjede sagte for sig selv: "Det er altså grunden til at han opsatte testamentet igen; han har tænkt sig muligheden af at han ikke overlevede duellen, og det har blødgjort hans hjerte overfor mig. Det var det, at han og Howard havde så travlt med – å, hvis nu tvillingen havde skudt ham, så havde jeg kunnet klare mig – –"

"Hvad er det, du står og mumler om, Chambers? Hvad er der i vejen med dig? Vidste du da ikke, at de skulle duellere?"

"Nej, det anede jeg slet ikke. Den gamle søgte at få mig til at duellere med grev Luigi, men da jeg ikke ville indlade mig på det, antager jeg, at han har besluttet sig til selv at pynte lidt på familieæren."

Han lo højt ved tanken og fortalte nu de nærmere omstændigheder ved sin samtale med dommeren og om, hvor forbitret og skamfuld denne var blevet, da han mærkede, at han havde en kryster i sin familie. Men da Tom var færdig med sin fremstilling og så op, blev han meget ubehageligt overrasket ved at se Roxy stå oprejst i sin fulde højde med øjne, der tindrede af undertrykt vrede, stirrende ned på ham med alle tegn på den dybeste foragt malet i sine træk.

"Og du nægtede virkelig at duellere med et menneske, der havde pryglet dig, i stedet for at du skulle have været glad ved at

der blev givet dig lejlighed til det! Og så skammer du dig ikke ved at komme her og lade mig vide, hvad det er for en lavpandet fej hare jeg har sat i verden! Åh, jeg kan blive helt syg ved at tænke på det! Det er negerblodet, der stikker frem! De 15 dele af dig er hvide og kun den 16. del er sort, men denne ene elendige lille del er din sjæl. Den er ikke en sur sild værd, ikke til andet end at kaste i skarnbøtten! Du har vanæret dine forældre – hvad mon din papa havde tænkt om dig? Det er mere end nok til at få ham til at vende sig i sin grav!"

De sidste udtalelser bragte Tom i fuldstændigt raseri, og han tænkte ved sig selv, at hvis hans fader havde været i live og en snigmorders dolk kunne nå ham, skulle hans moder snart få at se, at han meget vel vidste, hvad han skyldte denne mand, og at han var villig til når som helst at betale sin gæld til sidste hvid, selv om det skulle koste ham hans eget liv; dog – disse tanker beholdt han hos sig selv, hvad der vistnok også var det klogeste i øjeblikket, på grund af hans moders ophidsede sindstilstand.

"Hvor har du gjort af dit Essex-blod? Jeg begriber det ikke; for resten er det nu ikke alene Essex blod, der flyder i dine årer, tro endelig ikke det. Min tip-tip-tipoldefar og din tip-tip-tip-tipoldefar var gamle kaptajn John Smidt, det ædleste blod, som Gammel-Virginia nogensinde har opfostret, og hans tip-tipoldemor – eller sådan noget lignende, langt bag ude – var Pocahontas, indianerdronningen, hvis mand var negerkonge et sted ovre i Afrika –– og så går du nu her og skulker dig fra en duel og beskæmmer hele vort store stamtræ, din elendige, feje hund! Men det er negeren, der stikker frem i dig!"

Hun satte sig derpå ned på en af de tomme kasser og faldt i dybe tanker. Tom fandt det klogest ikke i øjeblikket at forstyrre

hende; det var ikke altid, at han var så betænksom. Roxys vrede svandt da også lidt efter lidt bort, skønt den var vanskelig at få bugt med, for selv når den syntes at have lagt sig, kunne den atter bryde frem som en fjern buldren, gennem hvilken hørtes snerrende udbrud som: "Der er ikke engang så meget negerblod i ham, at det han ses på hans negle, og det skal der dog kun lidt til – men der er alligevel mere end tilstrækkeligt til at farve hans sjæl sort. Ja, der er såmænd nok til at male alle djævlene sorte med det!"

Endelig ophørte hendes buldren dog helt, og hendes ansigt opklaredes – et for Tom meget velkomment syn, for han kendte hendes luner og vidste, at hun nu var på vej til at få sit gode humør igen. Samtidig lagde han mærke til, at hun af og til uvilkårligt førte fingeren op til næsetippen; han betragtede hende da nøjere og sagde endelig: "Men mama dog, du har skrabet huden af din næsetip; hvorledes er det gået til?"

Hun slog en så hjertelig latter op, som den kære Gud i sin visdom kun har skænket de glade engle i Himlen og de stakkels fortrykte sorte slaver her på jorden, og sagde: "Det stammer såmænd fra duellen; jeg var selv med i den."

"Ih du alstyrende! Er det en kugle, der har gjort det?"

"Ja, det er netop det, det er."

"Det må jeg nok sige! Men hvordan i al verden er det gået til?"

"Ganske lige til. Jeg sad roligt herhjemme i mørkningen og døsede. Så på én gang knalder der et skud lige her udenfor. Jeg sneg mig hen i den anden ende af huset for at se, hvad der var på færde og kikkede ud af det gamle vindue uden skodder, der vender ud mod Fjolle-Wilsons hus; mens jeg så stod der i mørket og stirrede ud, opdagede jeg ved månelyset, at en af

tvillingerne – den mørke – stod lige nedenfor og klagede sig ganske sagte; han var blevet ramt i skulderen af en kugle, og doktor Claypool stod og puslede med ham; Fjolle-Wilson hjalp ham, mens gamle dommer Driscoll og Pem Howard stod et lille stykke derfra og ventede på, at de skulle blive færdige til at begynde igen. Så var der en, der gav et tegn og – bum! – så knaldede det atter, og en af tvillingerne råbte: "Av!" Kuglen havde strejfet hans hånd og jeg hørte den slå ind i træet under vinduet. Da det igen gik løs, råbte tvillingen atter: "Av!" og det gjorde jeg med. For kuglen havde strejfet hans ene kind og fo'r ind gennem vindueskarmen lige forbi mit ansigt, hvor den skrabede huden af min næse; tænk hvis jeg havde stukket næsen blot en halv tomme længere ud, så havde den taget hele næsen med, og jeg havde set køn ud. Her ser du kuglen, som jeg fandt bagefter."

"Blev du da stående der hele tiden?"

"Det var også noget at spørge om! Hvad skulle jeg ellers gøre? Bilder du dig måske ind, at jeg hver dag har lejlighed til at overvære en duel?"

"Du var altså midt i kampen – var du da ikke bange?"

Roxy udstødte et foragteligt snøft og sagde:

"Bange! Smidt-Pocahontas'erne er ikke bange for noget, i al fald ikke for en kugle!"

"Ja, jeg vil gerne tro, at de måske har mod nok, men så mangler de i alt fald omløb. Jeg i det mindste ville aldrig have stillet mig op der."

"Det er der såmænd heller ingen, der ville have troet om dig."

"Blev der ellers nogen såret?"

"Ja, vi blev ramt alle sammen, med undtagelse af den blonde tvilling, doktoren og sekundanterne. Dommeren blev ganske vist ikke såret, men jeg hørte Wilson sige, at en kugle havde revet et par totter af hans hår."

"Ja, at tænke sig," sagde Tom ved sig selv, "at det var så nær ved, at jeg her var blevet befriet for alle mine bekymringer, – der manglede kun en tomme i det! Det bliver en køn redelighed; nu da han stadig lever, vil han en skøn dag opdage det hele, og det varer såmænd ikke længe, før han sælger mig til den første den bedste slavehandler!" – hvorpå han tilføjede højt: "Ja, moder, vi sidder net i det."

Roxy snappede efter vejret og udbrød: "Men barn dog? Hvor du forskrækker mig; hvad er der dog sket?"

"Åh, det er noget som jeg ikke har villet fortælle dig før, men hør nu. Da jeg ikke ville duellere, rev han testamentet i stykker igen og – –"

Roxana blev ligbleg og udbrød: "Ja, så er du færdig – færdig for bestandig! Nu kan vi gå i hundene begge to, det bliver da enden på legen – –"

"Nej, vent nu lidt til du har hørt, hvad jeg vil sige. Jeg antager, at da den gamle bestemte sig til selv at duellere, har han tænkt sig, at han muligvis kunne falde i duellen, og hvis dette skete, ville der jo ikke mere blive lejlighed for ham i dette liv til at tilgive mig; derfor har han opsat et nyt testamente – jeg har selv set det, og det er som det skal være. Men – –"

"O, Gud være lovet, så er vi da atter frelst! Men hvorfor kommer du så med sådant noget fordømt snak og gør mig ganske bange, når – –"

"Ti nu stille, siger jeg, og lad mig tale ud. Det sidste bytte, jeg gjorde, vil kun indbringe halvdelen af, hvad jeg skal betale, og når så mine kreditorer melder sig – så ved du vel, hvad der så vil ske."

Roxy bøjede eftertænksomt hovedet og bad sønnen lade hende i ro et øjeblik hun måtte tænke lidt over den sag. Efter en stunds forløb udbrød hun: "Først og fremmest må du ikke tabe modet, og dernæst vil jeg sige dig, hvad du skal gøre. Mr. Driscoll blev altså ikke dræbt, og giver du ham nu den mindste anledning, vil han atter tilintetgøre testamentet, og det bliver da sidste gang, forstår du det! Derfor må du i den nærmeste tid vise ham, hvad du duer til; du må opføre dig eksemplarisk, så han lægger mærke til det og i det hele taget gøre hvad du kan, for at han igen kan få tillid til dig; du må også gøre dine hoser grønne for gamle tante Pratt, for hun har en hel del at sige hos dommeren og mener dig det godt. Dernæst må du holde dig her hjemme, og det vil mr. Driscoll blive særlig glad for. Så skal du se at gå på akkord med dine kreditorer; sig dem, at dommeren vist ikke kan leve ret længe – det er sikkert også sandt – og at du vil betale dem renter, meget høje renter – ti pro – hvad er det nu man kalder det for?"

"10 procent om måneden."

"Ja, det er rigtigt. Så sælger du lidt efter lidt alle dine sager for at kunne betale renterne. Hvor længe kan det vel strække til?"

"Åh, jeg antager der er nok til at betale renter med i 5-6 måneder."

"Så kan du klare dig. Og dør han så ikke i løbet af 6 måneder, så gør det heller ikke noget – skæbnen må da råde for resten.

Hvis du opfører dig ordentligt i den tid, så er du reddet." Hun sendte ham derpå et skarpt blik og tilføjede: "Og du *skal* opføre dig ordentligt, forstår du!"

Han lo og sagde, at han i det mindste ville prøve ad. Men det svar var hun ikke ret tilfreds med og tilføjede endnu alvorligere: "Der er ikke tale om at prøve. Du *skal* gøre det. Du må ikke stjæle så meget som en knappenål – det er alt for risikabelt nu; og du må ikke søge slet selskab mere – ikke en eneste gang, forstår du! Du må heller ikke smage en dråbe spiritus, ikke den mindste dråbe, og du rører heller ikke et kort – ikke et eneste! Det er nu ikke hvad du skal *prøve* at gøre, men det er hvad du *skal* gøre; og nu skal jeg sige dig, hvorledes jeg skal få at vide om du også gør det. Jeg vil selv tage op til St. Louis; der skal du hver dag komme hen til mig for at jeg kan se dig efter i sømmene; og hvis du blot undlader at gøre noget af det jeg nu har pålagt dig – blot *en eneste* ting – så sværger jeg til at jeg øjeblikkelig tager herned og fortæller dommeren, at du både er en neger og en slave – og jeg *beviser* ham det." Her gjorde hun et ophold, for at hendes ord skulle gøre mere indtryk, men tilføjede så: "Vil du så tro, Chambers, at jeg mener, hvad jeg har sagt?"

Tom, der nu var blevet alvorlig, svarede i en ganske tilforladelig tone: "Ja, moder. Jeg føler nu, at jeg kan blive et andet menneske for fremtiden og at fristelserne ikke mere skal få nogen indflydelse på *mig*."

"Gå så hjem og begynd på arbejdet for den nye tilværelse."

15. Tyven bliver bestjålet

Vælg selv! Dåren siger: "Læg ikke alle dine æg i én kurv", hvad der vil sige det samme som: Strø bare dine penge ud, så længe du har nogle, og bryd dig ikke om at have din opmærksomhed henvendt på noget bestemt." Men den vise siger: "Saml alle dine æg i én kurv og – pas så godt på kurven!

Fjolle-Wilsons Kalender.

❧

Hvilke forunderlige begivenheder var der dog ikke foregået i den sidste tid i Dawsons Landing. Hidtil var livet gledet ganske stille hen, men nu havde man næppe nok tid til at blunde et øjeblik, end sige til at sove, så hurtigt fulgte vigtige og opsigtsvækkende hændelser efter hinanden. Fredag morgen sås det første glimt af et virkeligt adelskab, derpå kom den store modtagelsesfest hos tante Patsy Cooper, så det store indbrudstyveri; fredag aften opførtes der en dramatisk udsparkningsscene, der gik ud over byens mest ansete borgers arving i overværelse af 400 mennesker; lørdag morgen havde den hidtil oversete Fjolle-Wilson sin første uventede sag for retten, og lørdag aften duellerede byens mest ansete borger med en adelig udlænding!

Over denne duel var byens indvånere tilsyneladende mere stolte end over alle de andre store begivenheder tilsammen, for det var en ære for deres by, at noget sådant i det hele taget kunne foregå her. I deres øjne havde hovedpersonerne i duellen nået toppunktet af al menneskelig hæder og ære. Enhver nævnede deres navne med ærbødighed og alle beundrede dem.

Selv duellanternes sekundanter fik deres del af den offentlige hyldest, og af den grund blev Fjolle-Wilson også pludselig en mand af betydning. Da han lørdag aften blev anmodet om at lade sig opstille til borgmestervalg, løb han vel den risiko at dumpe, men søndag morgen var hans berømmelse steget og hans valg en afgjort sag.

Tvillingernes anseelse var også steget overordentligt; byen trykkede dem med begejstring til sin barm! Dag på dag og aften efter aften var de indbudt til middags- og aftenselskaber, erhvervede sig masser af venner og forøgede og befæstede deres popularitet. De henrev og fortryllede alle ved deres musikalske præstationer, og forhøjede af og til virkningen ved også i andre retninger at aflægge prøver på deres forråd af sjældne ejendommelige talenter, hvorfor de også blev så efterspurgte, at man som oftest måtte indbyde dem en hel måned forud. Selv befandt de sig så vel, at de ansøgte om borgerret i staden og besluttede at ende deres dage i denne behagelige lille by. Det var ærens toppunkt; de henrykte indvånere gav enstemmigt deres bifald dertil; og da man bad tvillingerne om at tage sæde i borgerrepræsentationen og de også samtykkede i det, var glæden almindelig over hele byen.

Tom Driscoll var imidlertid alt andet end glad over al den virak. Han hadede den ene tvilling, fordi denne havde sparket ham, og den anden, fordi han var broder til den første.

Af og til forundrede man sig vel over, at man intet som helst hørte om tyven, den stjålne dolk eller de andre tyvekoster; men ingen var i stand til at bringe klarhed i sagen. Der var nu næsten forløbet en uge, og der hvilede stadig et hemmelighedsfuldt slør over den hele affære.

Om lørdagen mødtes betjent Blake og Fjolle-Wilson på gaden, og samtidig stødte Tom Driscoll til og åbnede straks konversationen med følgende henvendelse til Blake: "De ser noget melankolsk ud, mr. Blake, som om der var noget, der ærgrede Dem. Er der noget slået fejl for Dem i opdager-branchen? Jeg mente ellers, at De havde et udmærket renommé i den retning, ikke sandt?"

Man kunne se på Blake, at det smigrede ham at høre dette, hvorfor Tom tilføjede: "I alt fald af en landpolitibetjent at være –," hvilket behagede Blake knapt så meget; man kunne dog ikke se det på ham, men derimod høre det på hans stemme, da han svarede: "Ja, sir, jeg har et godt navn i den retning, så godt som nogen anden i opdagerfaget, enten det så er på landet eller ikke på landet."

"Åh, jeg beder om forladelse; det var langt fra min mening at fornærme Dem. Det jeg egentlig ville spørge om var blot, om hvorledes det går med den gamle kone, der har forøvet tyverierne her i byen – De ved denne pukkelryggede gamle kone, som De sagde, at De var på jagt efter og som jeg jo også vidste, at De nok skulle få fat på; for De har jo aldrig haft ord for at ville prale og – ja, De har vel ikke allerede hugget hende?"

"Pokker i vold med den gamle kælling!"

"Men hvorfor dog det? De vil dog vel ikke fortælle mig, at De ikke har fundet hende?"

"Jo, jeg har desværre ikke taget hende endnu. Hvis der i det hele taget er nogen, der kunne få fat i hende, så måtte det vel være mig, men der er ikke nogen, der har kunnet, og for resten er jeg også ligeglad, hvem hun er."

"Jeg beklager det virkelig; det gør mig meget ondt – for Deres skyld, mr. Blake; for når det bliver bekendt her i byen, at en opdager har udtrykt sig så bestemt, så – –"

"Åh, det skal De såmænd ikke tage Dem nær, og hvad byen angår, kan den også være ganske rolig – jeg har hende på hånden, det kan De være støt på. Jeg er i hælene på hende, jeg har fundet trådene –."

"Det er jo udmærket! Men ville det ikke være heldigt, om De måske kunne få en gammel erfaren opdager herned fra St. Louis for at hjælpe Dem med at rede disse tråde ud, at De ikke skal løbe vild i dem og – –."

"Jeg har selv erfaring nok i den slags sager og behøver ingen fremmed hjælp. Inden der er gået en ug... – en måned, skal jeg have hende i brummen; det vil jeg gøre min ed på!"

"Det skal nok slå til, det tror jeg med," sagde Tom i en let oprømt tone; "men hun er sikkert meget gammel og det hænder jo, at gamle folk ikke kan leve så lang tid, som en erfaren opdager behøver til at blive færdig med alle sine forsigtighedsregler, før han begynder at gå sporene efter og gå på jagt efter vedkommende."

Blakes ansigt blussede af vrede over disse stiklerier, men før han havde fattet sig for at svare Tom, vendte denne sig til Wilson og udbrød let henkastet: "Hvem får så belønningerne, Fjolle?"

Det gav et sæt i Wilson, han mærkede, at turen nu kom til ham.

"Hvilke belønninger?"

"Belønningerne for at få fat på tyven og for at skaffe dolken til veje."

Wilson svarede tøvende i en gnaven tone, fordi han var nødt til at indrømme, at han havde lovet for meget: "Nå, ja – nej, endnu er der ingen, der har gjort fordring på dem."

Tom lod som han blev meget forundret og udbrød: "Hvad for noget! Det er da vel ikke muligt?"

Wilson svarede irriteret: "Jo, netop. Og hvad så?"

"Åh, ikke noget videre. Jeg tænkte blot, at du måske havde fået en anden idé eller udklækket en ny plan, der kunne vende op og ned på de gamle forslidte metoder, som –," her standsede han, og idet han vendte sig til Blake, der havde været helt glad ved at en anden nu havde indtaget hans plads i gabestokken, sagde han til denne: "Hør, Blake, forstod De det ikke således forleden dag, at De ikke mere behøvede at gå på jagt efter den gamle kone?"

"Jo, det er rigtigt nok. Wilson sagde jo, at han nok skulle have tyven og hele kramkisten under lås og lukke inden 3 dage – ja vel gjorde han det, og nu er det otte dage siden; men den gang sagde jeg også straks, at ingen tyv eller hæler ville prøve på at pantsætte eller sælge nogen af sagerne, når de vidste, at pantelåneren kunne snuppe begge de udlovede belønninger, når han tog fyren i kardusen med samt hele bagagen. Ja, det var den snedigste idé, *jeg* nogensinde har hørt!"

"De ville måske få en lidt anden opfattelse," sagde Wilson i en irriteret tone, "hvis De kendte hele planen i stedet for kun en stump af den."

"Måske," svarede betjenten i en mere reserveret tone; "jeg tænkte kun, at der rimeligvis ikke ville komme noget ud af det med disse belønninger, og til dato har jeg da også fået ret."

"Meget vel," sagde Wilson, "men lad os nu se tiden an. De må dog i alt fald indrømme, at jeg til dato har haft lige så meget ud af min plan, som De har haft af Deres lovpriste metode."

Betjenten kunne ikke i hast finde på noget at indvende derimod, hvorfor han nøjedes med at give et ærgerligt grynt fra sig og derpå tav stille.

Efter at Wilson hin aften hjemme hos sig selv havde røbet en del af sin plan for de tilstedeværende, havde Tom i flere dage forsøgt at gætte sig til resten af planen, men det var ikke lykkedes ham. Så faldt det ham ind, at han kunne jo prøve på at lade Roxys gode hoved knække den nød. Han havde da fremstillet et lignende tilfælde for hende, og efter at hun havde grundet noget over det, havde hun fremsat sin mening om sagen, og Tom sagde ved sig selv, at således måtte det sikkert være. Nu ville han da benytte øjeblikket til at prøve denne metode, og mens han nøje iagttog Wilsons ansigt, sagde han med en dybsindig mine: "Du er nu alligevel ikke så helt tosset, Wilson – det har man jo også fornylig fået øjnene op for. Og hvorledes din plan så end er, så er den vistnok god nok, selv om Blake mener det modsatte. Jeg vil ikke prøve på at få dig til at røbe den, men ønsker blot at forudsætte et lignende tilfælde, der ligesom kan danne et udgangspunkt for selve sagen, som jeg nu nærmere skal komme ind på. Du udlovede 500 dollars for dolken og 500 dollars for tyven. Vi vil nu antage, at den førstnævnte belønning blev bekendtgjort i bladene, mens den anden blev tilbudt pantelånerne underhånden, og – –."

Blake slog sig i dette øjeblik på låret og udbrød: "Død og pine, Fjolle-Wilson, der har han Dem! Hvorfor kunne nu ikke jeg eller et andet fæ have regnet ud, at det var Deres plan?"

Wilson tænkte ved sig selv: "Ethvert menneske med almindelig sund forstand kunne såmænd have tænkt sig det. Det forundrer mig nu ikke, at Blake ikke har kunnet opdage det, men det forbavser mig, at Tom kunne gøre det. Der må alligevel være mere i hans kramkiste end jeg har tænkt mig."

Tom fortsatte: "Ved et sådant arrangement kunne tyven ikke ane, at der var lagt en fælde for ham, og han ville enten selv komme med dolken og fortælle, at han havde købt den for en slik, eller fundet den på gaden, eller hvad han ellers kunne hitte på – og så forsøge at tjene belønningen, eller også ville han bringe den lige til pantelåneren – i begge tilfælde ville han da blive arresteret – ja, hænger det ikke således sammen?"

"Jo," svarede Wilson.

"Det tænkte jeg nok," sagde Tom; "det er jo lige ud af landevejen. Har du for resten nogensinde set den dolk?"

"Nej."

"Har heller ikke nogen af dine bekendte set den?"

"Ikke det jeg ved af."

"Ja, så begynder jeg at forstå, hvorfor din plan mislykkedes."

"Hvad mener du med det, Tom – hvad er det du tænker på?" spurgte Wilson, der begyndte at føle sig lidt ubehagelig berørt.

"Åh, jeg tror slet ikke, at den dolk eksisterer!"

"Ja, ved De hvad, Wilson," udbrød nu Blake; "jeg er ikke bange for at vædde 1000 dollars – hvis jeg da havde dem – på, at Tom Driscoll har ret."

Man kunne se på Wilson, at blodet steg ham til hovedet, fordi det slog ham, at disse fremmede muligvis havde haft ham til bedste; i alt fald kunne det godt se således ud. Men hvad fornøjelse kunne de egentlig have af det? Da han fremsatte

dette spørgsmål, svarede Tom straks: "Nej, måske ikke noget, som du ville lægge vægt på; men husk på, at det er udlændinge, der tørster efter ny berømmelse her i byen. Er det måske ikke en billig reklame for dem at optræde som en orientalsk fyrstes yndlinge – uden at det koster dem noget? At kunne blænde denne fattige lille bys beboere med en udlovet belønning af 100 dollars – uden at det koster dem en øre? Nej, du kan være ganske overbevist om, Wilson, at dolken slet ikke eksisterer, ellers ville din plan allerede have bragt den frem for dagen. Skulle den virkelig eksistere, så har de den sikkert endnu. Jeg tror for øvrigt meget vel, at de en gang har set en sådan dolk, for Angelo tegnede den alt for nøjagtigt og hurtigt med sin blyant, til at han kunne have fundet på det hele, og jeg kan naturligvis heller ikke sværge på, at de aldrig har ejet en sådan; men det vil jeg dø på, at hvis de havde den, da de kom her til byen, så har de den også endnu."

"Ja, Toms formodning ser jo meget sandsynlig ud," bemærkede Blake, "den er sikkert rigtig nok."

Tom rejste sig i det samme, og idet han gik ud af døren, sagde han: "find den gamle kone, Blake, og hvis hun ikke tilstår at hun har dolken, så sæt en undersøgelse i gang efter den hos tvillingerne."

Wilson følte sig ganske ilde til mode; han vidste næppe hvad han skulle tro. Han var utilbøjelig til at opgive sin tillid til tvillingerne og besluttede heller ikke at gøre det før han havde fuldstændig vished i sagen, men –, nå, han ville tænke nøjere over det og da senere tage en beslutning.

"Ja, hvad mener så De om affæren, Blake?" sagde han og vendte sig til denne.

"Jeg må ærligt tilstå, at jeg er af samme mening som Tom. Tvillingerne har vist slet ikke ejet en sådan dolk, og har de virkelig haft den, så har de den skam også endnu."

Derpå skiltes mændene. Wilson sagde til sig selv: "Jeg er ganske vist ikke sikker på, at de har ejet dolken; men hvis den er blevet stjålet, ville min plan have bragt den til veje igen, det er bestemt. Derfor tror jeg også at de har den endnu."

Tom havde i grunden ikke haft nogen bestemt hensigt forbundet med at indlade sig i samtale med Wilson og Blake. Da han begyndte sin snak med dem, havde han blot lyst til at drille dem lidt for sin egen fornøjelse, men da han forlod dem, var det i strålende humør, for han indså, at han uden nævneværdig anstrengelse havde været så heldig at opnå et par fortjenstfulde resultater. Han havde taget begge mænd på deres ømmeste sted og set dem blive gnavne og utilfredse; og han havde kommet malurt i Wilsons begejstring for tvillingerne ved et par bitre og hemmelighedsfulde antydninger, som denne ikke straks ville være i stand til at slå af tankerne; og hvad der var det bedste ved det hele, han havde givet de to forhadte tvillingers berømmelse en ordentlig dukkert i byens omdømme; for Blake ville efter opdageres skik sladre løs både her og der, og inden en uge var gået, ville hele byen le ad dem bag deres ryg, fordi de havde udlovet en så svimlende belønning for at få fat i noget glimmerstads, som de aldrig nogensinde hverken havde ejet eller mistet. Tom var overmåde veltilfreds med sig selv!

Hele den nu forløbne uge havde Tom opført sig upåklageligt hjemme. Hans onkel og tante havde aldrig tidligere oplevet noget lignende, for der var virkelig ikke det mindste at udsætte på ham.

Lørdag aften kom han ind til sin onkel og sagde: "Der er noget, der tynger mit sind, onkel, og da jeg nu rejser bort og måske aldrig ser dig mere, så kan jeg ikke udholde det længere. Jeg har blot bildt dig ind, at jeg var bange for at duellere med den italienske eventyrer. Jeg måtte se at slippe fra det på den ene eller den anden måde og kom måske til at vælge den uheldigste, da det kom så hovedkulds over mig, men intet hæderligt menneske ville vel gå ind på at duellere med ham, når han vidste det om ham, som jeg ved."

"Så-å, hvad er da det?"

"Grev Luigi er en overbevist morder."

"Utroligt."

"Jo, det er den rene sandhed. Wilson har opdaget det ved at læse i linjerne i hans hånd; han beskyldte ham da for det og pressede ham så hårdt, at greven til sidst måtte tilstå det; men begge tvillingerne tiggede og bad os på deres knæ om at bevare hemmeligheden og svor på, at de her i byen skulle føre et eksemplarisk liv. Hele dette optrin virkede så pinligt på os, at vi begge gav vort æresord på, at vi aldrig skulle forråde dem, når de holdt deres løfte. Du ville sikkert selv have handlet således, onkel."

"Du har ret, min dreng; det ville jeg. Selv om en mands hemmelighed er listet fra ham ved en overrumpling, som det her er sket, er den dog bestandig kun hans ejendom og må derfor bevares ubrødeligt. Du har handlet rigtigt, og jeg er stolt af dig." Derpå tilføjede han sørgmodigt: "Men jeg ville dog have ønsket, at jeg havde sluppet for den skam at mødes med en morder på ærens mark."

"Det er der ikke noget at gøre ved, onkel. Hvis jeg havde vidst, at du ville have duelleret med ham, ville jeg have anset mig forpligtet til at bryde mit ord for at standse duellen, for af Wilson kunne man dog ikke vente andet, end at han forholdt sig tavs."

"Nej, nej, Wilson har handlet rigtigt og kan ikke på nogen måde dadles for det. Tom, Tom, du har væltet en tung byrde fra mit hjerte; det har pint mig lige ind i mit inderste, at jeg mente at have en kujon i min familie."

"Ja, du skulle blot vide, hvad det har kostet mig at måtte spille denne rolle, onkel."

"Ja, jeg ved det, min stakkels dreng, jeg ved det. Og jeg kan også så godt sætte mig ind i, hvad du har lidt ved at måtte gå med denne uretfærdige mistanke lige til dette øjeblik. Men nu er alt jo godt igen, og der er ingen ulykke sket; du har atter bragt ro i mit sind og selv har du også fået ro; vi har begge to lidt tilstrækkeligt."

Den gamle mand sad en stund hensunken i tanker; da han atter så op, havde hans øjne et veltilfreds udtryk og han udbrød: "At denne morder således har fornærmet mig ved at mødes med mig på ærens mark, som om han var en gentleman, er en sag, som jeg nok skal få bragt i orden, dog ikke nu med det samme; først efter valgdagen vil jeg skyde ham ned. Der er nemlig en anden måde, man kan ødelægge dem begge på, forinden valgene foregår, og den vil jeg først anvende. Ingen af dem skal blive valgt, det skal jeg sørge for. Men er du nu også sikker på, at det ikke er sivet ud mellem folk, at han er en morder?"

"Ja, det er jeg aldeles sikker på."

"Det er et udmærket kort at have på hånden. På valgdagen vil jeg lade falde et par ord om det oppe fra tribunen, og du kan tro, at det skal få dem begge to til at ryste i knæene."

"Ja, det er der vist ingen tvivl om; det vil gøre fuldstændig kål på dem."

"Ja, og så skal vi desuden have lidt udenoms arbejde imellem en del af vælgerne, det vil gøre virkning. Du må se at finde noget af det rakkerpak, der lader sig købe, og i al hemmelighed bearbejde dem. Det vil jo nok koste nogle penge, men dem kan du få hos mig."

Der var nu atter lagt en sten i vejen for de forhadte tvillinger! Det havde været en storartet dag for Tom, og det gav ham da også mod til at affyre endnu en sidste salve mod den samme skive, hvilket han også gjorde. "Du har jo nok set den vidunderlige indiske dolk, onkel, som tvillingerne har lavet sådan et halløj om? Endnu er der ingen, der hverken har set eller hørt spor til den, så man begynder at finde noget muggent derved og trækker foragteligt på skulderen af hele historien. Den halve befolkning tror, at de aldrig har ejet en sådan dolk og den anden halvdel mener, at de ikke alene har ejet den, men at de har den den dag i dag. Jeg har hørt mindst tyve mennesker sige det samme i dag."

Det var altså som sagt fastslået, at det dydige liv, som Tom havde ført i den forløbne uge, havde gengivet ham onklens og tantens bevågenhed, ligesom hans moder også var veltilfreds med ham. Hun var kommet til den erkendelse, at hun var begyndt at holde af ham, men det beholdt hun for sig selv. Derimod bad hun ham tage ned til St. Louis: hun Ville så selv gøre sig i stand og følge efter. Ved afskeden knuste hun sin

whiskyflaske, idet hun sagde: "Væk med den! Jeg har nu fået dig til at vandre på den rette vej, Chambers, og så må din moder ikke give dig et slet eksempel. Jeg har sagt dig, at du ikke må søge dårligt selskab, derfor skal du holde dig til mig; det er det bedste for dig. Og så farvel og af sted med dig!"

Samme aften gik Tom om bord i en af de store forbisejlende dampbåde, medførende en tung taske, der indeholdt en udvalgt samling tyvekoster. Ombord sov han om natten de uretfærdiges søvn, der skal være roligere og tryggere end en vis anden tilstand, som vi kender fra masser af historier om forbryderes sidste nat før de skal hænges. Men da han stod op om morgenen, havde lykken svigtet ham: en anden tyveknægt havde plyndret ham mens han sov, og var derpå stukket i land ved et af de landingssteder, som damperen havde anløbet i nattens løb.

16. Solgt – nede ad floden

Når du tager en omstrejfende udhungret hund til dig og giver den gode dage og mad og drikke, så bider den dig ikke. Det er den væsentligste forskel imellem en hund og et menneske.

Fjolle-Wilsons Kalender.

❧

Da Roxy ankom til St. Louis, traf hun sin søn i en så nedtrykt og fortvivlet sindsstemning, at hun ynkedes derved og hendes moderfølelse slog ud i lys lue. Tom var nu håbløst ruineret, fuldstændig viet til undergang, og inden længe ville han være et frænde- og venneløst udskud af samfundet! Her var tilstrækkelig grund for en moder til at vise sit barn, at hun havde ham kær, og hun undlod heller ikke at sige ham det. Han veg dog sky tilbage for hende – hun var jo en negerinde. At han selv havde negerblod i sig, forhøjede kun hans foragt for denne race.

Roxy overøste ham med kælenavne, som han kun surmulende besvarede. Hun forsøgte også at trøste ham, men det viste sig aldeles umuligt. Alle disse tegn på hendes kærlige følelser overfor ham blev ham hurtigt uudholdelige, og inden en time var gået, havde han igen fået tilstrækkeligt mod til at sige hende det og forlange, at de skulle ophøre eller i det mindste blive betydeligt modereret. Men han var dog ikke helt fri for at være bange for hende, og da hun nu satte sig hen for at udgranske en plan til at frelse ham fra den ulykke, der truede ham, ophørte for øvrigt også disse kærlighedsfulde udgydelser

af sig selv. Omsider rejste hun sig op og sagde, at nu havde hun fundet en udvej at klare sagen på, og Tom blev naturligvis overvældet af glæde ved at høre denne uventede gode nyhed.

"Nu skal du høre," sagde Roxy, "jeg tror, at den plan vil kunne lykkes. Jeg er jo negerinde, og ingen, der hører mig tale, vil nære nogen tvivl om den sag. Jeg må da være 600 dollars værd. Tag og sælg mig og betal så din spillegæld."

Tom stod som lynslået; han var ikke sikker på at han havde hørt rigtigt. Da han havde fattet sig, sagde han: "Du vil altså lade dig sælge som slave for at frelse mig?"

"Er du da ikke mit barn? Og ved du ikke, at der findes ikke det, som en moder ikke vil gøre for sit barn? Der findes heller ikke det, som en hvid moder ikke vil gøre for sit barn, og hvem har ordnet det således? Det har Herren, vor Gud. Og hvem skabte negrene? Det gjorde Herren også. Hjertelaget er ens hos alle mødre. Den gode Gud skabte dem således. Jeg lader mig sælge som slavinde, og når der er gået et år, kan du købe din gamle mammy fri igen. Således er nu min plan, og nu skal jeg sige dig, hvorledes du skal bære dig ad."

Tom begyndte nu at få nyt håb og så også lysere på tilværelsen, idet han sagde: "Det er alt for opofrende af dig, moder – det er – –"

"Sig det igen! Åh, bliv ved at sige det! Det er al den løn, et stakkels skrog som jeg forlanger her i denne verden; men det er også nok. Gud velsigne dig, min skat; når jeg nu skal gå omkring som slavinde og blive hundset og udskældt, skal det trøste mig og holde mig oppe i alle de tunge timer, at jeg ved du bliver ved at tænke således."

"Ja, mammy, jeg siger det igen, og jeg skal også nok blive ved med at sige det. Men hvorledes skal jeg bære mig ad med at sælge dig? Du ved jo, at du er blevet frigivet."

"Det har ikke noget at sige! Hvide mennesker tager det ikke så nøje. Efter loven behøver man blot at give mig befaling til at forlade statens territorium inden udløbet af 6 måneder; gør jeg ikke det, har man lov til at sælge mig. Men du behøver kun at skrive på et stykke papir en fuldmagt til at sælge mig for en billig sum, fordi du skal bruge penge, og så attestere fuldmagten med et par navne, hvorefter du sender den af sted, f.eks. til et sted i Kentucky; du skal se, du kommer såmænd ikke i ulejlighed for det. Så fører du mig til et sted oppe i landet og sælger mig der til en farmer; de folk plejer ikke at gøre mange ophævelser, når de kan slå en god handel af."

Tom skrev altså et falsk salgsbevis og efter dette solgte han uden videre sin moder til en bomuldsplanter "nede ad floden" i Arkansas for en sum af lidt over 600 dollars. Det havde vel ikke været hans hensigt at begå denne nederdrægtighed, men tilfældet førte netop denne mand lige i armene på ham, så han ikke behøvede at tage op i landet for at søge en køber, som han desuden kunne risikere at skulle svare på en hel bunke generende spørgsmål, hvorimod denne planter straks syntes så godt om Roxy, at han næsten ingen spørgsmål kom med. Desuden betingede han sig, at Roxy ikke måtte vide, hvor hun blev ført hen; for når det på et senere tidspunkt gik op for hende, ville hun sikkert allerede være tilfreds med at være der. Tom søgte at berolige sin samvittighed med, at det ville være en uhyre fordel for Roxy at få en herre, der allerede på forhånd var så fornøjet med hende, som denne planter tilsyneladende var;

og inden ret længe var han kommet til det resultat, at han halvvejs troede at have gjort Roxy en forfærdelig stor tjeneste ved at sælge hende "nede ad floden". Desuden gentog han idelig ved sig selv: "Det er jo kun for et år. Om et år køber jeg hende jo fri igen; det vil hun stadig erindre sig, og det vil virke beroligende på hende." Derfor gjorde dette lille bedrag jo egentlig ingen ulykke, da det dog alt sammen til sidst ville ende tilfredsstillende i enhver retning. I den del af underhandlingerne, som Roxy overværede, taltes der kun om mandens farm "oppe i landet" nord på, hvor smuk egnen der var og hvor godt slaverne havde det, så at stakkels Roxy let lod sig narre, for hun tænkte sig aldrig muligheden af, at hendes egen søn kunne gøre sig skyldig i forræderi mod en moder, der ved frivilligt at gå i slaveri – enten dette nu varede kort eller længe, var mildt eller strengt – bragte ham et offer så stort, at selve døden ville være at foretrække. Da hun i enrum tog afsked med ham, græd hun og overøste ham med kærtegn, og drog derpå afsted med sin ejer – ganske vist med et tungt hjerte, men alligevel helt stolt af, hvad hun havde udrettet for Tom og glad over, at det havde stået i hendes magt at gøre det.

Tom afgjorde nu hele sit mellemværende og besluttede at holde sig nøje til, hvad der fordredes af ham, for at han skulle forbedre sig og ikke mere udsætte testamentet for den fare at blive kasseret igen. Han havde nu 300 dollars tilbage, som han efter sin moders plan forvarede og hver måned ville forøge med halvdelen af sine månedspenge.

I løbet af et år ville denne kapital da være stor nok til at købe hende fri for.

Den skurkestreg, han havde øvet mod sin godtroende moder, nagede dog så meget på den las, der endnu var tilbage af hans revnede samvittighed, at han i en hel uge ikke fik nogen rolig nattesøvn; men da det var overstået, og samvittigheden atter var faldet til ro, kunne han igen sove lige så trygt som en hvilken som helst anden vantrevning.

Da dampbåden hen på eftermiddagen førte Roxy bort fra St. Louis, stod hun grædende på det nederste dæk agtenfor hjulkasserne med blikket rettet på Tom så længe, indtil hans skikkelse smeltede sammen med den forsamlede folkemængde og til sidst forsvandt; så så hun ikke mere op, men satte sig på en tovrulle og græd til langt ud på natten. Da hun endelig søgte ned i det smudsige lukaf mellem de støjende maskiner, var det ikke for at sove, men kun for at vente på dagen og den jammer, den ville bringe hende.

Man havde tænkt sig, at hun "ikke skulle få noget at vide", men blot tro, at man førte hende "op ad floden"! Hun? Tænk Dem! Hun som i årevis havde sejlet med dampbåde! Ved daggry gik hun op på dækket, hvor hun, ligegyldig for hvad der foregik omkring hende, atter satte sig på tovrullen. Hun passerede mangt et stykke flydende drivtømmer, hvis brydning i vandet nok kunne have givet hende en oplysning, der ville have fået hendes hjerte til at briste; for de viste en strøm, der løb i samme retning som båden; men hendes tanker var andre steder, og hun lagde ikke mærke til det. Da imidlertid en nærmere og lydeligere plasken omkring et drivtømmer bragte hende ud af hendes åndsfraværelse og fik hende til at se op, fortalte hendes erfarne øje hende straks, hvad vandets brusen fremad betød. Efter at hun et øjeblik aldeles forstenet havde stirret på det,

bøjede hun hovedet ned på brystet og mumlede: "O, du nådige herre Gud, hav medlidenhed med en stakkels synderinde som mig – *jeg er solgt nede ad floden!*"

17. Dommerens skæbnesvangre profeti

Selv popularitet kan overdrives. Første gang man kommer til Rom og ser Michel Angelos billeder, beklager man dybt, at han er død, men senere beklager man kun, at man ikke også kunne se ham dø.

Fjolle-Wilsons Kalender.

❧

Sommeren lakkede mod sin slutning, og samtidig tog agitationen i anledning af borgerrepræsentant-valget fuld fart, og kampen på møderne blev hedere og hedere for hver dag. Tvillingerne kastede sig ind i kampen med største iver, for deres egen person var jo med i striden. En del af deres popularitet, der i begyndelsen var så overvældende, havde efterhånden tabt sig, måske fordi den havde været alt for let erhvervet, så der nu påfulgte et naturligt tilbageslag. Desuden stak man nu ivrigt hovederne sammen og hviskede om det mærkelige – ja næsten højst besynderlige i, at deres vidunderlige dolk slet ikke ville lade høre fra sig – *om* den nu også var så kostbar, og *om* den overhovedet virkelig havde eksisteret.

Og al denne hvisken og tisken, puffen og nikken til hinanden havde gjort deres virkning. Tvillingerne forstod, at et godt valgresultat ville give dem oprejsning, hvorimod et nederlag ville blive til uoprettelig skade for dem. Derfor anstrengte de sig også voldsomt i agitationen, men det bevirkede kun, at dommer Driscoll og Tom de sidste dage før valget bearbejdede

dem endnu voldsommere. Toms opførsel havde nu i hele to måneder været så mønsterværdig, at hans onkel ikke alene betroede ham penge til at overbevise vælgerne med, men betroede ham endog nøglen til pengeskabet i sit private kontor, hvor Tom da selv hentede pengene.

Den sidste tale under valgkampen blev holdt af dommer Driscoll, der talte imod begge de fremmede. Virkningen han opnåede var knusende. Hans tale var en strøm af hån og spot, der i høj grad latterliggjorde dem begge, og fik hele forsamlingen til uafbrudt at give deres bifald til kende ved høje lattersalver. Han benævnede dem spottende ved eventyrere, storpralere, storsnudet rak og panoptikonsfigurer. Deres glimrende titel omtalte han med umådelig foragt og sagde, at de rimeligvis kun var et par omrejsende barbersvende, der udgav sig for adelsmænd, eller et par gadesælgere, der ville agere fine folk, ja måske et par omløbende lirekassemænd, hvis broder, abekatten, var løbet fra dem. Omsider standsede han sin tale og gjorde et lille ophold. Han ventede så længe, indtil alt var blevet fuldstændig roligt blandt de spændt lyttende tilhørere, så foretog han til slut dødsstødet og gjorde det med en vis højtidelig alvor og iskoldt overlæg, idet han lagde et stærkt eftertryk på de sidste ord: Han antog – sagde han – at det kun var den rene skære svindel og humbug med den udlovede belønning for dolkens tilvejebringelse, og at dens ejer vel vidste, hvor han skulle gå hen og finde den, når han fik brug for den *til at snigmyrde et eller andet menneske*.

Derpå steg han ned fra talerstolen, mens der ude i forsamlingen herskede en tung, ildevarslende tavshed i stedet for det sædvanlige udbrud af høje bifaldsråb og leve for taleren.

Dommerens besynderlige slutningsudtalelse bredte sig hurtigt over hele byen og vakte en umådelig opsigt. Man spurgte hinanden: Hvad mon han dog mente med det? – og man vedblev at spørge uden dog at få tilfredsstillende svar. Spurgte man dommeren, svarede denne kun ganske kort, at han stod ved, hvad han havde sagt, men udtalte sig ellers ikke videre, og Tom sagde, at han ikke anede, hvad hans onkel havde ment. Spurgte man endelig Wilson om, hvad han tænkte sig meningen kunne være med det, gik han uden om sagen ved at spørge vedkommende, hvad han da tænkte sig meningen var.

Ved valget sejrede Wilson, hvorimod begge tvillingerne faldt – i virkeligheden var de nu ganske knust og stod fortabte og venneløse. Tom derimod vendte henrykt tilbage til St. Louis.

En uges tid herskede der nu ro i Dawsons Landing, og byen trængte virkelig også til det. Men det var kun et forventningens stadium, for det svirrede i luften med rygter om en ny duel. Dommer Driscolls valgkampagne havde overanstrengt ham en del, men man sagde, at så snart han blev så rask igen, at han kunne modtage en ny udfordring, ville han få en sådan fra grev Luigi.

Brødrene selv trak sig fuldstændig bort fra al selskabelig omgang og bar deres ydmygelse i stilhed. De undgik at komme i berøring med nogen og gik først sent om aftenen, når gaderne var tomme, ud for at trække frisk luft.

18. Roxana befaler

Taknemmelighed og troløshed er kun begyndelsen og slutningen af den samme procession. Når musikkorpset og den officielle pynt er passeret forbi, har man set alt, hvad der er værd at se.

Fjolle-Wilsons Kalender.

❧

Fredagen efter valget var det regnvejr i St. Louis. Regnen styrtede ned den hele dag, åbenbart opsat på at gøre sit bedste for at vaske den sortsmudsede by ren, men naturligvis uden held. Henad midnat kom Tom Driscoll, som havde været i teatret, hjem til sin bopæl i øsende regnvejr, slog sin paraply ned og lukkede sig ind; men da han ville lukke gadedøren efter sig, mærkede han, at der var en anden person udenfor, der også ville ind – uden tvivl en logerende der i huset. Denne person lukkede da døren og kom op ad trappen bagefter Tom. Da denne havde fundet sin dør i mørket, åbnede han den og tændte gassen, mens han sagte gav sig til at fløjte. Men da han et øjeblik efter vendte sig om, opdagede han ryggen af en mand, der var i færd med at aflåse døren bag ved ham. Tom holdt op med at fløjte og følte sig en smule underlig til mode ved synet af denne mand, som nu vendte sig om. Han var iført resterne af nogle gamle, lurvede klæder, der var så gennemblødte af regnen, at vandet dryppede af dem, og under en gammel hat, der var trukket dybt ned over panden, opdagede han et negeransigt. Tom, der var blevet ganske forskrækket, ville først prøve at vise manden ud, men ordene

blev siddende fast i halsen på ham, så han ikke fik sagt noget, før den anden med lav røst begyndte: "Forhold dig rolig – jeg er din moder."

Tom sank halvt afmægtig om på en stol og stønnede: "Ja, det var gement og skammeligt gjort af mig – jeg ved det godt, men jeg gjorde det i en god mening, det er virkelig sandt – jeg vil gøre min ed på det."

Roxy stod en stund og stirrede tavs ned på ham, mens han krympede sig af skam og vedblev at udstøde jamrende selvanklager, blandet med ynkelige forsøg på at bortforklare og undskylde sin onde gerning. Imens havde hun sat sig ned og taget hatten af, hvorved hendes kraftige, men uredte lange, brune hår faldt ned over hendes skuldre.

"Det er ikke din skyld, at det ikke er gråt endnu," sagde hun sørgmodigt og pegede på håret.

"Jeg ved det, jeg ved det! Jeg er en stor slyngel. Men jeg sværger på, at jeg mente at have ordnet alt på bedste måde. Det var naturligvis ved en fejltagelse, at det skete, men det var virkelig mod min gode vilje – jeg troede at gøre det på det bedste."

Roxy græd først sagte en stund, men derefter begyndte enkelte løsrevne sætninger, fremsagt uden vrede i en klagende tone, at bane sig vej mellem de dybe suk, som hun udstødte.

"At sælge et menneske "nede ad floden" – *nede ad floden* – for at gøre det på det bedste! Jeg ville ikke have behandlet en hund således! Jeg er nu fuldstændig nedbrudt og afkræftet, og det kan ikke bruse op i mig mere, som det tidligere gjorde, når jeg tænker på hvorledes jeg blev narret og bedraget. Jeg ved ikke,

hvorledes det kan være – men således er det. Jeg har i alt fald lidt så meget, at jeg har nærmere til sorgen end til vreden."

Disse ord burde have rørt Tom Driscoll, men selv om de også gjorde det, blev virkningen dog udslettet ved noget, der var stærkere hos ham – nemlig bevidstheden om, at han nu var befriet for det tunge tryk, der havde hvilet på ham, og dette gav hans nedtrykte sind atter sin gamle spændstighed tilbage og fyldte hele hans lave, usle sjæl med en levende følelse af lindring. Han tav imidlertid klogelig stille og vovede ikke at fremkomme med nogen som helst bemærkning. I en kort tid forholdt de sig nu begge tavse og man hørte kun regnens pisken på ruderne og stormens tuden, samt nu og da et halvkvalt suk fra Roxy; men disse blev efterhånden sjældnere og ophørte til sidst ganske, da hun begyndte at tale.

"Skru det gasblus en smule ned – mere – lidt endnu; så, nu er det godt! Den, som bliver forfulgt, holder ikke af lyset. Jeg kan se hvor du er, og det er tilstrækkeligt. Jeg vil nu fortælle dig alt, hvad der er vederfaret mig, og det så kortfattet som muligt, og så skal du få at vide, hvad du har at gøre. Den mand, der købte mig, var ingen slet mand; han var god af en planter at være, og hvis han havde måttet råde, kunne jeg være blevet hans husslavinde og haft det rigtigt godt; men hans kone var en yankee, hun så ikke videre godt ud og fik mig snart fra hånden. Så sendte de mig ud til den afdeling slaver, der udførte almindeligt markarbejde, men konen var endnu ikke tilfreds; hun satte ondt for mig hos opsynsmanden; hun hadede mig, fordi hun var jaloux på mig, og han drev mig så ud, før det endnu var dag, og lod mig arbejde i sukkermarkerne den hele lange dag, så længe der var lys på himlen; og mange piskeslag

måtte jeg døje, fordi jeg ikke kunne gøre mit arbejde så hurtigt og godt som de stærkeste af de andre. Opsynsmanden var også en yankee fra New England, og enhver nede sydpå kan fortælle dig, hvad det vil sige. De forstår at lade en neger arbejde sig til døde og at bøje ryggen på ham – bøje den, så den er så krum som et skvætbord. I begyndelsen lagde min herre et godt ord ind for mig hos opsynsmanden, men det gjorde kun ondt værre; for madammen fik det at vide, og nu vankede der hug både tidligt og silde uden nåde og barmhjertighed."

Tom, som var oprørt af harme mod planterens kone, tænkte ved sig selv: "Når bare dette grimme tossehoved blot ville have passet sig selv, så var alt nok gået som det skulle," og i tankerne sendte han hende en salve af kraftige skældsord.

Denne følelse stod tydeligt skrevet på hans ansigt, og da i det samme skæret af et lynglimt et sekund oplyste stuen så klart, som om det havde været midt på dagen, blev Roxy opmærksom derpå. Hun glædede sig over det og var taknemmelig for det, for viste ikke dette udtryk i hans ansigt, at hendes barn dog var i stand til at ynkes over sin moders ulykke og føle vrede og harme mod hendes plageånder – noget som hun tidligere havde tvivlet om. Men dette korte glimt af lykke var kun et fata morgana, og da det forsvandt, efterlod det kun et endnu dybere mørke i hendes sjæl, for hun kom snart igen i tanker om, at han jo havde solgt hende "nede ad floden", og at han ikke var i stand til at føle deltagelse for nogen ret længe – det var kun ganske forbigående. Så fortsatte hun sin fortælling.

"For en halv snes dage siden kom jeg endelig til det resultat, at dette liv kunne jeg ikke udholde ret længe; det strenge arbejde og de mange piskeslag havde fuldstændig udmattet og

nedbrudt mig. Hvis jeg skulle vedblive at leve på den måde, havde livet intet værd for mig, så var jeg ligeglad hvorledes det gik. Og når et menneske er i en sådan sindsstemning, tænker det ikke over følgerne af sine handlinger. Der var en lille svagelig negertøs på en halv snes år, der altid havde været god imod mig; hun havde ingen moder, stakkels barn, og vi to holdt af hinanden. En dag kom hun ud til det sted, hvor jeg arbejdede og havde en kage med, der var bestemt til hende selv, men som hun forsøgte at stikke til mig, da hun vidste at opsynsmanden ikke gav mig nok at spise; men han fik øje på det og gav hende så voldsomt et slag over ryggen med sin stok, der var så tyk som et kosteskaft, at hun faldt skrigende til jorden og væltede sig i støvet af smerte, som en edderkop, der er blevet trykket halvt ihjel. Det kunne jeg ikke udholde at se på. Al min tilbageholdte harme blussede nu op, jeg rev stokken ud af hans hånd og slog ham ned. Der lå han da på jorden, jamrede sig og bandede imellem hinanden, og negrene, der kom styrtende til for at hjælpe ham, skreg op, at han var ved at dø. Imedens sprang jeg op på hans hest og lod den galopere bort i fuld firspring i retning af floden. Jeg vidste jo, hvad man ville gøre ved mig. Så snart opsynsmanden atter var kommet sig, ville han lade mig arbejde mig til døde, såfremt hans herre blot gav tilladelse til det; eller også ville de sælge mig videre længere nede ad floden, og det ville sige det samme. Så måtte jeg hellere drukne mig straks for at få ende på mine sorger. Det var lige i aftendæmringen, og jeg nåede ned til floden i løbet af et par minutter. Der så jeg en båd ligge og tænkte da, at det jo ingen nytte var til at drukne mig, før jeg var nødt til det. Jeg bandt så hesten til en egeplanke, som lå der, og skød båden ud i

strømmen, mens jeg stadig holdt mig inde under den høje brink og bad til, at det snart måtte blive helt mørkt. Jeg havde et godt forspring, da herskabshuset lå en 3 mil borte fra floden og der var desuden kun arbejdsheste til at forfølge mig med og kun negere til at ride dem, og de skyndte sig ikke, det vidste jeg – de ville snarere give mig alt det forspring de kunne. Før nogen kunne nå op til huset og igen komme tilbage, ville det for længst være blevet helt mørkt, så de ikke kunne følge hestens spor eller opdage, hvilken vej jeg havde taget før næste morgen, og desuden ville negrene sikkert nok fortælle herskabet alle de løgne, de kunne finde på.

Nå, imidlertid blev det mørk nat, mens jeg fortsatte ned ad floden, og da jeg havde roet i et par timer, var jeg ikke længere bange, holdt op med at ro og lod mig drive med strømmen, mens jeg tænkte på, hvad jeg skulle foretage mig, for jeg havde nu opgivet at drukne mig. Jeg udkastede flere planer, som jeg nøje overvejede, men kunne ikke bestemme mig til nogen af dem. Det var nu, så vidt jeg kunne skønne, lidt over midnat, og jeg var vel kommet en 15-20 mil frem, da jeg opdagede lysene på en damper, der lå ved flodbredden på et sted, hvor der hverken var nogen by eller stabelplads for brænde. Det varede ikke længe, før jeg ved stjernernes skin kunne skelne omridsene af damperens skorstene og – hvor blev jeg lykkelig – jeg var lige ved at springe i vandet af bare glæde! – det var jo "*Stormogulen*", hvor jeg i så mange år havde været dampskibsjomfru, mens den løb i fragtfart mellem Cincinnati og New Orleans. Jeg lod båden drive hen på siden af den, men der var intet, der rørte sig om bord; kun hørte jeg nogen hamre og arbejde i maskinrummet, og så vidste jeg, at der var noget i stykker i maskinen. Et stykke

nedenfor damperen gik jeg i land og lod derpå båden drive, mens jeg selv gik tilbage op langs bredden, hvor der lå en planke, som førte ud til damperens dæk, og ad denne gik jeg om bord. Det var meget varmt og både dæksfolkene og dækspassagererne lå rundt omkring på bakken og sov; 2. styrmand, Jim Bangs, sad med hænderne om hovedet og sov på spilkoppen – det var nemlig den måde, han plejede at gøre kaptajnens vagt på! – og den gamle udkigsmand Billy Hatch sad og nikkede tæt ved kahytskappen – ja, jeg kendte dem såmænd alle sammen, og hvor gode og skikkelige så de ikke ud! Jeg tænkte ved mig selv, at jeg næsten ville ønske, at min gamle herre var kommet i dette øjeblik for at fange mig – han ville da have fået at mærke, at jeg her var mellem venner! Jeg gik nu hurtigt hen imellem dem for at komme op på orkandækket og agterud til damekahytten, hvor jeg satte mig i den samme stol i jomfruværelset, hvor jeg havde siddet de hundrede gange, og da syntes jeg, det var akkurat som jeg var hjemme igen.

En times tid senere hørte jeg afgangsklokken lyde og så blev alt livligt omkring mig. Snart efter lød klokken ned til maskinen. "Bak udsiden!" sagde jeg til mig selv – jeg huskede tydeligt klangen. Atter lød klokken. "Gå frem indsiden!" sagde jeg. Så lød klokken igen. "Stop indsiden!" sagde jeg. Igen klokken. "Stop udsiden!" Atter klokken. "Gå frem udsiden!" Nu lægger vi kurs efter St. Louis, nu var jeg ude af skudvidde og behøvede ikke mere at tænke på at drukne mig! Jeg vidste at "*Stormogulen*" var i St. Louis-farten, forstår du. Det var næsten lyst, da vi passerede vor plantage, og jeg så en flok negre og nogle hvide gå søgende omkring ved flodbredden; de gjorde sig

såmænd ulejlighed nok for at finde mit spor, men nu var jeg ikke mere bange for dem.

Omtrent samtidig kom Sally Jackson, der havde stået under mig, men nu var 1. jomfru, ind i jomfruværelset og blev overmåde henrykt ved at se mig, og det blev alle officererne også. Da jeg fortalte dem, at jeg var blevet narret i en fælde og solgt *nede ad floden*, samlede de straks 20 dollars ind til mig, og Sally gav mig tillige nogle af hendes pæne klæder. Da vi så kom herop, gik jeg straks hen til, hvor du plejede at bo; der sagde de imidlertid, at du var rejst bort, men at de ventede dig tilbage hver dag; jeg besluttede mig derfor til ikke at tage ned til Dawsons Landing, da jeg ellers let kunne gå fejl af dig.

Men så i mandags, da jeg gik forbi et af de steder i 4. Gade, hvor de slår plakater op, når en bortløbet neger ønskes fanget igen, ser jeg min herre stå der! Jeg var lige ved at falde om af skræk og følte, at det nu var ude med mig. Han vendte imidlertid ryggen til mig og stod og talte med en mand, som han gav nogle papirer – antagelig papirer angående en bortløbet neger, og det var naturligvis mig, der var negeren, som han sikkert har udlovet en belønning for at få fat på – tror du ikke også det?"

Tom var efter hånden blevet mere og mere angst og sagde nu til sig selv: "Jeg er fortabt, lige meget hvordan det går. Planteren, som jeg selv nylig talte med, sagde, at der vistnok var noget mistænkeligt ved den handel, han havde gjort. Han havde haft et brev fra en passager om bord i "*Stormogulen*", der skrev, at Roxy var kommet der om bord og at alle på damperen kendte hele historien. At hun var kommet her til byen i stedet for at flygte til en fri stat var værst for mig, og hvis jeg ikke fandt

hende til ham og det lidt hurtigt, så ville han lade mig indstævne for retten. Jeg kunne ikke rigtig blive klog på det hele, for jeg tænkte mig dog ikke, at det moderlige instinkt ikke kunne sige hende, at hvis hun kom hertil, risikerede hun at styrte mig i bundløs fordærvelse – og så kommer hun alligevel dumpende ned her! Og jeg dumrian, som lovede ham, at jeg nok skulle hjælpe ham med at finde hende; for jeg tænkte jo, at det kunne jeg sagtens love uden at risikere stort ved det. Hvis jeg nu forsøger at udlevere hende til ham igen, vil hun – åh, hvorledes skal jeg dog bære mig ad? Enten må jeg gøre dette eller også må jeg betale pengene tilbage, men hvor skal alle de penge komme fra? Jeg – jeg kan – ja, måske hvis han bestemt ville love for fremtiden at behandle hende godt – hun siger jo selv, at han er en god mand og sværge på, at hun aldrig mere skal blive overanstrengt, sultet, eller – –."

Over Toms blege træk, der var blevet fortrukne og hårde ved disse pinlige tanker, gik der i dette øjeblik et glimt som af en oplivende tanke. Roxy kastede et undersøgende blik på ham og fortsatte i en skarp og mistænksom tone: "Skru gassen højere op! Jeg kunne nok have lyst til at se dit ansigt lidt tydeligere. Det er godt – lad mig nu se på dig, Chambers – du er jo lige så hvid i ansigtet som din egen skjorte! Har du måske allerede set planteren? Har han talt med dig?"

"Ja-a."

"Hvornår?"

"I mandags middag."

"Mandag middag! Var han da på spor efter mig?"

"Ja – det – mente han da. Det vil sige, han håbede det. Her er det papir, som du så." Tom tog det op af lommen.

"Læs det for mig."

Hun skælvede af utålmodighed og der lå en egen mørk glans i hendes blik, hvis betydning Tom ikke med sikkerhed kunne forklare, men det kunne godt tyde på uvejr. Plakaten bar det sædvanlige okkerfarvede træsnit, der forestillende en turbanklædt negerinde i strakt løb med en bylt tøj på en stok over skulderen, og øverst oppe stod der trykt med store typer: *100 dollars i belønning*. Tom læste plakaten højt – det vil sige den del af den, der gav en beskrivelse af Roxy, nævnte hendes herres navn og adresse i St. Louis og adressen på agenturet i 4. Gade; men han udelod det sted, der omtalte, at man angående den udlovede belønning også kunne henvende sig til mr. Thomas Driscoll.

"Lad mig se plakaten."

Tom havde allerede foldet den sammen og skulle lige til at stikke den i lommen. Han følte at det løb ham koldt ned ad ryggen, men han sagde dog i så ligegyldig en tone som muligt: "Plakaten? Den har du jo ingen fornøjelse af; du kan jo ikke læse den. Hvad vil du med den?"

"Giv mig den, siger jeg."

Tom gav hende den modstræbende, idet han kun med vanskelighed skjulte sin uvilje.

"Har du læst det *alt sammen* for mig?"

"Ja, vel har jeg det."

"Hold din hånd i vejret og sværg på det."

Da Tom så havde gjort det, stak Roxy forsigtigt plakaten i lommen, mens hendes blik stadig var fæstet på Toms ansigt. Derpå sagde hun: "Du lyver jo!"

"Hvorfor skulle jeg dog lyve?"

"Ja, det ved jeg ikke – men du lyver nu. Det er i det mindste min opfattelse; dog, det er nu lige meget. Da jeg fik øje på planteren, var jeg sikker på, at det ville blive vanskeligt for mig at nå hjem. Derfor købte jeg disse klæder, som jeg har på, af en neger og gav ham en dollar for dem, og siden den dag har jeg ikke været under tag, hverken dag eller nat, før nu. Jeg sværtede mit ansigt og skjulte mig om dagen i en kælder under det gamle, nedbrændte hus, og om natten stjal jeg af sukkerfadene og kornsækkene ved havnen for at få lidt til at opholde livet med, for jeg turde ikke prøve på at købe noget, og ellers var jeg omkommet af sult. Herhen turde jeg heller ikke vove mig før nu i denne regnfulde nat, da der ingen folk er på gaden. I nat har jeg stået skjult i den mørke gyde og ventet på at du skulle komme forbi, og nu er jeg her."

Et øjeblik faldt hun i tanker, derpå fortsatte hun: "Du så altså planteren i mandags ved middagstid?"

"Ja."

"Og jeg så ham midt på eftermiddagen. Han opsøgte dig, ikke sandt?"

"Jo."

"Gav han dig plakaten den gang?"

"Nej, da havde han endnu ikke fået den trykt."

Roxy sendte ham et undersøgende blik. "Hjalp du ham med at sætte teksten til plakaten sammen?"

Tom ærgrede sig svært over at han var gået i vandet og forsøgte at redde sig ved at sige, at han kom i tanker om, at det alligevel var mandag middag, at planteren gav ham plakaten, hvorpå Roxy svarede: "Nu lyver du bestemt igen!" Derpå rejste hun sig, løftede pegefingeren i vejret og sagde: "Hør nu efter!

Jeg vil stille dig et spørgsmål, som du skal give mig et bestemt og klart svar på. Du vidste, at han forfulgte mig, og hvis du tog bort, i stedet for at blive her og hjælpe ham at søge efter mig, som du havde lovet, ville han forstå, at der var noget galt ved denne handel. Han ville da forhøre sig om dig, og det ville føre ham til din onkel, som ville komme til at læse plakaten og deraf se, at du har solgt en fri negerinde "nede ad floden" – og ham kender du vel nu! Han ville øjeblikkelig rive testamentet i stykker og smide dig på porten. Svar mig nu engang: Har du ikke sagt til planteren, at jeg rimeligvis ville komme hertil, og at du så ville indrette det således, at han kunne lokke mig i en fælde og fange mig?"

Tom forstod nu, at hverken løgn eller udflugter længere kunne hjælpe ham – han sad nu her som i en skruestik, hvor skruen blev drejet om – det var ham umuligt at slippe løs. Hans træk fik et ondskabsfuldt udtryk og han udbrød hånligt: "Ja, hvad kunne jeg egentlig stille op? Du ser jo selv, at jeg var i kløerne på ham og ikke kunne slippe bort."

Roxy så foragteligt på ham og sagde: "Hvad du kunne gøre? Du kunne gøre dig selv til en Judas overfor din egen moder, bare for at hytte dit eget elendige skind! Kan man tænke sig noget værre? Nej, ikke engang en hund ville have gjort det! Du er den usleste, nederdrægtigste skurk, der nogensinde er født – og det er desværre mig, der har født dig!" Og hun spyttede ham lige i ansigtet.

Tom gjorde ikke noget forsøg på at vise sig fornærmet, og efter at Roxy et øjeblik havde siddet og overvejet, fortsatte hun: "Nu skal jeg sige dig, hvad du skal gøre. Du skal give planteren alle de penge, som du har lagt op og bede ham om at vente med

resten, som der behøves for at købe mig fri igen, til du kan komme hen til din onkel dommeren og få dem af ham."

"Å, vrøvl! Hvordan kan du falde på det? Tror du, at jeg sådan uden videre kan pumpe ham for 300 dollars? Jeg gad nok vide hvad grunde jeg skulle give til den anmodning, men det kan du måske sige mig?"

Roxy svarede roligt og bestemt: "Du skal sige til ham, at du har solgt mig for at betale din spillegæld; at du løj for mig, den skurk som du er – og at jeg har forlangt, at du skaffer disse penge til veje for igen at købe mig fri."

"Jeg tror, du er blevet helt skør! Han ville da øjeblikkelig rive testamentet i stumper og stykker – kan du ikke begribe det?"

"Jo, det kan jeg godt."

"Og så tror du, at jeg er en sådan idiot, at jeg ville sige *det* til ham?"

"Jeg ikke alene tror det, men jeg ved det! Jeg ved det, fordi at du ganske roligt kan stole på, at hvis du ikke skaffer disse penge, så går jeg selv hen til ham, og bagefter sælger han så *dig* "nede ad floden", så kan du jo se, hvorledes du synes om det!"

Skælvende af ophidselse og med et ondt glimt i øjnene rejste Tom sig og gik hen imod døren, idet han sagde, at den indeklemte luft generede ham og at han et øjeblik måtte ud i det frie for at samle sine tanker, før han kunne bestemme sig til, hvad der var at gøre. Han fandt imidlertid døren lukket. Roxy smilede hånligt og sagde: "Jeg har nøglen, min dreng – sæt du dig kun roligt ned igen. Du behøver ikke at bryde din hjerne for at finde på, hvad du skal gøre – *jeg* skal nok sige dig det."

I håbløs fortvivlelse satte Tom sig da ned igen og strøg sig mekanisk med hånden gennem håret.

"Er planteren her i huset?" spurgte Roxy.

Tom så forbavset op og sagde: "Hvorledes er du kommet på de tanker?"

"Dem har du selv givet mig anledning til. Du skulle jo udenfor og svale hovedet! For det første har du nu slet intet hoved, og for det andet forråder dit skulende blik dig. Du er den mest nederdrægtige hvalp, der nogensinde – dog, den besked har du jo allerede fået før. Men for at komme til sagen – i dag er det fredag. Du ser nu at affærdige dig med denne planter og siger blot til ham, at du tager bort for at rejse resten af pengene, og kommer her tilbage med dem næste tirsdag eller onsdag. Forstår du?"

Tom svarede gnavent: "Ja-a!"

"Og når du har fået lavet det nye salgsdokument, hvori der skal stå, at det er efter mit eget ønske at jeg er blevet solgt, så send det med posten til Fjolle-Wilson og skriv bag på konvolutten, at han skal beholde brevet til jeg kommer. Forstår du mig?"

"Ja."

"Det var rart. Tag så din paraply og sæt hatten på hovedet."

"Hvorfor det?"

"Fordi du skal følge mig ned til kajen. Og hør så – her har jeg en kniv! Den købte jeg sammen med de pjalter, jeg havde på den dag, da jeg så planteren her i byen, og siden har jeg haft den hos mig. Hvis han havde fået fat på mig, havde jeg bestemt at dræbe mig med den. Så, stik nu af, og gå stille i forvejen; og hvis du giver et tegn til nogen her i huset, eller hvis der kommer nogen hen til dig på gaden, så jager jeg kniven i brystet på dig. Og du ved vel, Chambers, at det er mit alvor, når jeg siger det."

"Ja, det spørgsmål behøver du nu ikke at plage mig med – jeg ved jo, du altid står ved dit ord."

"Ja, det er lige det modsatte af, hvad du gør! Men sluk nu gassen og lad os komme af sted – her er nøglen."

De gik uforstyrret ned ad gaden. Tom skælvede ganske vist, hver gang en forsinket nattevandrer passerede tæt forbi dem, og ventede da halvvejs at føle det kolde stål i ryggen. Roxy fulgte ham lige i hælene, ikke længere borte, end at hun kunne nå ham. Efter at have gået en et par kilometer, nåede de en øde plads tæt ved den menneskетomme kaj. Her, hvor der var ganske mørkt, skiltes moder og søn i øsende regnvejr.

På hjemvejen var Toms sind opfyldt af mørke tanker og vilde planer, der til sidst samlede sig i et fortrædeligt udbrud: "Der er ingen anden udvej; jeg må gøre, som hun siger; men jeg vil dog forandre lidt på det. Jeg vil ikke bede onkel om disse penge og derved forspilde min fremtid, men jeg vil ganske simpelt stjæle dem fra den gamle gnier."

19. Profetien bliver virkelighed

Det var ikke så heldigt, om vi alle havde den samme mening. På grund af meningsforskel er det blevet muligt at afholde hestevæddeløb.

Fjolle-Wilsons Kalender.

❧

I Dawsons Landing havde man slået sig til ro og ventede tålmodigt på, at tidspunktet skulle blive bestemt, når duellen skulle finde sted. Grev Luigi ventede også, men rygtet sagde rigtignok, at det var med alt andet end tålmodighed. Nu var det trukket ud til søndag, og da Luigi ikke ville vente længere med afsendelsen af udfordringen, blev denne overbragt dommeren af Wilson. Dommer Driscoll nægtede imidlertid at give sig af med en morder – "det vil sige," føjede han betydningsfuldt til, "på ærens mark."

På et andet sted skulle han være til tjeneste, når som helst det ønskedes. Wilson forsøgte at overbevise ham om, at hvis han selv havde været til stede, da Angelo fortalte om det mord, som Luigi havde begået, ville han ikke have betragtet det som vanærende for Luigi; men den stædige gamle herre lod sig ikke overtale.

Da Wilson kom tilbage og berettede om sin mislykkede sendelse, blev Luigi rasende og spurgte, hvorledes det kunne være, at den gamle gentleman, som man jo ellers sagde langt fra var nogen dumrian, tog mere hensyn til sin dumme nevøs udsagn og forklaringer, end til Wilsons.

"Det er såmænd ganske ligefremt," sagde Wilson leende; "jeg er jo hverken dommerens kælepotte eller øjesten, således som hans nevø er det. Dommeren og hans afdøde hustru havde ingen børn, og de var allerede temmelig til års, da denne kostbare skat faldt ned i deres skød. Man må jo have overbærenhed med en forældrefølelse, der i 25-30 år har manglet næring, og som på det tidspunkt er ved at lide hungerdøden og derfor grådigt kaster sig over hvad som helst der bydes, da dens smagssans er så indtørret, at den ikke kan kende forskel på en havkat og en fed laks. Når et ungt ægtepar har fået en djævel til søn, vil det snart gå op for dem, hvad det er for en fyr, men når sådan en djævleunge træffer at blive adopteret af et gammelt ægtepar, anser de ham for et rent englebarn og vil vedblive med det til deres dages ende. Således er nu f.eks. Tom den gamle dommers englebarn. Tom har ganske forblindet sin onkel. Han kan få ham til at vende op og ned på hans anskuelser, så de bliver ganske modsatte alle andres; ganske vist vil jeg ikke påstå, at det gælder om alle spørgsmål, men særligt, når vægten lægges på at skabe sympati eller antipati for en eller anden i dommerens opfattelse af denne. Dommeren syntes f.eks. rigtig godt både om Dem og Deres broder, hvorimod Tom fattede nag til Dem begge, og det var tilstrækkeligt til at den gamle mand pludselig slog om! Selv det ældste og mest grundmurede venskab ville gå til grunde, hvis en af disse sent adopterede kæleunger gav sig til at underminere det."

"Det var egentlig en løjerlig filosofi," bemærkede Luigi.

"Det er aldeles ikke filosofi – det er ganske simpelt en kendsgerning, som der er noget vist rørende og tiltalende ved.

Jeg synes, at det er virkelig smukt, når man ser et af disse stakkels, gamle, barnløse ægtepar tage en af disse små bjæffende, værdiløse køtere ud af bunken og trykke den til deres hjerte. Det er som en famlende og ubevidst bestræbelse efter af dårligt metal og filspån at fremstille en legering, der kan være dem en erstatning for det ægte klenodie, som naturen har nægtet at skænke dem – nemlig et barn. Men vi er kommet lidt udenfor sagen. Dette lands uskrevne love forlanger, at De skal dræbe dommer Driscoll, så snart De møder ham, og både han og samfundet venter af Dem, at loven sker fyldest, hvilket naturligvis også ville opnås, såfremt det måtte blive Dem, der falder for en kugle fra hans hånd. De ved nu hvad det gælder om. Er det så afgjort – har De bestemt Dem?"

"Ja, han skal finde mig beredt; såfremt han angriber mig, skal jeg vide at forsvare mig."

Da Wilson var i færd med at gå, sagde han: "Dommeren er endnu noget overanstrengt efter valgkampen og vil næppe gå ud i de første par dage, men så snart han har udhvilet sig, må De holde Dem rede."

Ved ellevetiden om aftenen gik tvillingerne ud for at få lidt motion og foretog en længere spadseretur i det svage måneskin. Omtrent en halv time tidligere var Tom Driscoll gået i land to mil nedenfor Dawsons Landing ved Hacketts pakhus – et lidet benyttet landingssted, hvortil han var eneste passager. Han var derpå spadseret op ad vejen langs floden og var gået ind i dommer Driscolls bolig uden at have truffet nogen på vejen eller ved huset.

Da han kom op på sit værelse trak han rullegardinerne ned og tændte lys, tog hat og frakke af og begyndte sine forberedelser.

Først åbnede han sin kuffert og tog et sæt dameklæder frem, som lå skjult under noget herretøj, hvorpå han sværtede sit ansigt med en forkullet prop, som han derefter stak i lommen. Det var hans hensigt at snige sig ned til sin onkels dagligstue nedenunder, og derfra ind i hans soveværelse, hvor han ville stjæle nøglen til pengeskabet af onklens bukselomme og derpå gå tilbage og plyndre skabet. Hidtil havde han været fuld af mod og selvtillid, men da han nu tog lyset for at gå ned, begyndte han at få betænkeligheder. Hvis han nu tilfældigt skulle komme til at gøre støj og måske blive attraperet, mens han var i færd med at åbne pengeskabet – hvad så? Måske det dog var heldigst at tage et våben med! Han tog da den indiske dolk frem af dens skjulested og følte nu atter modet vende tilbage. Derpå listede han sig sagte ned ad den snævre trappe, mens han dog følte sit hjerte banke stærkt og hårene rejse sig på hovedet ved den mindste knirken af trappen. Da han var kommet halvvejen ned, blev han meget urolig ved at se, at gangen dernede var svagt oplyst. Hvad betød dog det? Var hans onkel endnu oppe? Nej, det var vel næppe sandsynligt; han måtte snarere have ladet sit lys blive stående dernede, da han gik til sengs. Tom listede sig videre nedad, mens han for hvert trin blev stående et øjeblik for at lytte. Døren, der førte ud til gangen, stod åben, og han kastede et hastigt blik ind i stuen. Hvad han der så overraskede ham i høj grad. Hans onkel sad og sov i sofaen; ved siden af denne stod et lille bord med en tændt lampe, der lyste svagt, og tæt ved denne stod onklens lille blik-pengekasse, der var lukket. Ved siden af pengekassen lå en pakke pengesedler og et stykke papir, hvorpå der var skrevet noget med en blyant. Døren til

pengeskabet var lukket. Den sovende havde øjensynligt været i færd med en finansiel opgørelse og var faldet i søvn af træthed.

Tom satte sit lys fra sig på trappen og begyndte sagte at liste sig hen i nærheden af pengesedlerne. Da han kom forbi sin onkel, bevægede denne sig i søvne, hvorfor Tom øjeblikkelig stod stille og forsigtigt trak dolken ud af skeden, mens hans hjerte bankede voldsomt og hans stirrende blik var stift fæstet på hans velgørers ansigt. Efter et øjebliks forløb vovede han sig dog endnu et skridt fremad, greb efter byttet og rev det til sig, men tabte i det samme dolkeskeden. I næste øjeblik følte han sig grebet af sin onkels stærke arm og et højt råb: "Hjælp, hjælp!" skingrede i hans øre. Uden at betænke sig mere, hævede han da dolken, stødte til – og var befriet! Nogle af pengesedlerne gled ud af hans venstre hånd, i hvilken han holdt dem, og faldt ned i blodpletterne på gulvet; han kastede derfor dolken fra sig, samlede dem hurtigt op og ville flygte; i sin angst og forvirring greb han atter dolken, efter at have flyttet de tabte pengesedler over i den venstre hånd igen, men kom hurtigt til besindelse og slængte den atter fra sig – det var et alt for farligt bevis at føre med sig!

Han skyndte sig derefter ud i gangen og lukkede døren efter sig; men mens han greb sit lys og styrtede op ad trappen, blev nattens dybe ro pludselig brudt ved hastige fodtrin, der nærmede sig huset. Da han et øjeblik efter uset var nået op på sit værelse, stod begge tvillingerne allerede nede i stuen, bøjet over den myrdedes lig.

Tom fo'r i sin jakke, stak hatten ind under denne, trak i dameklæderne, tog et slør for ansigtet, blæste lyset ud, låsede døren, han var kommet ind af, stak nøglen i låsen og skyndte

sig gennem den anden dør, som han låsede af, men beholdt nøglen til, videre i mørke nedad bagtrappen. Han håbede at kunne slippe uset bort, da hele interessen i øjeblikket samlede sig om den forreste del af huset, hvor den myrdede lå. Hans beregning slog også til. Samtidig med at han sneg sig gennem baggården, havde fru Pratt, hendes tjenestefolk og et dusin halvpåklædte naboer allerede samlet sig om den døde og begge tvillingerne, mens flere sås ile ind ad forstuedøren.

Da Tom, halv lammet af skræk, listede ud af porten, kom tre kvinder løbende ud fra huset lige overfor. De stormede forbi ham og ind ad porten, mens de i forbifarten spurgte ham, hvad der var i vejen, uden dog at vente på svar. Tom sagde til sig selv: "De gamle jomfruer lurer bare på at komme til at klæde lig; det gjorde de også den nat, da Stevens' hus her tæt ved brændte ned." Få minutter efter nåede han spøgelseshuset. Her tændte han lys og tog dametøjet af. Hele hans venstre side var oversprøjtet med blod og hans højre hånd var rød af de blodplettede pengesedler, som han havde taget op, men ellers viste hans udseende intet synligt vidnesbyrd om den handling, han havde begået. Han rensede sin hånd i halmen og fjernede så meget som muligt af sværten fra sit ansigt, hvorpå han brændte både de mandlige og kvindelige klædningsstykker, som han hidtil havde benyttet, jævnede asken ud og klædte sig derpå ud som rejsende håndværkssvend. Efter at have slukket lyset, gik han ned, og snart efter drev han hen ad vejen langs floden i den hensigt at følge Roxys eksempel. Han fandt også snart en båd og roede afsted ned ad floden, men så snart det blev dag, lod han båden drive og gik selv videre over land til den nærmeste landsby, hvor han skjulte sig, indtil en forbigående

damper anløb stedet, hvorpå han gik ombord og tog dæksplads til St. Louis. Endnu følte han sig dog ikke sikker, men først da han havde passeret Dawsons Landing, sagde han til sig selv: "Alverdens opdagere kan nu ikke komme på spor efter mig; om de så søgte hele verden rundt, ville de ikke finde det mindste mærke; dette mord vil blive føjet til de evigt gådefulde, og folk kan spekulere på at løse gåden, om det så skulle være i 50 år, uden at opdage noget som helst."

Næste morgen læste han i St. Louis et kort telegram fra Dawsons Landing, der stod i morgenavisen:

> "Dommer Driscoll, en gammel og agtet borger her i byen, blev omtrent ved midnat snigmyrdet af en skændig, foregiven italiensk adelsmand, eller måske kun en barbersvend, på grund af en strid, der stammede fra de nylig afholdte valg. Snigmorderen vil rimeligvis blive lynchet."

"Altså en af tvillingerne!" udbrød Tom ved sig selv; "hvor svineheldigt! Det er dolken, der har spillet ham dette puds. Man kender dog aldrig lykkens veje, når den vil hjælpe os. Og jeg, som sådan bandede Fjolle-Wilson, fordi han gjorde mig det umuligt at sælge denne dolk; nu tager jeg mine ord tilbage."

Tom var nu rig og uafhængig af nogen. Han bragte sit mellemværende med planteren i orden og sendte det nye bevis på Roxys frigivelse med posten til Wilson. Derpå telegraferede ham til tante Pratt: "Jeg har læst om den forfærdelige nyhed i aviserne og er overvældet af sorg. Tager med paketbåden i dag. Hold modet oppe til jeg kommer."

Da Wilson om morgenen var kommet til sørgehuset og havde fået alle de oplysninger om enkelthederne ved mordet, som fru

Pratt og hele den sammenløbne hob kunne fortælle ham, gav han som borgmester ordre til at intet måtte røres i huset, men at alt skulle blive som det var indtil dommer Robinson kom og som herredsfoged tog sig af sagen. Derpå lod han dødsværelset rømme for alle uvedkommende med undtagelse af tvillingerne, som forblev der sammen med ham, indtil politibetjenten, der kort efter indfandt sig, førte dem begge til fængslet. Wilson opfordrede dem til ikke at tabe modet, og lovede at gøre sit bedste for at forsvare dem, såfremt der blev indledet retslig forfølgelse imod dem. Dommer Robinson, som hurtigt indfandt sig, ledsaget af politibetjent Blake, undersøgte værelset meget nøje og fandt da både dolken og skeden. Ved undersøgelsen bemærkede Wilson, at der var blodige fingeraftryk på dolkegrebet.

Dette lod til at behage ham, for tvillingerne havde nemlig anmodet de først tililende om at undersøge hænder og klæder på dem begge; men hverken disse mennesker eller Wilson selv havde opdaget det mindste blodstænk på nogen af dem. Kunne det altså ikke være muligt, at tvillingerne havde talt sandhed, når de sagde, at de fandt manden død, da de styrtede ind i huset, så snart de hørte det høje råb om hjælp? Pludselig kom Wilson atter tilbage til tanken om det hemmelighedsfulde pigebarn, skønt dette var dog ellers ikke noget arbejde at udføre for en pige. Men lige meget, Tom Driscolls værelse måtte undersøges.

Efter at herredsfogeden og betjentene havde foretaget ligsynet og undersøgt omgivelserne, foreslog Wilson, at man skulle gå ovenpå og undersøge Toms værelse. Man brød da døren op til det, men fandt naturligvis intet.

Resultatet af ligsynet og den foreløbige undersøgelse blev, at man antog, at mordet var forøvet af Luigi og at Angelo var medvider i det. Hele byen var opfyldt af harme mod de ulykkelige tvillinger, og i de nærmest påfølgende dage var de i stadig fare for at blive lynchet. I første instans anklagede juryen da Luigi for mordet og Angelo for medvider deri. Tvillingerne blev derpå overført fra byens arrest til herredsfængslet, for der at afvente deres dom.

Wilson undersøgte fingeraftrykkene på grebet af dolken og sagde til sig selv: "Ingen af disse aftryk stammer fra tvillingerne." Der var åbenbart en anden person med i affæren, enten af egen interesse eller som lejet morder. Men hvem kunne det være? Ja, det måtte han se at finde ud af. Pengeskabet var jo ikke brudt op og i pengekassen, som var lukket, var der 3000 dollars. Det havde altså ikke været hensigten at stjæle, det måtte være hævn. Men havde da den myrdede andre fjender end Luigi? Nej, det var det eneste menneske i verden, han kunne tænke sig, der bar nag til dommeren.

Men det hemmelighedsfulde pigebarn måske? Denne mystiske fremtoning satte stadig Wilson grå hår i hovedet. Havde det drejet sig om et tyveri, skulle pigebarnet have været eftersøgt, men der var såmænd ikke nogen pige, der havde grund til at hævne sig på denne gamle mand og berøve ham livet. Han havde sikkert ikke haft noget udestående med nogen kvinde; han var jo i et og alt en gentleman.

Wilson havde en udmærket tydelig kopi af fingeraftrykkene på dolkeheftet; og i sin "protokol" havde han et stort antal fingeraftryk af både kvinder og børn, som han havde samlet i de sidste 15-18 år; disse aftryk havde han forgæves undersøgt; de

bestod alle heldigt prøven – mellem dem var der ingen genpart af aftrykkene på dolken!

Den omstændighed, at den savnede dolk fandtes på mordstedet, forårsagede Wilson meget hovedbrud. Ugen forud havde han næsten selv været sikker på, at Luigi ikke alene havde ejet en sådan dolk, men også at den endnu var i hans besiddelse, til trods for hans påstand, at den var blevet stjålet fra ham. Og nu fandt man dolken her og tvillingerne ved siden af den! Den halve by havde tidligere sagt, at tvillingerne blot ville holde dem for nar, når de påstod at de havde mistet deres dolk, og nu lo alle disse kloge hoveder og sagde: "Det var jo netop det jeg sagde!"

Når det så endda havde været deres fingeraftryk, der var på dolkegrebet – men nu var det meningsløst at plage sig med dette spørgsmål – aftrykkene på grebet var nu en gang ikke tvillingernes – det vidste han bestemt!

Det faldt aldeles ikke Wilson ind at mistænke Tom; for det første ville Tom ikke være i stand til at myrde nogen – det havde han ikke mod nok til; og for det andet ville han dog næppe vælge sin kærlige velgører og nærmeste slægtning, om han også havde været i stand til det; og for det tredje ville han ikke gøre det af hensyn til sig selv; for så længe onklen levede, var Tom vis på at have sit ophold samt desuden en mulighed for atter at få det tilintetgjorte testamente oprettet igen; men ved hans død ville også denne udsigt gå tabt. Ganske vist var testamentet atter blevet oprettet, som det nu havde vist sig efter onklens død, men Tom kunne ikke have været bekendt med dette, ellers ville han sikkert have plapret ud med det på sin sædvanlig snakkesalige manér. Desuden havde Tom jo været i St. Louis, da

mordet var foregået, og havde først gennem morgenbladene fået nyheden at vide, hvilket jo fremgik af telegrammet til hans tante. Alle disse Wilsons betragtninger var snarere uklare forestillinger end bestemt formulerede tanker, for han ville selv have smilet ad den tanke for alvor at sætte Tom i forbindelse med mordet.

Tvillingernes sag stod derfor efter Wilsons opfattelse så temmelig fortvivlet – ja i virkeligheden ganske håbløs. Han gik nemlig ud fra, at hvis der ikke blev fundet en medskyldig, ville den velvise Missouri-jury ufejlbarlig lade dem hænge; og selv om der også blev fundet en medskyldig, ville dette ikke forbedre sagen det allermindste, men ganske simpelt kun levere domstolene endnu en mand, der var moden til at hænges. Det eneste, der kunne frelse tvillingerne, var opdagelsen af en person, der alene og af egen personlig interesse havde forøvet mordet – en forudsætning, der syntes ganske umulig. Alligevel måtte man se at finde den, som havde efterladt sine fingeraftryk på dolkegrebet. Tvillingerne havde måske ikke meget forsvar MED dem, men ganske sikkert slet intet uden.

Således vedblev Wilson at bryde sit hoved med at gisne og spekulere både dag og nat, uden dog at komme et hanefjed videre. Hver gang han mødte en pige eller kone, som han ikke kendte, tog han under et eller andet påskud et aftryk af hendes fingerspidser, men når han kom hjem med dem, endte det altid med et utålmodigt suk, for de passede aldrig med aftrykkene på dolkegrebet.

Hvad det hemmelighedsfulde pigebarn angik, så svor Tom på, at han ikke havde noget at gøre med noget pigebarn, og ikke

kunne huske, at han nogensinde havde set en pige, der var påklædt således som Wilson havde beskrevet det for ham. Det eneste han indrømmede var, at han måske ikke altid havde husket at låse sin dør og at tjenestefolkene også undertiden glemte at låse gadedøren; men efter hans mening kunne den omtalte pige kun have aflagt ganske få besøg, ellers ville hun sikkert være blevet opdaget for længe siden. Da Wilson forsøgte at sætte hende i forbindelse med de tyverier, der havde fundet sted, ved ikke at anse det for umuligt, at hun havde været den gamle kones medskyldige eller måske endog selve tyven forklædt som gammel kone, syntes Tom, at en sådan formodning kunne være ganske rimelig og udtalte, at han skulle dog have øjnene med sig, når han mødte en sådan person eller måske flere, men at han rigtignok var bange for, at hun eller de, hvem det nu var, ville være alt for snedige til igen at vise sig i byen, hvor man jo nu i den nærmeste tid ville passe på enhver mistænkelig person.

Alle havde medlidenhed med Tom; han var så stille og bedrøvet og syntes at tage sit store tab meget nær. Ganske vist spillede han komedie, men det var dog ikke alt sammen lutter forstillelse. Billedet af den mand, der gik for at have været hans onkel, viste sig ofte for ham, såvel når han lå vågen om natten og ikke kunne sove, som i drømme under søvnen. Det værelse, hvor den rædselsfulde begivenhed havde fundet sted, undgik han at betræde, hvilket kun glædede gamle fru Pratt, der, som hun sagde, "nu først erkendte mere end nogensinde før, hvilken følsom og ren karakter hendes øjesten havde, og hvor højt han havde elsket sin stakkels onkel."

20. Morderen morer sig

Selv de klareste og nøjagtigste vidnesbyrd kan være fuldstændig fejlagtige og bør derfor altid modtages med en vis mistænksomhed. Tag for eks. en blyant, der er blevet spidset af en kvinde – hvis der har været vidner til stede, vil man høre, at hun har gjort det med en kniv; men hvis man ganske simpelt vil betragte blyanten, vil man påstå, at hun må have gjort det med sine tænder.

Fjolle-Wilsons Kalender.

❧

Ugerne slæbte sig langsomt hen for de to fængslede tvillinger, der kun fik besøg af deres sagfører og af tante Patsy Cooper; men endelig kom den dag, da deres sag skulle for retten – for Wilson den tungeste dag i hele hans liv; for til trods for al hans utrættelige møje havde han ikke opdaget det mindste spor af den manglende medskyldige. Om benævnelsen "medskyldig", som han i lang tid i sine egne gisninger over mordet havde tillagt den "ubekendte", var det absolut rigtige udtryk, var jo ikke givet; men det var sikkert det, der var nærmest, skønt det var ham ubegribeligt, hvorfor tvillingerne ikke havde gjort sig usynlige og var stukket af ligesom deres medskyldige, i stedet for at blive ved den myrdedes lig og der lade sig arrestere.

Retslokalerne blev naturligvis hurtigt overfyldte, og man kunne gå ud fra, at de ville vedblive at være det lige til forhandlingerne var endt, for det var ikke alene i selve byen, men i miles omkreds, at den retslige undersøgelse i lang tid havde været beboernes eneste samtaleemne. Fru Pratt, klædt i dyb sorg, havde sammen med Tom, der havde flor om hatten,

taget plads tæt ved Pembroke Howard, den offentlige anklager; bag dem sad en lang række af familiens venner. Tvillingerne derimod havde kun en at trøste sig med i nøden, nemlig deres stakkels gamle bedrøvede værtinde, der sad tæt ved Wilson og så deltagende hen på dem. Ovre i "negerkrogen" sad bl.a. Chambers; Roxy var der også, iført sit fineste puds og med sit fripas i lommen. Dette var nu hendes dyrebareste ejendel, som hun aldrig skilte sig fra, hverken dag eller nat. Efter at Tom havde taget sin arv i besiddelse, havde han tilstået hende 35 dollars om måneden og tilføjet, at de måtte være tvillingerne taknemmelige, fordi de havde gjort dem rige; men det var hun blevet så opbragt over, at han ikke senere vovede at gentage denne bemærkning. Hun fortalte nu Chambers, hvorledes den gamle dommer havde behandlet hendes søn tusinde gange bedre, end denne havde fortjent det, og aldrig havde vist hende selv andet end venlighed; derfor hadede hun disse udenlandske djævle, der havde dræbt ham og kunne ikke sove roligt, før hun havde set dem hængt. Nu var hun kommet her for at være med ved forhøret og skulle råbe et ordentligt hurra, når det var forbi, selv om herredsdommeren ville sætte hende i kachotten et helt år for det. Idet hun slog med nakken, fortsatte hun: "Vent I nu bare til dommen falder, så skal I se hvilket hus der ligger!"

Pembroke Howard tog nu som offentlig anklager ordet og forklarede med få ord sagens sammenhæng. Han sagde, at han med en kæde af faktiske omstændigheder ville bevise, at den anklagede fange, der stod her for skranken, havde begået mordet; at motivet dertil dels var hævn, dels ønsket om at slippe for at udsætte sit eget liv for fare, samt at hans broder ved sin nærværelse havde gjort sig skyldig som medvider i

forbrydelsen. Denne forbrydelse – et snigmord – er den foragteligste af alle menneskelige misgerninger; den er udsprunget af de laveste motiver og forøvet på den fejeste måde; den har knust en elsket søsters hjerte, ødelagt en ung nevøs lykke, der havde ham så kær, som var det hans fader; hans mange venner er utrøstelige og hele byens befolkning er opfyldt af sorg og græmmelse. Han forlangte derfor de anklagede dømt efter lovens strengeste paragraf og straffen ville utvivlsomt blive henrettelse. For øvrigt ville han forbeholde sig videre bemærkninger på et senere tidspunkt.

Taleren var stærkt bevæget og hele forsamlingen ligeså. Fru Pratt og flere andre damer græd, da han satte sig ned, og mangt et øje, fuldt af bittert had, var rettet mod de to ulykkelige fanger.

Det ene vidne efter det andet blev nu kaldt frem og indgående udspurgt, men krydsforhøret var hurtigt forbi, for Wilson, som ledede forhøret, vidste nemlig selv godt, at der ikke kunne skaffes nogen oplysning af betydning på den måde. Man beklagede imidlertid den stakkels Fjolle-Wilson, hvis påbegyndte karriere sikkert ville få sit banesår ved denne undersøgelse.

Flere vidner aflagde ed på, at de havde hørt dommer Driscoll udtale på et offentligt møde, at tvillingerne nok fandt deres tabte dolk igen, når de behøvede den til at snigmyrde en eller anden med. Det var jo ganske vist ingen ny oplysning, men man kunne nu se, at det havde været en sørgelig forudsigelse, og det gjorde et dybt indtryk i hele salen, da disse uhyggelige ord blev gentaget.

Den offentlige anklager rejste sig nu atter og sagde, at han vidste af en samtale, som han havde haft med dommer Driscoll den sidste dag han levede, at defensor havde overbragt ham en udfordring fra den person, som i dag stod her anklaget for mordet. Dommeren havde imidlertid nægtet at slås med en notorisk morder på "ærens mark" men han havde betydningsfuldt tilføjet, at han skulle være parat på et hvilket som helst andet sted.

Formodentlig er den her som morder anklagede person blevet underrettet om dette, og han har da forstået det således, at enten måtte han dræbe dommeren, eller også ville han selv blive dræbt, så snart dommeren fandt lejlighed til det. Såfremt defensor ikke havde noget at indvende mod denne fremstilling, ville han ikke forlange ham selv ført frem som vidne. Wilson svarede hertil, at han ikke ville benægte denne fremstilling. (Mumlen fra tilhørerne: "Det bliver jo længere jo værre for Wilson med den sag.")

Fru Pratts vidnesbyrd gik ud på, at hun ikke havde hørt noget nødråb og ikke vidste, hvad det var der havde vækket hende, med mindre det skulle have været lyden af hurtige fodtrin, der nærmede sig gadedøren. Hun sprang da op og løb ud i gangen ganske som hun stod, og hørte da atter fodtrin ile op ad hovedtrappen og derpå efter hende, da hun skyndte sig ind i dagligstuen. Der så hun de anklagede stå bøjet over hendes myrdede broder. (Her brød hun ud i en krampagtig hulken – stor bevægelse i hele retten!) Endelig meddelte hun, at de personer, der kom ind bagefter hende, var mr. Rogers og mr. Buckstone.

Hun blev nu underkastet et krydsforhør af Wilson, hvoraf der fremgik, at tvillingerne straks havde forsikret, at de var uskyldige, erklærede at de havde været ude at spadsere og var ilet hen til huset, da de hørte råb om hjælp, der lød så højt og gennemtrængende, at de havde hørt det i lang afstand; endvidere havde de bedt hende og de to førnævnte herrer undersøge deres hænder og dragt, hvilket skete, men der blev ikke fundet det mindste blodstænk på dem.

Rogers og Buckstone bekræftede denne forklaring.

Efter at fundet af dolken var blevet bekræftet, blev avertissementet, hvori der var udlovet en belønning for tilvejebringelsen, gennemgået, for at komme til klarhed over, om den fundne dolk var i nøje overensstemmelse med den beskrevne, hvilket stadfæstedes. Efter at et par mindre forklaringer var afgivet, endtes sagen for deres vedkommende.

Wilson meddelte nu, at han havde tre vidner, frøknerne Clarkson, der ville gøre deres ed på, at de, et par minutter efter at de havde hørt at der var råbt om hjælp, havde mødt en tilsløret ung pige, som forlod dommer Driscolls ejendom ad den bageste indgang, og at deres vidnesbyrd, sammenholdt med flere andre beviser, som han skulle gøre retten opmærksom på, efter hans mening måtte overbevise den høje ret om, at der var endnu en person, som havde taget del i forbrydelsen, og at denne person endnu ikke var fundet. Af retfærdighedshensyn overfor hans klient måtte han derfor henstille at udsætte forhandlingerne, indtil denne person var skaffet til veje. Da det nu var så sent, ville han anmode om, at forhøret over hans tre vidner blev udsat til næste formiddag.

Tilhørerne strømmede nu ud af salen og spredte sig parvis eller i klynger, ivrigt samtalende og diskuterende sagen med største interesse; alle syntes, at de havde tilbragt en behagelig og ganske fornøjelig dag, dog med undtagelse af de anklagede, deres sagfører og deres gamle veninde, som var alt andet end glade og ikke nærede noget særligt godt håb.

Da tante Patsy tog afsked med tvillingerne, forsøgte hun at sige godnat til dem med en livlig og opmuntrende stemme, men hun faldt hulkende sammen og måtte opgive det på halvvejen.

Selv om Tom følte sig aldeles tryg, havde de indledende alvorlige forhandlinger ikke desto mindre virket nedtrykkende på ham og vakt en vis ubestemt ængstelse i hans af naturen mistænksomme sind, der var modtageligt for den mindste antydning af fare; men fra det øjeblik, da manglerne og de svage punkter i Wilsons forsvar af de anklagede var stillet blot for retten, blev han endnu mere fortrøstningsfuld end før, ja næsten jublende glad; og han forlod retssalen med en mine, der udtrykte hånlig deltagelse for Wilson. "Nå, så Clarkson'erne mødte et ubekendt pigebarn nede i strædet," sagde han til sig selv – "det er altså hvad han ved om sagen! Jeg vil skænke ham et helt århundrede til at finde hende i – ja, han kan såmænd gerne få to, om det skal være! Et pigebarn, som ikke eksisterer mere og de klæder, der gjorde hende til kvinde, som er brændte og hvis aske er spredt for alle vinde åh ja, *hende* vil han sikkert have let nok ved at finde!" Disse betragtninger fik ham for mindst den hundrede gang til at beundre den medfødte snedighed, ved hvilken han havde forstået at sikre sig mod opdagelse – ja selv for enhver mistanke.

"I lignende tilfælde," fortsatte han sine betragtninger, "er der næsten altid en eller anden biting, som man overser, eller som efterlader et eller andet lille bitte mærke, der kan lede på sporet og føre til opdagelse; men her er der ikke efterladt så meget som et fnug; ikke så meget som en fugl efterlader, når den flyver gennem luften – enten det så er ved dag eller nat. Det menneske, der i mørke kan følge en bestemt fugls bane gennem luften, og atter finder den samme fugl, han er også mand for at følge mit fodspor og opdage dommerens morder – ingen anden kan gøre det. Og mellem alle mennesker i hele denne verden har man valgt stakkels Fjolle-Wilson til at udføre dette stykke arbejde! Åh! Du store kineser! – hvor det vil blive mageløst morsomt at se ham rode og snuse for at finde dette pigebarn, der slet ikke eksisterer; og så sidder selve personen hele tiden lige for næsen af ham!"

Jo mere han forestillende sig denne situation, des mere latterlig forekom den ham. Endelig sagde han atter til sig selv: "Det skal ikke blive sidste gang, han skal få noget at høre om pigebarnet. Hver gang jeg træffer sammen med ham et eller andet sted, vil jeg spørge ham med den mest uskyldige og venlige mine: "Nå, Fjolle, har du sporet hende siden sidst?" Den tone plejede altid at ærgre ham dygtigt, hver gang jeg spurgte ham om, hvornår det blev til noget med hans første retssag." Han havde den største lyst til at le højt, men det kunne ikke gå an at lade folk se det, da han jo bar sorg for sin onkel. Han kom så i tanke om, at det kunne være morsomt at kigge lidt ind til Wilson om aftenen og se ham sidde og ærgre sig over sin håbløse retssag, og så nu og da stramme ham lidt op med et par medlidende og medfølende ord.

Wilson ville ingen aftensmad have den aften, han havde ingen appetit. Derimod tog han sin "protokol" frem og udtog af den alle de fingeraftryk af kvindelige personer, som den indeholdt. Disse sad han så i over en time i en melankolsk stemning og studerede, idet han søgte at overbevise sig om, at dette gådefulde pigebarns aftryk måtte være derimellem, men kun var blevet overset af ham. Men de var der ikke! Han skød sin stol tilbage, foldede hænderne over hovedet og sank hen i en sløv opgivende grublen.

En times tid senere trådte Tom Driscoll uventet ind, og idet han satte sig ned, sagde han smilende: "Hallo! Vi har nok trukket os tilbage til vor yndlingsbeskæftigelse for at hente lidt trøst og lindring for de lidte skuffelser og nederlag – ikke sandt?" hvorpå han tog en af glasstrimlerne og holdt den op mod lyset for at betragte den nøjere og vedblev: "Nå, op med humøret, du gamle, der er ikke nogen grund til at give fortabt og vende tilbage til disse børnestreger, blot fordi denne vigtige solplet er kommet på tværs af din lige opgåede blanke solskive; den vil passere forbi og din sol vil atter være klar." Idet han derpå lagde glasset ned igen, tilføjede han: "Du tror måske, at du aldrig kan tabe en sag?"

"Åh nej," svarede Wilson med et suk; "sådan noget har jeg aldrig tænkt; men jeg kan ikke tro, at Luigi har dræbt din onkel, og det gør mig meget ondt for ham. Det er jo forfærdeligt at tænke sig, og hvis du ikke nærede fordom mod disse to unge mænd, ville du føle akkurat som jeg."

"Det er dog ikke sikkert," svarede Tom i en vred tone ved erindringen om det spark han havde fået hos "Frihedens Sønner"; "efter den behandling, som den mørke af tvillingerne

gav mig den aften, har jeg ikke nogen velvilje at takke dem for. Om det er fordom eller ikke fordom, er fuldstændig ligegyldigt, jeg kan nu en gang ikke udstå dem, og når det nu går dem efter fortjeneste, skal man ikke finde mig siddende på sørgebænken."

Han tog derpå en ny glasstrimmel op og udbrød, da han havde læst den påklæbede signatur: "Ih se, her har vi jo gamle Roxys strimmel! Har du også i sinde at pryde de kongelige paladser med aftryk af negerpoter? På den dato, der er anført her på strimlen, da aftrykket blev taget, fyldte jeg 7 måneder og dengang ammede hun både mig og sin egen lille negerhvalp. Hvad betyder for resten den linje der, der går på tværs over tommelfingeraftrykket?" og Tom rakte glasstrimlen over til Wilson.

"Den er ganske uden betydning," svarede han sin plageånd i en gnaven tone; "måske et ar efter et snit eller en rift," og han tog ligegyldigt glasset og holdt det op mod lampen. Men i samme øjeblik blegnede han, hans hånd rystede og han stirrede med et glasagtigt udslukt blik stift på den blanke overflade foran sig.

"Men mand dog! Hvad er der i vejen med dig? Får du ondt?"

Tom løb efter et glas vand og bød ham det, men Wilson veg skælvende tilbage og råbte: "Nej, nej – tag det bort – bort med det!" Hans bryst hævede og sænkede sig og han virrede med hovedet som et menneske, der er blevet helt fortumlet. Da han så endelig havde sundet sig lidt, sagde han: "Jeg tror nok det går over, når jeg kommer i seng; jeg har overanstrengt mig i dag – ja, jeg har også arbejdet alt for meget i den sidste tid."

"Ja, så vil jeg gå, så du kan komme til ro; god nat, gamle dreng!" Men da Tom forlod værelset, kunne han dog ikke nægte

sig selv den fornøjelse at give Wilson et lille afskedship: "Tag dig nu ikke det resultat alt for nær, man kan heller ikke vinde en sag hver gang; du kan endnu nå at få en eller anden i galgen."

Wilson mumlede ved sig selv: "Det er ingen løgn, når jeg siger, at det gør mig ondt, at jeg skal begynde med dig, skønt du er en elendig skurk!"

Han styrkede sig nu med et glas kold whisky og satte sig atter til sit arbejde. De nye fingeraftryk, som Tom få minutter i forvejen uforvarende havde efterladt på Roxys glas, sammenlignede han ikke med aftrykkene, der var efterladt på dolkegrebet – det behøvedes ikke for hans øvede øje – men han tog derimod ivrigt fat på en anden sag, mens han af og til mumlede: "Idiot som jeg var! At tro det absolut skulle være et pigebarn – at det kunne være en mand i kvindeklæder er aldrig før faldet mig ind!" Først søgte han den plade ud, der bar Toms fingeraftryk ved 12 års alderen, derpå "protokollen" over hans små barnefingre, da han kun var et svøbelsesbarn på 7 måneder, og lagde disse to plader ved siden af hinanden sammen med den, hvorpå fyren for et øjeblik siden ufrivilligt havde protokolleret sig selv.

"Nu er samlingen komplet," sagde han derpå i en tone af befrielse, og satte sig ned for at glæde sig ved synet af dem alle. Men hans glæde varede kun kort. Han stirrede i længere tid på alle tre glasstrimler og syntes at blive mere og mere bestyrtet. Til sidst lagde han dem til side og udbrød: "Pokker stå i det! Jeg kan ikke få det i mit hoved. Aftrykket af barnefingrene svarer ikke til de andre!"

I over en halv time gik han op og ned ad gulvet og brød sit hoved med denne gåde; endelig gik han hen og udsøgte to

andre glasplader, satte sig ned og fordybede sig atter i betragtninger.

Efter nogen tids forløb mumlede han: "Det nytter ikke – jeg kan ikke forstå det. De stemmer ikke med hinanden og dog vil jeg sværge på, at navnene og datoerne er rigtige; så *burde* de jo også svare til hinanden. Jeg har aldrig nogensinde signeret nogen af disse strimler galt. Der må stikke noget ganske særligt under dette."

Han følte sig nu imidlertid overvældet af træthed og det hele løb rundt for ham, hvorfor han besluttede at forfriske sig ved at sove en stund og derefter se, hvad han kunne få ud af dette mysterium.

Efter at have tilbragt en times tid i en urolig slummer, rejste han sig, endnu ikke helt vågen, op i en siddende stilling. "Var det en drøm?" sagde han hen for sig, idet han forsøgte at genkalde sig den; "det forekommer mig, at jeg drømte, at jeg havde fundet rede i dette virv-."

Men forinden han havde fuldendt sætningen, var han i et spring midt ude på gulvet, tændte hurtigt lys og greb sin "protokol". Han kastede kun et eneste hurtigt blik i den og råbte da: "Ja, således er det! Du store himmel, hvilken opdagelse! Og i hele 23 år har intet menneske haft nogen som helst mistanke om det!"

21. Dommen

Han er ingen nytte til ovenfor jorden, men burde hellere være under den, hvor han kan få kålen til at gro kraftigere.

Fjolle-Wilsons Kalender.

❧

Wilson skyndte sig nu at klæde sig på og gav sig derefter ivrigt i færd med sit arbejde. Han var pludselig blevet lysvågen. Enhver følelse af træthed var som bortblæst, for den store og betydningsfulde åbenbarelse, som han netop havde regnet ud, havde både oplivet og givet ham nye kræfter. Af en del af "fingeraftrykkene" tog han nu en tydelig og nøjagtig kopi, som han derpå fotografisk forstørrede til den tidobbelte størrelse, hvorpå han tegnede dem af på store ark hvidt tegnepapir og trak hver enkelt linje i hele den indviklede labyrint af slyngninger, bøjninger og krydsninger, der udgjorde "mønsteret" i et "aftryk", op med blæk, for at gøre det tydeligere og mere fremtrædende. Et sæt af de små originaler, som oprindelig var taget på glaspladerne over selve fingrene, ville nemlig for et uøvet øje se omtrent ens ud, men når de blev ti gange forstørret, havde de lighed med årerne i en træstamme, der er blevet savet igennem på tværs, og selv det mest uøvede øje kunne i en afstand af flere meter ved første blik opdage, at ikke to af mønstrene var ens. Da Wilson endelig var færdig med dette vanskelige og trættende arbejde, ordnede han de enkelte ark i sæt efter en bestemt plan, hvorefter de i fremadskridende

orden fulgte umiddelbart efter hinanden, og til hvert enkelt sæt føjede han desuden adskillige fotografiske forstørrelser, som han i de forløbne år fra tid til anden havde foretaget.

Hele natten var gået med til dette arbejde og dagen var for længst brudt frem. Han nød nu i en fart en smule morgenmad og imens var klokken blevet 9, så det var nær ved den tid, da retten skulle sættes. Tolv minutter senere indtog han sin plads i retten og havde sin "protokol" med.

Tom Driscoll sendte "protokollen" et foragteligt blik, og idet han puffede til en god ven af sig, hviskede han til ham: "Fjolle er skam en smart forretningsmand; han mener åbenbart, at selv om han ikke kan vinde sin sag, så er der i alt fald en storartet lejlighed til at reklamere for sine palads-vinduesdekorationer uden at det koster ham en øre."

Wilson, som var blevet underrettet om, at hans vidner var blevet forsinket, men dog snart ville komme til stede, rejste sig nu op og meddelte, at han sandsynligvis ikke ville få anledning til at gøre brug af deres vidnesbyrd. (En ironisk latter hørtes fra tilhørerne – "Han går bag af dansen! Han opgiver det hele uden så meget som at slå et eneste slag"). Wilson vedblev: "Jeg har nemlig andre og bedre beviser." (Disse ord vakte i høj grad interesse og fremkaldte udbrud af overraskelse, der dog var blandet med en del skuffelse). "Såfremt disse beviser skulle synes den høje ret at komme lidt hovedkulds for lyset, må det tjene til min undskyldning, at jeg ikke havde anelse om eksistensen af disse før sent i nat, og har været optaget af at undersøge og lægge dem til rette lige indtil for en halv time siden. Jeg skal tillade mig at fremlægge dem med det samme, men ønsker dog først at fremføre nogle indledende ord."

"Den høje ret vil sikkert finde, at det er af vigtighed, når man tvinges til at gå med til det meget alvorlige, ja jeg kan ganske roligt sige overbevisende og fældende punkt i anklagen, nemlig påstanden om, at den person, hvis venstre hånd har afsat de blodige fingeraftryk på grebet af den indiske dolk, er den samme, som har begået mordet." Wilson gjorde her et øjebliks pause, for at det, han ville sige, kunne gøre så meget større indtryk på forsamlingen, og tilføjede så med rolig stemme: "*Vi er enige med anklageren i denne påstand!*"

Denne udtalelse virkede som et elektrisk stød. Ikke et menneske var forberedt på en sådan tilståelse. En række forundringsudråb hørtes fra alle sider, mens enkelte stemmer udtalte en frygt for, at den overanstrengte sagfører havde taget skade på forstanden. Selv den gamle i retspraksis erfarne dommer, der i den kriminelle rettergang var vant til uforberedte angreb og maskerede baghold, var ikke sikker på, at han ikke havde hørt forkert, og spurgte aktor om, hvad det egentlig var Wilson havde sagt. Howards ubevægelige ansigt forrådte imidlertid intet, men hans holdning og væsen mistede for et øjeblik noget af den sædvanlige ligegyldige ro og selvtillid.

"Vi ikke alene indrømmer denne påstand," fortsatte Wilson, "men vi er i høj grad tilfredse med at den er fremkommet og tiltræder den ganske. Vi vil derefter forlade dette punkt og foreløbig betragte andre sider af sagen, som vi foreslår stadfæstet ved vidneforklaring, efter at vi har indført den første påstand på dens rette plads i kæden af beviser."

Han havde nemlig besluttet sig til i det følgende foredrag at fremkomme med et par dristige gisninger, som ifølge hans

"system" var opstået hos ham ved undersøgelsen af morderens oprindelse og motivet til mordet – gisninger, der skulle tjene til at udfylde enkelte huller i kæden af beviser – og som ville være til stor nytte, hvis de viste sig holdbare, men ingen skade ville volde, om det modsatte var tilfældet.

"Efter min opfattelse synes forskellige omstændigheder i denne retssag at pege hen på, at motivet til mordet er vidt forskelligt fra det, som øvrigheden er gået ud fra. Det er min overbevisning, at hensigten ikke var hævn, men simpelt tyveri. Det er blevet påstået, at de anklagede brødres tilstedeværelse i det ulykkelige værelse, straks efter at de havde modtaget underretning om at den ene af dem enten måtte dræbe dommer Driscoll eller også udsætte sig selv for at blive dræbt af ham første gang begge parter mødtes, klart skulle bevise, at det naturlige selvopholdelsesinstinkt har bevæget mine klienter til hemmeligt at gå derhen og myrde grev Luigis modstander for at frelse hans eget liv.

Men af hvilken grund skulle de da forblive på gerningsstedet efter at den blodige dåd var fuldbragt? Fru Pratt var den første, der ankom til stedet. Hun hørte ikke råbet om hjælp, men vågnede først nogle øjeblikke senere, og skønt der gik nogen tid inden hun nåede hen til værelset, fandt hun dog alligevel begge disse mænd stående derinde uden at gøre mindste forsøg på at flygte. Havde de været skyldige, ville de være styrtet ud af huset i samme øjeblik, som hun kom løbende ind. Havde de haft så stærkt et selvopholdelsesinstinkt, at det kunne bevæge dem til at dræbe en ubevæbnet mand, hvorfor skulle de så have mistet det nu, da de havde mere brug for det end nogensinde før? Ville

måske nogen af *os* være blevet stående? Nej, lad os ikke gøre os dummere end vi er!

Det er blevet tillagt væsentlig betydning, at den anklagede tilbød en høj belønning for tilvejebringelsen af den dolk, mordet er begået med, samt at tyven selv ikke straks kom og gjorde fordring på den ualmindelig høje belønning. Den sidstnævnte omstændighed er blevet anført som et indiciebevis på, at den påstand, at dolken var blevet stjålet, var løgn og bedrag. Disse omstændigheder, i forbindelse med den besynderlige og tilsyneladende profetiske udtalelse af den afdøde angående dolken, samt den endelige opdagelse af denne i det ulykkelige værelse, hvor der ikke blev fundet andre levende væsner end dolkens ejer og hans broder – alt dette skulle da danne en uangribelig kæde af beviser på, at forbrydelsen skal være forøvet af de to stakkels udlændinge.

Jeg vil nu anmode den høje ret om at blive taget i ed, og skal da bevise, at der tillige var udlovet en stor belønning for pågribelsen af *tyven*, men at denne belønning blev tilbudt i al hemmelighed under hånden og ikke igennem offentlige bekendtgørelser; at denne omstændighed var blevet røbet ved uforsigtighed – eller i al fald stiltiende indrømmet til en eller anden under forudsætning af en tavshed, som imidlertid *ikke* er blevet overholdt. Tyven kan derfor muligvis selv have været til stede i værelset." (Tom Driscoll, som hidtil havde slugt taleren med øjnene, slog dem ned ved denne udtalelse). "I dette tilfælde ville han beholde dolken og ikke vove et forsøg på at sælge eller pantsætte den." (Almindelig hovednikken blandt tilhørerne som en tilkendegivelse af at det var godt fundet på af Wilson). "Endvidere skal jeg forsøge at bevise for retten, at der *havde*

været en person i dommer Driscolls værelse flere minutter før de anklagede kom derind." (Disse ord vakte stor bevægelse i hele salen, og alle tilhørerne lyttede i spændt forventning). "Såfremt det bliver nødvendigt, skal jeg tillige ved frøknerne Clarksons vidnesbyrd bevise, at disse mødte en tilsløret person – tilsyneladende en kvinde –, der kom ud af bagdøren nogle få minutter efter at man havde hørt råbet om hjælp. Denne person var imidlertid ingen kvinde, men en mand iført kvindeklæder." (Atter stor bevægelse. Mens Wilson sendte denne prøveballon til vejrs, havde han sit blik rettet på Tom for at se hvilken virkning den ville frembringe på ham. Han var tilfreds med resultatet og tænkte ved sig selv: "Det gjorde god virkning, han er opdaget").

"Hensigten med denne persons besøg der i huset var at stjæle, ikke at myrde. Ganske vist var pengeskabet ikke brudt op, men på bordet stod der en af de almindeligt benyttede blik-pengekasser, som indeholdt en sum af 3000 dollars. Man kan jo sikkert gå ud fra, at tyven var bekendt med forholdene der i huset og at han vidste besked om pengekassen, samt at ejeren havde den vane at gøre sin kasse op hver aften sammen med sit regnskab – forudsat da, at han havde denne vane, hvad jeg naturligvis ikke tør påstå; endvidere at tyven forsøgte at bemægtige sig kassen, mens ejeren sov, men gjorde støj og blev grebet, så han måtte tage sin tilflugt til dolken for at undgå fangenskab, og at han endelig flygtede uden at få byttet med, fordi han hørte nogen komme til hjælp.

Jeg har nu udviklet min anskuelse og vil gå over til de kendsgerninger, hvormed jeg vil prøve at bevise rigtigheden af min påstand." Wilson tog nu en del af sine glasplader frem. Da tilhørerne øjeblikkelig genkendte disse gammelkendte

vidnesbyrd om Fjolle-Wilsons barnagtige narrestreger, forsvandt den spændte og alvorlige interesse, man hidtil havde lyttet til hans fremstilling med, og hele salen genlød af en høj og forfriskende latter; selv Tom livede op og stemte med i lystigheden, men Wilson selv lod sig tilsyneladende ikke forstyrre. Han ordnede sine "protokoller" foran sig på bordet og sagde: "Jeg beder den høje ret om et øjebliks overbærenhed, mens jeg fremfører et par bemærkninger til forklaring af de beviser, som jeg er i begreb med at fremlægge og som jeg er rede til at bekræfte med min ed. Ethvert menneske bærer fra vuggen til graven visse legemlige kendetegn, som ikke forandrer sig og ved hvilke dets identitet altid kan fastslås – absolut og uden mindste skygge af tvivl. Disse kendetegn er hans menneskelige signatur, der gengiver om man så må sige hans fysiologiske håndskrift, og denne kan ikke forfalskes, fordrejes eller skjules, lige så lidt som den i tidens løb kan blive ulæselig på grund af slid og omskiftelser. Der menes ikke hermed ansigtstrækkene, for disse kan tidens tand gnave på, så de bliver ganske ukendelige; ejheller er det håret, for det kan falde af; ej heller højden, for den kan være ens for flere mennesker; det er heller ikke skikkelsen, for også den kan være tilsvarende hos andre, hvorimod disse kendetegn her udelukkende er hver mands egne – der findes ingen genpart af dem mellem hele jordens befolkning!" (Tilhørerne lyttede atter med spændt opmærksomhed). "Denne håndskrift eller disse kendetegn, hvad man nu vil kalde dem for, består af de fine linjer og rynker, som naturen selv tegner på den indvendige side af menneskets hænder samt på fodballerne. Hvis De vil betragte den indvendige side af Deres fingerspidser, vil De,

såfremt De har skarpe øjne, iagttage, at disse fine krumme linjer ligger tæt på hinanden, ligesom dem der på landkort viser, hvor havet omgiver øer og fastlande, og at de danner talrige i længde og bredde nøje bestemte mønstre, såsom buer, cirkler, lange kurver, hvirvler osv., og at disse mønstre varierer på de forskellige fingre." (Hele auditoriet førte på dette tidspunkt hånden op mod lyset, for med hovedet på siden nøje at undersøge den indvendige side af fingerspidserne, mens man samtidig hørte sagte udbrud som: "Ja, det er virkelig også således – det har jeg skam aldrig lagt mærke til før"). "Mønstrene på den højre hånd er ikke de samme som på den venstre." (Udbrud: "Ja se, det passer også!") "Sammenlign finger med finger og Deres mønstre ligner ikke Deres nabos." (Der blev gjort sammenligninger over hele salen – ja selv dommeren og hele retten så man optaget af denne mærkelige beskæftigelse). "Ligeledes er mønstret på en tvillings højre hånd ikke det samme som på hans venstre, og den ene tvillings mønstre er aldrig de samme som hans tvillingbroders – den høje ret vil kunne overbevise sig om at mønstret på de anklagedes fingerspidser ikke afviger fra denne regel." (Straks var undersøgelsen af tvillingernes hænder i fuld gang). "De har sikkert ofte hørt tale om tvillinger, der lignede hinanden så påfaldende, at når de var ens påklædt, kunne deres egne forældre ikke kende forskel på dem; alligevel er der aldrig blevet født en tvilling til verden, som ikke fra sin fødsel til sin død har båret det ufejlbarligste kendetegn på sin ejendommelighed i denne mærkelige og hemmelighedsfulde medfødte urskrift. Når man ved det, kan hans tvillingbroder aldrig blive antaget

for ham og altså ikke bedrage nogen." Her standsede Wilson og forblev stående ganske tavs.

Når en taler gør således, er uopmærksomheden som blæst bort, stilheden varsler om, at noget forestår. Således også her. Alle de opadvendte håndflader og fingerspidser sænkedes atter, alle de ludende skikkelser rettede sig, de bøjede hoveder hævedes og alles øjne var fæstet på Wilsons ansigt. Endnu tøvede han et øjeblik for at forhøje pausens virkninger på tilhørerne, men da der omsider var blevet så tyst, at man kunne høre urets tikken på væggen, strakte han hånden ud, greb den indiske dolk ved bladet og holdt den i vejret, så alle kunne se de mørke pletter på dens elfenbensgreb, og sagde i en rolig, lidenskabsløs tone: "På dette dolkegreb står morderens medfødte urskrift skrevet i blodet af den uskyldige og hjælpeløse gamle mand, der holdt af jer, og som I alle elskede. Der er kun ét menneske i hele verden, hvis hånd har en pendant til dette blodrøde kendetegn" – her holdt han inde og så op til pendulen på uret, der svingede frem og tilbage – "og med Guds hjælp vil vi drage dette menneske frem her i salen før klokken slår middagsslaget."

Uvilkårligt, som om alle havde den samme tanke, rejste man sig, forbavset og forvirret, som om man ventede at se morderen træde ind ad døren, og en strøm af halvt undertrykte udbrud gik hen over salen. "Stille i retten – sæt Dem ned!" lød det fra dommeren. Man adlød ordren og alt blev igen roligt. Wilson havde imens kastet et stjålet blik hen på Tom og sagde nu til sig selv: "Han ser jo allerede ud som den rene elendighed; selv folk, som ellers foragter ham, har nu medynk med ham, de synes vel det er en grusom skæbne for den unge fyr, der har mistet sin

velgører på en så afskyelig måde – og de har også ret," hvorpå han fortsatte:

"I over tyve år har jeg anvendt mine ledige timer her i byen til at samle disse ejendommelige fysiologiske kendetegn, som jeg i mit hjem har flere hundrede af. Hvert eneste af dem er mærket med navn og dato, der ikke er noteret et par timer efter, eller den følgende dag, men i samme minut som aftrykket blev taget. Jeg er rede til at beedige hvad jeg nu har at sige. Jeg ejer fingeraftryk af den herværende rets samtlige medlemmer, lige fra dommeren til hver af de edsvorne. Der findes næppe en person her i denne sal, hvid eller sort, hvis medfødte urskrift jeg ikke kan fremlægge i aftryk, og ikke en eneste af disse vil være i stand til at gøre sig så ukendelig, at jeg ikke, selv om det er i en stor forsamling af hans medmennesker, skal kunne udpege ham og aldeles ufejlbarligt identificere ham ved hans fingeraftryk. Og selv om både han og jeg skulle blive hundrede år gamle, ville det endnu kunne gøres lige så sikkert." (Tilhørernes interesse var i stadig stigen). "Jeg har studeret nogle af disse aftryk så nøje, at jeg kender dem lige så godt som en bankkasserer kender sin ældste forbindelses håndskrift. Jeg vil nu tillade mig at anmode nogle af de tilstedeværende, og derimellem den anklagede, om, mens jeg nu vender ryggen til, de vil stryge deres fingre gennem håret og derefter trykke fingerspidserne af mod en af vinduesruderne ved retsskranken, for derpå at afsætte fingeraftrykkene. Når det er sket, vil jeg anmode dem, der har anstillet forsøget, eller andre, der måtte ønske at forsøge, om, sammen med de anklagede, at gentage eksperimentet på en anden vinduesrude, men således, at aftrykkene ikke kommer til at stå i samme orden eller

rækkefølge som ved det første forsøg, for i en million tilfælde af forsøg kan det nemlig lykkes et menneske *en gang* at træffe det rigtige aftryk ved det rene gætteri; derfor ønsker jeg at blive prøvet 2 gange."

Wilson vendte sig derpå om og begge ruder blev hurtigt dækket med fintlinjede ovale skjolde, der kun var synlige, når man kunne finde en mørk baggrund for dem, f.eks. bladene på et træ. Nu blev der kaldt på Wilson, som gik hen til vinduet, og, efter at have foretaget sine undersøgelser, erklærede: "Dette er grev Luigis højre hånd, og denne – tre aftryk nedenunder – er hans venstre. Her er grev Angelos højre og dernede er hans venstre hånd. Lad os så se den anden rude; her er begge grev Luigis, og der er begge hans broders." Så vendte han sig om og spurgte: "Er det rigtigt?"

En drønende klapsalve var svaret. Fra dommersædet hørte man en røst: "Det er ganske vidunderligt!"

Wilson vendte sig igen mod vinduet og vedblev, pegende med sin finger: "Her er dommer Robinsons aftryk." (Bifald). "Og her er fogedens." (Bifald). "De andre kan jeg ikke udenad, men jeg har dem alle sammen hjemme, både med navn og dato, og kan identificere dem i min "protokol" over fingeraftryk."

Under stormende bifald gik han derpå tilbage til sin plads. Til sidst måtte fogeden frem for atter at bringe ro til veje og få publikum til at sætte sig ned igen, for alle havde naturligvis rejst sig op og trængte på for bedre at komme til at se. Hele retten, de edsvorne, fogeden, kort sagt dem alle, havde nemlig været så optaget af at følge Wilsons geniale forsøg, at de ganske havde overhørt tilskuernes uro.

"Og så," fortsatte Wilson, "har jeg endvidere her de originale fingeraftryk af to små børn, taget på store ark i tidobbelt fotografisk forstørrelse, så at enhver, der har øjne at se med, ved første øjekast vil se, at aftrykkene ikke er ens. Vi vil kalde børnene A og B. Her har vi A's fingeraftryk, som er taget, da han var 5 måneder gammel; og her er de samme, da han var 7 måneder." (Det gav et sæt i Tom). "Som De ser, er de aldeles ens. Her er så B's aftryk i 5 måneders alderen, og de samme, da han var 7 måneder. De to ligner også hinanden på en prik, men som De vil se, er mønstret i dem ganske forskelligt fra A's. Alle disse aftryk lægger vi nu foreløbig til side, senere skal jeg komme tilbage til dem igen. Så har jeg her, ligeledes i tidobbelt forstørrelse, fingeraftryk af de to personer, som i dag står for retten, anklaget for mordet på dommer Driscoll. At jeg har taget den fotografiske forstørrelse af dem nu, i løbet af sidste nat, er jeg beredt til at aflægge min ed på. Jeg vil da tillade mig at anmode juryen om at sammenligne disse aftryk med de anklagedes fingeraftryk på vinduesruden og derefter meddele retten, om der er nogen afvigelse."

Her lagde han et stærkt forstørrelsesglas hen til formanden.

En efter en tog de edsvorne arket med tegningerne og forstørrelsesglasset og foretog sammenligningen. Derpå sagde formanden til dommeren: "Deres Excellence, vi er alle enige om, at de er fuldstændig ens."

Wilson vendte sig nu til formanden og sagde: "Vær så venlig at lægge det afbenyttede ark til side i stedet for dette andet, og sammenlign også det nøje gennem forstørrelsesglasset med de skæbnesvangre aftryk på dolkegrebet, og vær derefter så god at meddele retten, hvilket resultat De kommer til."

Efter at juryen også her havde foretaget en nøjagtig sammenligning, lød svaret atter: "Deres Excellence, vi er alle enige om, at de er fuldstændig ens."

Wilson vendte sig derpå mod den offentlige anklager og sagde i en let påmindende tone: "Med den høje rets tilladelse har det offentlige erklæret det for aldeles bestemt, at de blodige fingeraftryk på dolkegrebet stammede fra dommer Driscolls morder, og som retten ved, har vi indrømmet denne påstand som fastslået." Vendt mod juryen fortsatte han så: "Jeg anmoder om, at man foretager en sammenligning imellem de anklagedes fingeraftryk og dem, som morderen har efterladt og derefter meddeler retten resultatet."

Sammenligningen begyndte. Efterhånden som den skred frem, ophørte enhver bevægelse, og der hørtes ikke en lyd i salen; en dyb og forventningsfuld stilhed herskede i det store rum, men da man endelig hørte erklæringen: "*Der er ikke den mindste lighed imellem dem!*" lød der et dundrende brag af bifald; hele forsamlingen rejste sig, men blev snart igen bragt til ro ved rettens påbud om orden. Tom følte sig nu så urolig, at han uafbrudt skiftede stilling, men han opnåede ikke nogen som helst lindring eller hvile derved. Da man atter kunne gøre regning på forsamlingens udelte opmærksomhed, stod Wilson frem og sagde alvorligt, direkte henvendt til de anklagede tvillinger: "Disse to herrer er ganske uskyldige; jeg har ikke mere at gøre med dem!" (Et nyt bifaldsudbrud, der dog hurtigt blev dæmpet). "Vi må altså nu bestræbe os for at finde den skyldige." (Toms øjne stod som på stilke, men enhver der så det, måtte jo også kunne forstå, hvilke frygtelige timer det måtte være for det stakkels unge menneske). "For nu at vende tilbage

til fingeraftrykkene hos de to børn, A og B, vil jeg anmode juryen om foreløbig at se på de to forstørrede aftryk af A's fingre, der er mærket med en alder af 5 og 7 måneder. Er de aldeles ens?"

"Fuldstændig," svarede formanden.

"Vil De endvidere undersøge dette forstørrede aftryk, taget for 8 måneder siden og som også er mærket A. Er det overensstemmende med de to andre?"

Forbavset lød svaret: "*Nej – de er vidt forskellige.*"

"De har fuldstændig ret. Men undersøg så disse to forstørrede aftryk af B's fingre, der er mærket med 5 og 7 måneder; er stemmer de da overens med hinanden?"

"Ja, aldeles nøjagtigt."

"Så er der endelig dette tredje forstørrede aftryk, mærket B, 8 måneder gammel. Stemmer det sammen med B's to andre aftryk?"

"*Aldeles ikke.*"

"Hvorledes vil De da forklare Dem disse mærkelige uoverensstemmelser? Jeg skal sige Dem det: Der er en, som i en os ubekendt hensigt – rimeligvis af egoistiske hensyn – har forbyttet disse to børn, mens de lå i vuggen."

Disse ord frembragte en uhyre sensation. Roxy var ganske vist meget forundret over Wilsons skarpsindige gisninger, men følte sig dog ikke foruroliget ved dem. At formode en sådan forbytning var én ting, men at finde ud af, hvem der havde udført den, var noget helt andet. Fjolle-Wilson kunne uden tvivl udrette vidunderlige ting, men han kunne dog ikke præstere det umulige! Om man kunne opdage hende? Nej, hun var såmænd sikker nok, og hun smilede tilfreds ved sig selv.

Wilson fortsatte: "I en alder af mellem 7 og 8 måneder blev disse to børn ombyttet i vuggen" – her gjorde han en virkningsfuld pause og føjede derefter til – "og den person, der gjorde det, befinder sig for øjeblikket her i salen."

Roxy var nu en afmagt nær. Hele salen var som ramt af et elektrisk stød, og man rejste sig halvt op som for at få et glimt at se af den person, der havde foretaget ombytningen. Tom følte benene vakle under sig; det var som hans kræfter skulle svigte ham. Wilson vedblev: "A blev lagt i B's vugge, der stod i ammestuen, men B blev flyttet ned i køkkenregionerne og blev både neger og slave –" (atter stor sensation med mange vrede udråb!) – "men inden et kvarter skal han komme til at stå her for jer som en hvid og fri mand!" (Vældig bifaldsbrølen og påfølgende kalden til orden af fogeden!) "Fra sin 7 måneders fødselsdag og til i dag har A ganske uforstyrret nydt sin tilranede herkomst og stilling, og i min "protokol" over fingeraftryk bærer han B's navn. Her er hans fotografisk forstørrede fingeraftryk, da han var 12 år gammel; vil de herrer være så venlige at sammenligne det med morderens blodige aftryk på dolkegrebet? Svarer de til hinanden?"

Formandens svar lød: "*Ja, til den mindste ubetydelighed.*"

Så vendte Wilson sig mod forsamlingen og udtalte højtideligt: "Det menneske, der har myrdet York Driscoll, manden af ædel byrd og ædelt sind, jeres og min faderlige ven, han sidder her midt imellem jer! Neger og slave, Valet de Chambre – bærende det falske navn Thomas a Becket Driscoll – gå hen til vinduet og afsæt det fingeraftryk, der vil bringe dig i galgen!"

Tom vendte bønfaldende sit askegrå ansigt mod taleren, bevægede de farveløse læber uden at give en lyd fra sig og sank afmægtig om på gulvet.

Da brød Wilson den knugende stilhed i salen. "Der behøves intet andet bevis. Han har tilstået sin brøde."

Som han havde udtalt disse ord, faldt Roxy på knæ, og med hænderne for ansigtet fremstammede hun hulkende: "Herre, hav barmhjertighed med mig, stakkels elendige synderinde som jeg er!"

Klokken slog i det samme 12.

Rettens medlemmer rejste sig, og den nye fange blev, belagt med håndjern, ført bort.

Slutning

12. oktober – Opdagelse. – Det var vidunderligt, at man traf på Amerika; men det ville dog have været endnu mere vidunderligt, om man var sejlet udenom det.

Fjolle-Wilsons Kalender.

❧

Ingen gik i seng den nat; alle blev siddende oppe for at diskutere dagens opsigtsvækkende hændelser og udveksle formodninger om, hvornår forhørene over Tom skulle begynde. Flok efter flok af byens indvånere troppede nu op til Wilson for at bringe ham deres hyldest og forlangte, at han skulle sige noget, og for hver sætning, der lød fra hans læber, råbte de sig hæse af begejstring – for nu var ethvert af hans ord blevet til guldkorn – vidunderligt kloge. Hans frugtesløse kamp mod smålighed og indgroede fordomme var forbi; han var pludselig blevet en helt.

Og hver gang en af disse, af begejstring svulmende flokke drog bort, kunne man være sikker på, at en eller anden af samvittighedsnag plaget deltager med høj røst angerfuld udtalte: "og denne mand har vi og vore lige i over 20 år kaldt et fjollehoved! Men nu har han også frasagt sig denne titel, kære venner!"

Hvorpå vennerne svarede: "Ja, men den er ikke ledig – han har afstået den til os!"

Efter at tvillingerne havde fået deres gode navn og rygte pudset op, var de atter dagens helte, men de var nu blevet kede

af disse eventyr herude i vesten og rejste hurtigst muligt tilbage til Europa.

Roxy var aldeles sønderknust. Selv om det unge menneske, som hun havde påført 23 lange års slaveri, vedblev at sende hende den af den falske arving tillagte månedlige understøttelse af 35 dollars, var hendes sår dog for dybe til at penge kunne læge dem; glansen i hendes øjne var fordunklet, hun havde mistet sin ranke holdning og hendes glade latter var ophørt at lyde. Hun søgte nu til kirken og fandt sin eneste trøst i religionen.

Den rette arving, der så pludselig var blevet rig og fri, befandt sig dog derved i en yderst ubehagelig situation. Han kunne hverken læse eller skrive, og hans tale var negerkvarterets simpleste dialekt. Såvel hans gang, holdning og bevægelser, som hans væsen og hans latter, alt var det simpelt og udannet; hele hans adfærd og opførsel var slavens! Penge og fine klæder var ikke i stand til at bøde på disse fejl eller skjule dem; de gjorde dem blot endnu mere fremtrædende og stødende. Opholdet i de hvides dagligstuer forekom den stakkels fyr som noget af det mest rædselsfulde, og han følte sig kun hjemme og tilfreds ude i køkkenet. Familiens lukkede kirkestol var kun til kval for ham, for han måtte jo ikke mere som hidtil betræde "negerpulpiturets" trøstende fristed – det var nu for bestandig lukket for ham; men vi kan nu ikke følge hans tragikomiske skæbne længere – det ville blive for langt.

Den falske arving aflagde en fuldstændig tilståelse og blev derefter dømt til livsvarigt fængsel. Dette gav imidlertid anledning til en alvorlig forvikling. Ved Percy Driscolls død var hans formuesomstændigheder nemlig i så dårlig en forfatning,

at kreditorerne kun kunne opnå 60 pct. af deres tilgodehavende og måtte lade sig nøje med det. Nu meldte de sig og beklagede sig over, at den falske arving ved en fejltagelse, som de jo dog ikke bar skylden for, i sin tid ikke var blevet opført på dødsboets inventarieliste sammen med de øvrige genstande, hvorved der var sket dem både stor uret og tab. De påstod nu med rette, at "Tom" var deres lovlige ejendom og havde allerede været det i de sidste 8 år; de havde allerede tabt tilstrækkeligt ved at være berøvet hans arbejdskraft i denne lange tid, og man burde derfor ikke forøge tabet yderligere for dem. Var han dengang blevet udleveret til dem, ville de have solgt ham, og han havde da været ude af stand til at myrde dommer Driscoll; derfor var det i virkeligheden ikke ham, der havde begået mordet; skylden lå i den fejlagtige inventarieliste. Den almindelige mening var, at denne udtalelse var der da fornuft i. Man var desuden enige om, at såfremt Tom havde været en hvid, fri mand, så ville det utvivlsomt have været rigtigt at straffe ham – ingen ville da have tabt noget ved det; men at sætte en værdifuld slave i fængsel på livstid – det var rigtignok en helt anden sag!

Så snart guvernøren havde forstået, hvad det drejede sig om, gav han øjeblikkelig Tom sin frihed, hvorefter kreditorerne solgte ham

nede ad floden!

Om "Fjolle-Wilson"

Forfatter: Mark Twain (1836-1910).
Org.titel: Som føljeton i *Century Magazine* december 1893-juni 1894, bogudgave i *The Tragedy of Pudd'nhead Wilson and The Comedy, Those Extraordinary Twins, American Publishing Company*, Hartford, Connecticut 1894.
Denne udgave efter: Mark Twain: *Fjolle-Wilson*. Oversat af F. Bork. Em. Langhoffs Forlag, København u.å. [1909]. Kapitel-titlerne er indsat efter en senere amerikansk udgave.
Oversætter: Frederik Bork (1840-1917).
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter illustration af E. W. Kemble (1861-1933): *"Make the fingerprints that will hang you!"*

ISBN 978-87-7628-413-8
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-638-6 (Ølstykke 2019).

© 2026 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk